

jún 2022

novinky z radnice

život a kultúra trnavy

mesto trnava ■ ročník XXXIII ■ číslo 5 ■ nepredajné!

foto: Martin Hesko

Refrén piesne života

Život pripomína pieseň. Jej melódia sa nesie svetom a preniká k nám skôr, ako ju prvýkrát rozoznáme sluchom. Je prítomná aj vtedy, keď sme na jej tóny rezignovali. Tak ako pieseň, aj život má svoj rytmus. Silné okamihy prenikajú do hĺbín duše, zanechávajú v nej stopy, podobne ako aj chvíle stíšenia, na pohľad nevýrazného plynutia zdanlivej všednosti. V symbióze s celkom sveta, prírodou a vesmírom nám prinášajú svetlo i tmu, slnko a dážď, teplo i chlad.

Vnímať a súznieť s melódiou života i s prostredím, ktorého sme súčasťou, je ako vstúpiť do harmónie piesne.

Jún je jej refrénom. Svetlom, ktorého je viac ako tmy. Je to úsek roka, ktorý ponúka dni naplnené tým, čo pretrváva a umožňuje rozlišovať tieň, farby a kontúry okolo nás. Vďaka svetlu, ktoré nás sprevádza od skorého rána s vtáčim koncertom, nemusí byť deň iba o práci a povinnostiach, ale vytvára priestor aj pre zastavenie, pohodu a načerpanie energie počas dlhých večerov. Priestor pre vnímanie tichého chvenia vzduchu okolo nás, ale i pre stretnutia s priateľmi, blízkymi či susedmi, s ktorými hľadáme spriaznené tóny bytia. Priestor pre načretie do spoločných zdrojov existencie a rozduchanie jánskeho ohňa, ktorý tlie v každom z nás.

Ohňa, ktorý neničí, ale aj v obdobiach noci a neistoty sprevádza na cestách i nevyšľapaných chodníkoch.

Jún je refrén piesne života, ktorý odkazuje k svetlu, čo dáva nádej i zmysel každému dňu.

Život má tak ako pieseň svoj pohyb, rytmus a melódiu.

Aby mohla odznieť, potrebuje priestor pre vypočutie.

Nie každý z nás je dobrým interpretom piesní. Sám často nerozoznám niektoré tóny, v netrpezlivosti nedodržím rytmus a môj hlas vylúdi falošný nápev.

Život však nie je o presadení účinkujúceho, nejde v ňom o interpretačnú súťaž, ani o súboj supertalentov. Ide skôr o orchester, celkový súzvuk a schopnosť každého interpreta nestratiť refrén, melódiu svetla, ktoré dokáže prekenuť aj obdobia tmy. V takomto orchestri má každý nenahraditeľné miesto a vďaka schopnosti prinášať svetlo spolurozhoduje o tom, čo napokon zavládne našim dňom. Z ročných období mám najradšej jún. Dúfam, že s ním nielen slnko, ale aj každý z nás prinesie viac svetla do sveta, ktorý spolutvoríme.

NOVINKY Z RADNICE

Život a kultúra Trnavy

Vydavateľ: Mesto Trnava

IČO: 00313114

Evidenčné číslo: EV 2899/09

ISSN 1339-8989

Náklad 5 000 ks

Šéfredaktorka: Elena Ursinyová

Redakčná rada: Simona Jurčová,

Martin Jurčo, Miroslava Kuracinová Valová

Redakcia: Mestský úrad, Trhová 3

917 71 Trnava

Číslo telefónu: 033/32 36 105

E-mail: elena.ursinyova@trnava.sk

Autor grafického dizajnu: Andrej Grossmann

Počítačové spracovanie: Filip Grossmann

Tlač: Ultra print

Puhová 49, 831 03 Bratislava

Periodicita vychádzania:

desaťkrát do roka, august / september

a december / január ako dvojčíslo

Elena Ursinyová, zdroj: archinfo.sk

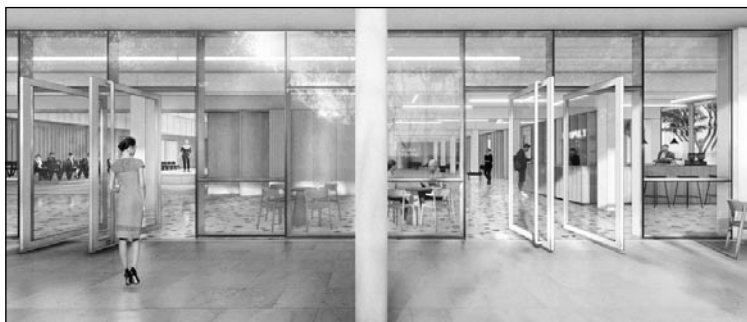
Už vieme, ako by mohlo vyzerat' budúce mestské kultúrne centrum v budove kina Hviezda

Mesto Trnava vyhlásilo koncom minulého roka architektonickú súťaž na návrh transformácie kina Hviezda na Paulínskej ulici na nové kultúrne centrum s multifunkčnou sálou. Odborná porota 12. mája vybrala víťazný návrh od ateliérov ROAR architekti a TVAR architekti, ktorý hmotovo najlepšie nadväzuje na súčasný horizontálny charakter budovy kina a spĺňa aj ďalšie požiadavky mesta.

Kino Hviezda sa po viacerých úvahách javí ako vhodný priestor na vytvorenie nového kultúrneho centra, ktoré v Trnave už dlhší čas chýba. Budova zo 60. rokov 20. storočia je súčasťou modernistickej koncepcie mestskej občianskej vybavenosti, ktorá v tom období nahradila pôvodnú historickú uličnú zástavbu v prospech viacpodlažných solitérnych mestských stavieb. Pretože súčasná výstavba na Paulínskej ulici už rešpektuje požiadavky pamiatkovej ochrany trnavskej Mestskej pamiatkovej rezervácie a obnovuje kompaktnú uličnú zástavbu, požiadavkou mesta bolo organické začlenenie budovy a vytvorenie súčasného verejného priestoru, respektíve rozhrania medzi kultúrnou inštitúciou a mestom.

Prevádzka monofunkčnej kinosály s pevnou šírkou eleváciou a absenciou javiskového priestoru, zázemí a skladov už nie je rentabilná a konkurencieschopná. Mestská samospráva preto chce vytvoriť multifunkčnú sálu s rovnou podlahou a teleskopickým hľadiskom, doplnenú o ďalšie priestory na komunitné aktivity – kaviareň, výstavné priestory a kultúrnu správu.

Víťazný návrh najlepšie nadväzuje na súčasný horizontálny charakter budovy kina. Rozšírenie foyeru a sály je prirodzene doplnené subtílnou hmotou administratívy. Jej oddelenie od

sály smerom k vertikále susedného hotela vhodne nadväzuje na okolie a zároveň umožňuje osvetlenie, ktoré nenaruší kompaktný výraz jemne materiálovo diferencovaných hmôt, odkazujúc na pôvodné výtvarné riešenie s možnosťou grafického označenia prostredníctvom svetelnej fasády.

Návrh ponúka aj aktívny obvod budúceho kultúrneho centra. Prostredníctvom lodžie rozšírenej smerom do Paulínskej ulice umožňuje veľkorysé prepojenie medzi sálou, foyerom a ulicou a realizovanie kultúrnych podujatí vo verejnom priestore. Zároveň kaviarňou a prenajímateľnými ateliérmi oživuje aj bočné priestory, prepájajúce Paulínsku a Hlavnú ulicu.

Kinosála je v návrhu zväčšená na požadovanú kapacitu, má vysokú mieru variability a viacsmerovú orientáciu. Jej vzťah k foyeru a ďalším priestorom je v čitateľnej dispozícii nielen v smere z foyeru do exteriéru, ale aj v smere do foyeru.

Anna Tamajková

Dni zdravia nás opäť budú inšpirovať k zdravému a trvalo udržateľnému životnému štýlu

Mesto Trnava a Zdravé mesto Trnava pozývajú všetkých, ktorých zaujíma zdravý životný štýl, fyzické i psychické zdravie a udržateľnosť vo všetkých sférach nášho života, na Dni zdravia 2022, ktoré sa uskutočnia od 13. do 18. júna. Tohtoročné Dni zdravia po dvoch rokoch pandémie opäť ponúknu tradičné preventívne merania, odbery, masáže, praktické ukážky i prednášky zamerané tematicky na naše telo i dušu.

Svoje služby a poradenstvo bude na nádvorí radnice poskytovať Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Trnave. Občania si budú môcť v utorok 14. júna overiť, či majú normálnu hladinu tukov a glukózy v krvi, v stredu 15. júna si môžu dať zmerať glukózu a cholesterol. Počas oboch dní budú na nádvorí prijímať aj vzorky zeleniny a studničnej vody na meranie

Návrh naznačuje aj možnosť otvorenia fasády sály oknom na sever, čím sa dá dosiahnuť

kontrolovaná práca s prírodným osvetlením sály pre denné aktivity. ■

dusičanov, dusitanov, amónnych iónov a tvrdosti. Dni zdravia v utorok na radnici doplní svojimi aktivitami Stredná zdravotnícka škola, ktorá bude od 8.00 h do 17.00 h merať tlak na viacerých stanovištiach a poskytovať rady v starostlivosti o detské zúbky i zubnú protézu. Naplánované sú aj ochutnávky zmesi čajov na Hlavnej i Trhovej ulici, ktoré pripravia študenti farmácie.

V spolupráci s občianskym združením IPčko bude pripravená prednáška na tému hľadania istoty v období plnom strachu či neistých životných okolností. Samozrejme, ku Dňom zdravia neodmysliteľne patria aj pohybové aktivity. Do Sadu Antona Bernoláka príde Trnava v pohybe a predstaví svoju koncepciu, ktorú si záujemcovia budú môcť vyskúšať priamo na mieste a na vlast-

nom tele. Na posledné dni školského roka Zdravé mesto Trnava pripravilo pre zapojenú Základnú školu s materskou školou na Ulici M. Gorkého aktivitu O perníkovej chalúpke. V ostatnom ročníku sa žiaci hrovou formou dozvedeli niečo viac o soli, jej význame v našom živote a jej účinkoch na náš organizmus. V tomto ročníku príde 17. júna

porozprávať o cukre výživový poradca Pavol Oško a poľnohospodár a včelár František Hájik priblíži pestovanie cukrovej repy, jej spracovanie a výrobu cukru.

Na Nádvorí na Štefánikovej ulici sa 18. júna už po štvrtý raz uskutočnia Trnavské dni dizajnu, atraktívne sprievodné podujatie, ktoré vzniklo v spolupráci s Malým Berlínom. Za-

žiť na nich môžete zaujímavé diskusie, besedy, prezentácie umelcov a v sobotu si môžete užiť príjemný deň na dizajnovom trhu pod platanmi, vytvoriť na workshopoch jedinečné doplnky a podporiť ekologický slovenský dizajn. ■

Podrobný program Dní zdravia bude zverejnený začiatkom júna.

Elena Ursinyová

Lipy na Kalvárii majú najmenej dvestodeväťdesiatdva rokov, mesto ich zachránilo pre budúcnosť

Mesto Trnava zrealizovalo projekt záchranu dvoch chránených líp veľkolistých, ktoré sú súčasťou národnej kultúrnej pamiatky – trnavskej Kalvárie. Ich odborné ošetrovanie sa vykonáva podľa návrhu arboristu Ing. Martina Kolníka a v súlade s odporúčaním Krajského pamiatkového úradu v Trnave.

Lipy sú s najväčšou pravdepodobnosťou jedinými stromami, ktoré sa zachovali z pôvodnej lipovej aleje, vysadenej v roku 1730. Podľa arboristického posudku je ich vek odhadovaný medzi dvesto a sedemstopäťdesiatimi rokmi, preto nie je vylúčené, že sú ešte staršie. Jedna z líp s obvodom kmeňa päťstodvadsať centimetrov má uprostred dutinu, ktorá bola v minulosti nešetrne vyfrezovaná a v súčasnosti je opäť čiastočne rozložená drevokaznými hubami. V podstate ide o torzo stromu, má však živú sekundárnu asymetrickú korunu, ktorá môže spôsobiť problémy súvisiace s narušenou statikou. Z tohto dôvodu bola potrebná jej stabilizačná redukcia vrátane odstránenia oceľovej väzby inštalovanej v minulosti a jej nahradenie novými stabilizačnými podporami. Pňové výmladky sú ponechané, aby sa z najperspektívnejšieho mohol v budúcnosti vypestovať nový kmeň. Druhá lipa s obvodom kmeňa päťstodvadsaťtri centimetrov je už tiež torzom stromu s vyfrezovanou dutinou čiastočne rozloženou drevokaznými hubami. Jeho

sekundárna koruna je zatiaľ symetrická, ale vzhľadom na stav kmeňa sa nedalo predpokladať, že by si zachovala stabilitu aj v budúcnosti, preto arborista aj v tomto prípade navrhol stabilizačnú redukciu, odstránenie starej oceľovej väzby, jej nahradenie novou a ponechanie koreňových výmladkov na vypestovanie nového kmeňa.

Hoci dnešná trnavská kalvária je pomerne mladá, vystavaná v roku 1905 trnavským mešťanom Jozefom Müllerom, je súčasťou oveľa staršieho areálu. Napriek tomu, že bol za mestskými hradbami, šlo o pomerne rušné miesto, ktoré malo pre Trnavu a jej obyvateľov nemalý význam. Bola tam botanická záhrada, pivovar a po zákaze pochovávaní v meste tam bol v roku 1747 zriadený aj cintorín. Stál na ňom mestský lazaret s Kaplnkou sv. Fabiána a Šebastiána, o ktorom je najstaršia písomná zmienka z roku 1698. Po druhej svetovej vojne bol poškodený a následne rozobraný, tehly z neho sa pravdepodobne stali súčasťou mnohých stavieb, ktoré vznikli v Trnave od roku 1948 do roku 1950.

Cintorín bol zrušený v roku 1979, zachovaných ostalo len niekoľko hrobov trnavských osobností, súsošie Kristus na Olivovej hore z polovice 17. storočia a baroková socha sv. Vendelína na stĺpe z roku 1761.

Po zreštaurovanom súsoší Golgoty, ktoré bolo navrátené na svoje pôvodné miesto koncom roka 2021, budú zreštaurované aj ďalšie pamiatky, park revitalizovaný a jeho súčasťou sa stane aj prezentácia výsledkov archeologického výskumu bývalého lazaretu s kaplnkou. ■

Elena Ursinyová

Mesto postupne rekonštruuje chodníky, namiesto asfaltu, ktorý sa prehrieva, dáva dlažbu

Popraskané a zvrásnené asfaltové chodníky v Trnave postupne odchádzajú do zabudnutia. Asfalt, ktorý sa v horúcich letných dňoch môže zohriať až na 70 stupňov Celzia, mestská samospráva nahrádza svetlou dlažbou, ktorá čiastočne odráža slnečné lúče a prepúšťa dažďovú vodu do podlažia. Jedným z najnovších prírastkov je chodník na Hlbokej ulici, prepájajúci sídlisko s ozelenenou lávkou a mestskou poliklinikou.

Nové chodníky sú príjemnejšie a bezpečnejšie pre chodcov a zlepšia sa aj možnosti ich zimnej údržby. V tomto roku sa už uskutočnila kompletná rekonštrukcia približne tisíc metrov dlhého chodníka na východnom úseku Špačinskej od Ulice A. Kmeťa až po protihlukovú stenu. Šesťdesiat metrov nového dláždeného chodníka vrátane bezbarierovej úpravy je už aj na Okružnej od Špačinskej ulice po križovatku s Oblúkovou a Na hlinách.

Na Ulici Kornela Mahra od Ulice J. Bottu po Lomonosovovu mesto zrekonštruovalo tristo-päťdesiat metrov chodníka a na križovatke ulíc Rudolfa Dilonga a Tichomíra Milkina za rodinným domom na trase vyšliapanej v zeleni vybudovalo celkom

nový chodník v smere na Ľudovú ulicu.

Uskutočňuje sa rekonštrukcia pol kilometra dlhého úseku komunikácie na Sibírskej ulici od Ulice A. Kmeťa po Poštovú

ulicu. Pripravuje sa aj obnova dvestometrového chodníka na Kvetnej ulici smerom od Štúrovej. O ďalších obnovách chodníkov budeme priebežne informovať. ■

Elena Ursinyová, (PB)

Na Hlbokej sa začína rekonštrukcia parkovísk, pribudnú miesta na parkovanie

Mesto Trnava zrekonštruuje parkovacie miesta na Hlbokej ulici. Práce na úseku od čísla 23 po 26 sa mali začať v pondelok 23. mája. Rekonštrukcia sa dotkne celého uličného priestoru vrátane chodníkov a pásu zelene. Cieľom mestskej samosprávy je zvýšenie počtu parkovacích miest, bezpečnosti cestnej premávky a v neposlednom rade aj zmiernenie nepriaznivých vplyvov z dopravy na obyvateľov bytových domov.

Výstavba by mala trvať dva mesiace a výsledkom bude šesťdesiat sedem miest na parkovanie. Rekonštrukcia sa má v ďalšej etape uskutočniť aj na úseku od vchodu číslo 9 po vchod 22 a jej výsledkom bude dvesto dvadsať dva nových parkovacích miest. Vzhľadom na to, že rekonštrukčné práce sa budú realizovať po etapách, napojenie na existujúci komunikačný systém sa po ich ukončení nezmení. Zmena v organizácii dopravy bude potrebná len počas výstavby.

Po ukončení prác bude spustená na Hlbokej ulici regulácia statickej dopravy, ktorá podľa doterajších skúseností v iných zónach uľahčí parkovanie rezidentov aj v tejto lokalite a ukončí problémy, ktoré tam vznikali najmä počas futbalových zápasov a iných väčších akcií v meste. Samospráva sa ospravedlňuje obyvateľom vchodov 23 – 26 za dočasné nepohodlie a prosí občanov o rešpektovanie prenosného dopravného značenia, aby mohli práce napredovať bez zdržaní a komplikácií. ■

Elena Ursinyová, (PB)

Na parkovisku na Kamennej ceste už nebude po daždi mláka. Voda sa cez vrty a šachty vsiakne

Na parkovisku pri cintoríne na Kamennej ceste sa už veľká mláka po daždi tvoriť nebude. Mestská samospráva v najbližších dňoch definitívne odstráni tento problém spôsobený chýbajúcim kanalizačným zberačom. Práce sa začali v piatok 20. mája, ukončené vrátane záplavového testu účinnosti mali byť po uzávierke tohto vydania.

Riešenie je ekologické s dvojakým efektom. Okrem toho, že mláka sa už na parkovisku tvoriť nebude, dažďová voda neodtečie bez úžitku kanalizáciou, ale vsiakne sa priamo v tejto lokalite. Eliminuje sa tým aj pomerne častý jav na území miest, že počas privalových dažďov, ktoré sú jedným z príznakov sprevádzajúcich zmenu klímy, kanalizácia odvedenie veľkého množstva vody nezvládne.

Infiltráciu vody do podložia na parkovisku umožnia tri vsakovacie vrty a štyri odvádzacie

šachty s odlučovačom ropných látok. Vskakovanie dažďových vôd do podzemných vôd je prirodzený spôsob ich dopĺňania. Podobné a rôzne iné riešenia

na zadržiavanie zrážkovej vody sú už samozrejmom súčasťou všetkých projektov trnavskej mestskej samosprávy v rámci adaptácie na zmenu klímy. ■

Veronika Majtánová

Piatky a soboty budú v centre Trnavy patriť Mestskému trhu, začíname 10. júna

Nakúpiť si sezónnu zeleninu a ovocie, domáce dobrotky, remeselné výrobky, bylinky či kvety, prehodit pár milých slov s predajcami a stretnúť známych – to je pravá trhová atmosféra, ktorá robí z obyčajného nákupu príjemný zážitok. Od piatku 10. júna 2022 si ju uijeme priamo v centre mesta. Mestský trh sa po takmer sto rokoch vráti na svoje pôvodné miesto a okrem tradičnej ponuky, ktorú poznáme z trhoviska na Spartakovskej, so sebou prinesie aj nové možnosti.

Mestský trh sa bude konať vždy v piatky a soboty od 7.00 do 11.00 h v centre Trnavy – primárne na Trojičnom námestí. Počas konania iných podujatí budú stánky stáť na Hlavnej, Divadelnej, prípadne Hviezdoslavovej ulici. Rozloženie trhu bude v daný deň vyznačené na infotabuliach, kde návštevníci okrem mapky nájdu aj vysvetlivky k označeniu predajcov. Farebné rozlíšenie im pomôže zorientovať sa v tom, odkiaľ ich sortiment pochádza. Tí, ktorí si všetko dopestujú sami, budú mať tabuľku so zelenou farbou. Tzv. „samopestovatelia s dokupom“ budú žltí, obchod-

níci tyrkysoví. Ostatní, napríklad predajcovia kávy či občerstvenia, budú označení červenou.

„S predajcami osobne komunikujeme, pripravili sme pre nich aj manuál, v ktorom nájdú všetky potrebné informácie o presune trhu do centra mesta a fungovaní na novom mieste. Robíme všetko pre to, aby sme im poskytli čo najlepšie podmienky. Počas prvého roka pre nich navyše budeme rozkladať predajné stoly aj slnečníky bezplatne, ráno si nájdu všetko pripravené,“ hovorí primátor Trnavy Peter Bročka.

Režim Mestského trhu – piatky a soboty doobeda – vychádza zo

skúseností. „Vyťaženosť a obsadenosť trhoviska pod Mestským zimným štadiónom bola rok za rokom nižšia. Hoci sa predávalo okrem mediev a pondelkov každý deň v týždni, najviac predajcov chodilo práve v piatky a soboty,“ hovorí Lenka Klimentová, riaditeľka Správy majetku mesta Trnava (SMMT), mestskej organizácie, ktorá trhovisko spravuje. Po novom zriadila SMMT pozíciu správcu Mestského trhu, ktorý bude počas jeho konania dohliadať na to, aby všetko fungovalo ako treba.

A prečo je trh v centre mesta lepší než pod zimným štadiónom?

„Hlavnými dôvodmi presunutia trhu sú sprístupnenie ponuky menších lokálnych predajcov väčšiemu počtu ľudí a zatraktívnenie trhoviska a zároveň aj centra mesta. Trh v kulisách historického jadra Trnavy so všetkými jeho možnosťami bude mať neporovnateľne väčšiu pridanú hodnotu oproti trhu na sídlisku uprostred áut a bytoviek. V mnohých krajinách sú trhy v centre miest veľkým lákadlom pre domácich aj turistov. Táto zmena pozdvihne mestský trh na úplne novú úroveň,“ vysvetľuje primátor.

Ani tí, ktorí si na príjemné prostredie trhu nepotrpia a ide im len o nákup väčšieho množstva tovaru, sa nemusia obávať, že bude pre nich nové miesto nekomfortné. S ťažším nákupom pomôžu vozíky, ktoré sa budú dať na mieste zapožičať. V okolí centra mesta je aj dostatok parkovacích miest, pričom v sobotu sa parkovne neplatí. O tom, že trh do centra patrí, sa mohli presvedčiť aj návštevníci Májového kvetu, ktorý pred pár dňami premenil Trojičné námestie a časť Hlavnej ulice na kvetinový

rínok. Malú generálku na ňom malo aj niekoľko predajcov z terajšieho trhoviska. Vyskúšali si predajné stoly a slnečníky, ktoré budú súčasťou nového trhu, a obslúžili množstvo spokojných zákazníkov. Premiéra Mestského trhu na Trojičnom námestí sa uskutoční už o dva týždne. Mesto Trnava srdečne pozýva všetkých, aby sa v piatok či v sobotu prišli pozrieť na širokú ponuku sezónnych výrobkov a podporili lokálnych pestovateľov a predajcov. ■

Martin Jurčo, foto: autor

Daniel Čambál: Lepšia je prevencia ako liečba. A v kardiológii to platí dvojnásobne

Slovenská republika sa v počte úmrtí na srdcovo-cievne ochorenia radí na popredné miesta v Európskej únii. Jednou z príčin tohto stavu sú deficity v poskytovanej starostlivosti. V medicínsky vyspelom svete vznikajú z tohto dôvodu špecializované kardiologické pracoviská a podobný trend sa postupne etabluje aj na Slovensku. Vo Fakultnej nemocnici v Trnave vzniklo oddelenie kardiológie v roku 2021. Je súčasťou Kliniky vnútorného lekárstva. Patria doň aj ambulantné pracoviská: ambulancia porúch rytmu a kardiostimulácie, všeobecná kardiologická ambulancia a centrum pre liečbu rezistentnej hypertenzie, ktoré sú situované v priestoroch nemocnice v monobloku s Detskou klinikou na prízemí v ambulantnej časti Kliniky vnútorného lekárstva. Manažérkou dennej smeny oddelenia je Marta Bohunická a primárom Daniel Čambál.

Primár oddelenia kardiológie Fakultnej nemocnice v Trnave Daniel Čambál sa narodil 16. februára 1980 v Trnave. Navštevoval Základnú školu na Vančurovej ulici, potom Športové gymnázium J. Herdu v Trnave (1994 – 1998) a napokon absolvoval Lekársku fakultu UK v Bratislave (1998 – 2005).

■ Čo predchádzalo vzniku trnavského oddelenia kardiológie?

– Koncept oddelenia vzišiel z pôvodnej Kliniky vnútorného lekárstva. V medicínsky vyspelom svete sa interná medicína postupne čoraz viac špecializuje, lebo množstvo poznatkov ohľadom diagnostiky a liečby vnútorných ochorení veľmi rýchlo narastá. Spoločné oddelenie pre celé vnútorné lekárstvo bolo veľmi veľké a napríklad lekári gastroentero-

ológovia sa starali o kardiologických pacientov a naopak. Z tohto dôvodu, teda z dôvodu zlepšenia a zefektívnenia starostlivosti o pacientov, sme Kliniku vnútorného lekárstva rozčlenili na tri smery – kardiológia, štandardná interná medicína a v pláne je vytvorenie gastroenterologického oddelenia, ktoré by sa zaoberalo ochoreniami tráviaceho traktu.

■ Takže ste si vybrali z internej medicíny srdce a vytvorili ste samostatné oddelenie.

– Možno to tak povedať. Základná myšlienka je zlepšenie starostlivosti o pacientov s ochoreniami kardiovaskulárneho systému. Zároveň chceme zaujať a formovať mladých lekárov v tejto oblasti. Chceme si vychovávať vlastných lekárov, ktorí sa potom budú starať o týchto pacientov aj v budúcnosti, či už na oddelení,

alebo vo vlastných ambulanciách v našom kraji.

■ Koľko je aktuálne lekárov na oddelení kardiológie a ako oddelenie funguje?

– V súčasnosti máme osemnásť štandardných lôžok a päť lôžok časti jednotky intenzívnej starost-

livosti. Pacienti sú aj na bežných izbách telemetricky monitorovaní, môžeme sledovať ich pulz a ďalšie ukazovatele s tým, že majú voľný pohyb po oddelení. Ďalší pacienti – kriticky chorí potrebujúci špeciálnu starostlivosť, sú potom umiestnení na izbách jednotky intenzívnej starostlivosti. Medzistupeň je aj intermediárna izba, kde je starostlivosť intenzívnej medicíny o stupeň nižšia. Sú to pacienti, ktorí sú čiastočne stabilizovaní, ale stále potrebujú monitorovanie.

■ Venujete sa teda väčšinou infarktom myokardu, vysokému krvnému tlaku, arytmiám.

- Vo veľkej miere áno, ale sú aj ďalšie ochorenia kardiovaskulárneho systému ako zlyhávanie srdca ako pumpy, poruchy funkcie srdcových chlopní a pľúcne embólie. V tomto smere nám pridal pacientov aj Covid-19 so svojimi akútnymi alebo chronickými kardiovaskulárnymi komplikáciami.

■ Aké máte možnosti na takomto oddelení nemocnice krajského typu?

- Postupne sa snažíme rozširovať diagnostické a liečebné možnosti. Spolupracujeme s Národným ústavom srdcových a cievnych chorôb v Bratislave nielen v prí-

pade ošetrovaní akútnych infarktov. Časť pacientov tam ide rovno z terénu rýchlou zdravotníckou pomocou, časť hospitalizujeme a potom prekladáme do vyšších zariadení ako sú kardiocentrá. Rozvíjame program intervenčnej liečby pľúcnej embólie a zavádzame kardiostimulátory. Postupne sa snažíme rozvíjať aj ďalšie programy ako je liečba rezistentnej hypertenzie, športová kardiológia a spolupracujeme s Neurologickou klinikou v diagnostike príčin cievnych mozgových príhod.

■ V praxi v trnavskej nemocnici ste šesťnásť rokov. Aký posun dopredu ste za ten čas zaznamenali?

- Nastúpil som v roku 2005 a v kardiológii sme v tom čase vedeli urobiť štandardné elektrokardiografické a echokardiografické vyšetrenie. Postupne sme sa začali so zaniatenými lekármi ešte na pôvodnom internom oddelení špecializovať na diagnostiku a liečbu ochorení kardiovaskulárneho systému. Rovnako sa začala paralelne rozširovať aj Rádiologická klinika, s ktorou úzko spolupracujeme. Výsledkom je, že ako jedna z mála fakultných nemocníc

poskytujeme napríklad CT aj MR vyšetrenie srdca.

■ Založenie oddelenia je len začiatok. Máte veľké ambície, aby sa najmä liečba akútnych infarktov myokardu zlepšila tak, aby sa pacientovi dalo pomôcť čo najskôr, od prvých príznakov a diagnostiky.

- Uvidíme, čo budúcnosť priniesie, ale snažíme sa neustále v spolupráci s vedením nemocnice zlepšovať starostlivosť o našich pacientov.

■ Čo vás viedlo zo športového gymnázia k medicíne, a prečo práve ku kardiológii?

- Prečo medicína? Neviem. To rozhodnutie sa udialo tak dávno, že presné dôvody si nepamätám. V rodine nebol nikto lekár, ani som nemal žiadne vzory z lekárov, ktorých som poznal. Dávalo mi to vtedy zmysel a som rád, že ešte aj teraz, po rokoch, tam ten zmysel vidím. Kardiológia mi už na vysokej škole prišla ako veľmi logická veda, navyše, jednotlivé ochorenia sa mi zdali dobre liečiteľné. To prvé tvrdenie sa praxou nezmenilo, to druhé tvrdenie by som modifikoval – lepšia je prevencia ako liečba. A v kardiológii to platí dvojnásobne. ■

Martin Jurčo, foto: autor

Trnavský región by mohol byť prvý na Slovensku vo využívaní vodíka na dopravu bez emisií

Vodík pre dopravu by sa v blízkej budúcnosti mal vyrábať práve v našom meste. Jadrová energetická spoločnosť Slovenska (JESS) plánuje jeho výrobu umiestniť v Modranke. Vodík bude tzv. zelený, vyrábaný elektrolýzou, v pilotnej etape s jedným elektrolyzérrom s maximálnou kapacitou 450 kg vodíka denne. Také množstvo stačí na jednorazové natankovanie dvadsiatich až dvadsiatich piatich autobusov medzimestskej dopravy.

Reálne by mala byť denná produkcia približne polovičná. Rovnako by na zelený vodík jazdili aj nákladné autá logistického parku.

Zo zámeru JESS (vznikla ako spoločný podnik firiem JAVYS a ČEZ) vyplýva, že cieľom projektu je zabezpečiť otestovanie všetkých parametrov spojených s výrobou zeleného vodíka a jeho využitia v doprave. Okrem samotnej výroby zeleného vodíka ide aj vytvorenie podmienok na jeho skladovanie a čerpanie

do dopravných prostriedkov. Technológiu za zhruba 4 milióny eur by mal investor namontovať v druhej polovici roka 2023 a do konca roka by mal aj spustiť výrobu. Veľký projekt na výrobu zeleného vodíka na báze elektrolýzy sa plánuje aj v Jaslovských Bohuniciach. Výroba zeleného vodíka v Modranke je totiž naviazaná na budúcu fotovoltaickú elektrárňu v Jaslovských Bohuniciach. Spoločnosť už aj podpísala dohodu o spolupráci s Trnavským samosprávnym

krajom. Zelený vodík by sa mal využívať najmä pre autobusy medzimestskej regionálnej dopravy. Viac nám o tejto téme povedal Roman Sporina, generálny riaditeľ Jadrovej energetickej spoločnosti Slovenska..

■ Čo je to zelený vodík, ako vzniká a čo je potrebné na jeho výrobu?

- - Takzvaný zelený vodík je vyrábaný elektrolyzou vody pomocou elektriny z obnoviteľných zdrojov. Práve pôvod zdroja výroby elektrickej energie je to, čo určuje, že vodík je zelený. Je to elektrická energia vyrobená výhradne z obnoviteľných zdrojov - fotovoltaická, veterná, geotermálna, prípadne výroba energie z biomasy. Výroba zeleného vodíka nemá vytvorenú uhlíkovú stopu. Okrem toho existuje ešte modrý - nefosílny vodík vyrobený z energie z jadra a šedý vodík z fosílnych zdrojov energie.

■ Do akej miery môže zelený vodík nahrádzať energiu z tradičných zdrojov?

- Zelený vodík je vyrobený z energie obnoviteľných zdrojov, ako sú napríklad slnko, vietor a podobne, ktoré majú určitú kapacitu nahradiť tradičné zdroje energie, ale vzhľadom na ich nestabilitu môžu byť iba doplnkom k stabilným zdrojom energie, ktoré sú v prevádzke nepretržite a nezávisia od prírodných podmienok. Napríklad, jadrová energia svojou prevádzkou netvorí žiadnu uhlíkovú stopu a má stabilnú prevádzku. Zelený vodík má však obrovský potenciál na využívanie najmä v oblasti osobnej, nákladnej, kamiónovej, autobusovej či vlakovej dopravy. Je bezemisnou náhradou za fosílnu palivú. Vedľajšími produktami „spaľovania“ sú kyslík a voda, čiže nedochádza k znečisťovaniu životného prostredia a vypúšťaniu CO².

■ Môže byť zelený vodík aj lacnejší a ekonomicky výhod-

nejší ako fosílna palivá? Existujú podobné projekty v Európe? Máme nejaké vzory?

- Výroba vodíka z obnoviteľných zdrojov je ešte len v začiatkoch. Na Slovensku jeden z prvých projektov takejto výroby vodíka pripravuje práve JESS. Je potrebné podotknúť, že technológia je inovátna a vyžaduje veľké množstvo úkonov a povolovaní, ktoré sú časovo a prípravovo veľmi náročné, a teda aj drahé. Akonáhle sa však prvé projekty presadia a vzniknú povolovacie štandardy spolu so zjednodušením a zlacnením nedostatkových a veľmi žiadaných fotovoltaických panelov, ale aj elektrolyzérův, kapitálové nároky jednoznačne klesnú, čo sa prejaví v cene komodity, teda zeleného vodíka. Obdobné projekty sa realizujú na lokálnych úrovniach už aj v zahraničí. Napríklad je veľmi známa integrácia vodíkoveho hospodárstva s verejnou dopravou a službami v Holandsku v okolí mesta Groningen. Aktuálne sa plánuje a pripravuje študijná cesta aj na úrovni ministrov za účelom získania množstva poznatkov.

■ Povedzme si viac o projekte v Modranke.

- Projekt Zelený vodík pre Slovensko predstavuje realizáciu zariadenia na výrobu vodíka elektrolyzou určeného na výskum a vývoj. Predpokladáme

tankovanie približne desiatich autobusův každý druhý deň, čiže päť autobusův denne. V rámci realizácie pilotného projektu zvažuje Trnavský samosprávny kraj zakúpenie vodíkových autobusův, primárne pre obsluhu okresev Trnava, Hlohovec, Piešťany a Senica. Pilotná fáza bude realizovaná ako tzv. pilotný projekt s jedným elektrolyzérům s celkovým príkonom na úrovni do 1,2 MW. Tento projekt má zabezpečiť otestovanie všetkých parametrov spojených s výrobou zeleného vodíka, a jeho využitie v doprave a otestovanie využitia zariadenia na poskytovanie systémových podporných služieb pre prenosovú sústavu SR v minimálnom reprezentatívnom rozsahu. Myšlienka využitia elektrolyzéra v oblasti regulácie siete bola predmetom veľmi úspešnej misie slovenskej delegácie do rakúskeho Linzu, kde sa rovnaký projekt realizuje pár rokov. Súbežne s prípravou umiestnenia elektrolyzéra na výrobu zeleného vodíka v Trnave realizujeme aj výstavbu fotovoltaického parku v Jaslovských Bohuniciach. V prvej etape pôjde o realizáciu pilotného projektu s výkonom do 10 MWp a v najbližších mesiacoch by mala nastúpiť druhá fáza výstavby FVE, kde plánujeme postaviť ďalších 10 MWp fotovoltaiky. Naša spoločnosť už má potrebné povolenie a možnosť ísť s inštalovaným výkonom FVE až do 48 MW. Veríme, že v kontexte posledných udalostí, Re-powering EU a ďalšieho nástupu obnoviteľných zdrojův energie (OZE) ju naplníme v nastávajúcom období.

■ Ako bude projekt financovaný? Z vlastných zdrojův JESS, alebo aj z európskych peňazí?

- Spoločnosť podrobne monitoruje možnosti financovania. Podrobne monitorujeme aj dokumenty prijaté zo strany Európskej komisie, vrátane najnovšie-

ho, už spomenutého RePowering EÚ. V rámci zvýšenia energetickej bezpečnosti EÚ a teda aj SR, ukladá ciele spojené s rýchlejšim diverzifikovaním zdrojov surovín a prechodu na nefosílnne energetické zdroje, vrátane záväzku Slovenskej republiky na vyšší podiel nekarbónových zdrojov do roku 2030. Zámerom je financovanie inovatívneho a pilotného projektu JESS – výroby vodíka z OZE zdrojov kombi-

náciou z viacerých dostupných zdrojov. ■

Ešte dodajme, že takmer v rovnakom čase ako bol prezentovaný zámer produkcie zeleného vodíka v Modranke, sa na slovenských neelektrifikovaných tratiach aj v našom regióne predstavil prvý vodíkový vlak. Ten by mohol byť náhradou za tradičné súpravy poháňané dieselovými motormi (ako napríklad súpravy osobných vlakov spájajúcich Trnavu a Nitru

alebo dieselové rušne pri posune nákladných vlakov). Vlaky však potrebujú čerpaciu vodíkovú stanicu, a teda v budúcnosti bude isto požiadavka aj na ďalšiu produkciu zeleného vodíka. Hoci ide o nezávislé projekty, oba môžu významne prispieť k zníženiu CO² v ovzduší a znížiť aj našu závislosť na fosílnych zdrojoch. Ako rýchlo budú takéto projekty napredovať, však závisí nielen od spoluúčasti EÚ, ale aj od zámerov štátu.

Martin Jurčo, foto autor

V areáli cukrovaru budú stavať bytové domy, pamiatkovo chránené objekty majú byť obnovené

Trnavský cukrovar patrí medzi najstaršie na Slovensku. Ten najstarší máme v Šuranoch, ale trnavský bol historicky najväčší na našom území a svoje prvenstvo si držal ešte aj za čias Rakúsko-Uhorska. Všetko je však minulosť. Areál trnavského cukrovaru zrejme dostane novú tvár a do troch rokov by tam mali stáť prvé lukratívne byty pre náročných klientov. Proces sa snažil investor rozbehnúť už pred niekoľkými rokmi, no zastavila ho kríza.

Výroba cukru sa centralizuje, a to, čo u nás kedysi vyrobil tucet cukrovarov, dnes pokrývajú dva nadnárodné koncerny v cukrovarníckych prevádzkach v Trenčianskej Teplej a Seredi. Areál trnavského cukrovaru je už takmer dve desaťročia bez života. Väčšia časť bežných budov je odstránená, rovnako aj rozsiahle kolajisko. Zostali pamiatkovo chránené objekty, ktoré chce v budúcnosti investor využiť a zakomponovať do nového developerského projektu výstavby bytov v tomto areáli.

Stavať by sa malo začať už čoskoro a do troch rokov by malo pribudnúť na časti pozemku päťstoštyridsaťštyri bytov v nízkopodlažných domoch. Podľa slov vlastníka areálu Eduarda Šeba, ktorý zastupuje spoločnosť United Industries, myšlienku vytvoriť na mieste pôvodne priemyselného areálu novú bytovú lokalitu s mestotvornými funkciami priniesla

poloha blízko centra mesta, relatívne pokojné okolie a veľká plocha. Výhodou je aj pôvodne potravinárska výroba, lebo lokalita nenesie stopy ekologickej záťaže z minulosti.

Areál je v súčasnosti už takmer vyčistený. Aká bude presná podoba objektov, to ukážu vizualizácie už na jeseň. Developer bude teda stavať na

voľnej ploche, a potom postupne zakomponuje do celku pamiatkovo chránené objekty. Je ich niekoľko – hlavná výrobná hala, administratívna budova a dva sklady cukru. Všetky budovy sú zapísané v zozname národných kultúrnych pamiatok ako významný dokument vývoja priemyselnej architektúry, urbanizmu a cukrovarníckeho

priemyslu na Slovensku.

Architekt developera Pavol Zibrin zdôrazňuje, že potenciál dvadsaťpäťhektárového areálu je obrovský. „Je to jedna z mála takýchto priemyselných lokalít na celom Slovensku, obrovské územie a krásne pamiatkovo chránené budovy. Pozitívom je blízkosť k historickému centru mesta. Aj v návrhu a územnom pláne zóny sa počíta s prepojením Štefánikovej ulice, ktorá akoby vleje staré mesto do novej časti a vyústi až na námestie pred budovou cukrovaru,“ opisuje zakomponovanie starého do nového. „Je veľmi potrebné historickým budovám prejavíť adekvátny rešpekt. Dnes je však takáto rekonštrukcia finančne mimoriadne náročná. Aj v tomto projekte sa s ňou počíta až v neskorších fázach. V developemente sa počíta predovšetkým s výstavbou v zadnej časti areálu a postupne sa bude blížiti k zóne, ktorá je pamiatkovo chránená,“ hovorí a pripomína rozdielne využitie takýchto industriálnych a pamiatkovo

chránených budov. „Veľmi záleží na tom, kto je investor, inak by k tomu pristupovali štát a samospráva a inak súkromný investor. Pre súkromníka je dôležité, aby priestor zarábala. Ideálne by bolo, keby budova bola multifunkčná – od organizovania veľkých koncertov, tržnice, ale aj s vytvorením služieb, kaviarní a reštaurácií. Základom je, aby budova žila celý týždeň a celý rok, nie len cez nejaké kultúrne podujatie.“

„Najdôležitejšia bola hlavná výrobná budova z roku 1900 spolu so starým a novým cukorným skladom. To sú hlavné komplexy, ktoré zostanú zachované. Zaujímavá je aj stále stojaca bývalá zámočnícka dielňa z obdobia 1923 – 24. Všetko dostane svoj výzor po celkovej obnove, rekonštrukcii striech, prístavkov až po nové fasády. Investor ma požiadal, aby som dodal výkresy a náčrty ako tieto budovy vyzerali, napríklad aj ako vyzerala pôvodná fasáda. Navyše, mám aj osobnú predstavu o lokalite. Nachádzame sa v areáli cukro-

varu. Ale ak by sme sa pozreli od Merkuru, vidíme zaujímavejšie veci: bývalý kamenný most vo vlastníctve mesta, spolu s oporným múrom Trnávky a železničnou bránou v pôvodnom stave. Vždy si hovorím, že keby to bolo niekde v zahraničí, už by to dávno zrekonštruovali, osvetlili a doplnili vysvetlivkami. Ak sa pozriete od križovatky, je to skutočne dominantna lokalita, a má to už všetko okolo stotridsať rokov,“ povedal Miroslav Franko, ktorý je autorom knihy 165 rokov trnavského cukru.

Pripomeňme ešte, že trnavský cukrovar postavili v druhej polovici 19. storočia na okraji mesta, no Trnava sa postupne tak rozrástla, že sa potravinársky podnik dostal do širšieho centra. Ešte v 70. rokoch žila aj trať spájajúca cukrovar a konzerváreň priamo cez dnešnú Hospodársku ulicu. Potom sa zmenilo napojenie zo zadnej časti od Nemečanky. Konzerváreň zanikla privatizáciou a po niekoľkých rokoch sa skončila aj cukrovarská výroba. ■

Martin Jurčo, (hž), foto Barbora Likavská

Konferencia Forum academicum – proti prúdu času do obdobia historickej Trnavskej univerzity

Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity sídli v budove postavenej pre lekársku fakultu podľa projektu kráľovského architekta Franza Antona Hillebrandta. Má už 250 rokov, keďže bola odovzdaná do užívania 12. mája 1772. Rovnako v tento deň, ale v roku 1635, bola vydaná aj zakladacia listina Trnavskej univerzity. Aj preto sa zišli odborníci na históriu pod patronátom Ústavu dejín Trnavskej univerzity a Univerzitnej knižnice na konferencii Forum Academicum – proti prúdu času.

Ako nás informovala Henrieta Žažová z Ústavu dejín Trnavskej univerzity, odborné stretnutie vzniklo aj v spolupráci so Spolkom trnavských historikov Tyrnavia Slovenskej historickej spoločnosti pri SAV. Dva roky trvalo, kým sa odborníci zišli, čo spôsobila najmä pandemická situácia predchádzajúcich rokov. Pôvodne sa konferencia

mala uskutočniť pri príležitosti 380. výročia založenia Trnavskej univerzity a mapovať významné udalosti a osobnosti jej dejín.

Na stretnutí dominovala téma kultúrneho dedičstva univerzity zhmotneného v architektonických pamiatkach a knižnej produkcii. „V prvom bloku prednášok sa referujúci zamerali na

historickú budovu Adalbertinum na rohu Hollého a Invalidskej ulice pri Katedrále sv. Jána Krstiteľa. Architektka Jaroslava Žuffová referovala o urbanistickom a architektonickom vývoji zástavby na parcelách obsiahnutých Adalbertinom od 14. storočia po súčasnosť. „Tento objekt zaberá podľa písomných prameňov plochu

troch celých a dvoch polovičných parciel. Mal vlastné hospodárske zázemie s dvorom a okrasnou záhradou,“ pripomína Henrieta Žažová, ktorá predstavila genézu Konviktu sv. Adalberta, pomenovaného podľa patróna Ostrihomského arcibiskupstva, sv. Vojtecha, latinsky Adalberta. Zaoberá sa archívnym výskumom historického vývoja univerzitného komplexu. „Konvikt sv. Adalberta je najstarším domovom pre chudobných šľachticov na území Uhorska založený ostrihomským arcibiskupom Petrom Pázmaňom v roku 1619. Konvikty sú predchodcami dnešných moderných internátov. V Konvikte sv. Adalberta boli ubytovaní študenti gymnázia a poslucháči filozofickej fakulty Trnavskej univerzity. Zrušený bol nariadením Jozefa II. v roku 1784. Mesto budovu vzápätí kúpilo v dražbe, ale až do druhej polovice 19. storočia ju využívalo vojsko. Následne v Adalbertine sídlili základné a stredné školy, istý čas aj mestská knižnica a múzeum. Budova bola v roku 1922 nadstavaná o jedno podlažie známou stavebnou firmou Pittel a Brausewetter z Bratislavy,“ hovorí Henrieta Žažová. O historickom krove, ktorý zostal zachovaný aj po nadstavbe, informovala vedúca pracoviska Oddelenia preventívnej údržby pamiatok Pamiatkového úradu SR Daniela Zacharová. Autorka je historička umenia, ktorá sa dlhodobo špecializuje na historické krovy a výskum ich typologického vývoja na území Slovenska. Je spoluautorkou metodiky identifikácie a výskumu historických krovov. Vedúci technického úseku Oddelenia investícií a oddelenia vnútornej prevádzky Trnavskej univerzity, stavebný inžinier

Aktívni účastníci konferencie. Zľava K. Karabová, D. Zacharová, T. Kolon, E. Juríková, I. Gojdič, J. Žuffová, L. Krišica a H. Žažová. Foto: Barbora Likavská.

Ľubomír Krišica, osvetlil proces prestavby Adalbertina od decembra 2016. Vtedy sa budova dostala do vlastníctva Trnavskej univerzity. Najprv bola realizovaná prestavba strechy ukončená v januári 2020. Druhá etapa rekonštrukcie samotného objektu je v začiatkoch realizácie. Bola vyhotovená projektová dokumentácia a zabezpečujú sa ďalšie stanoviská dotknutých inštitúcií.

Ako doplnila Henrieta Žažová, na konferencii boli prezentované aj výsledky archeologického výskumu v záhrade budov bývalých kňazských seminárov Rubrorum a Marianum, ktoré sa v 19. storočí nachádzali vo vnútornom priestranstve za zástavbou medzi Hollého a Jeruzalemskou ulicou. Výskum uskutočnili v roku 2019 členovia Katedry klasickej archeológie FF Trnavskej univerzity Tomáš Kolon a Erik Hrnčiarik. Pamiatkar a vysokoškolský pedagóg Ivan Gojdič sa vo svojom výskume zamerl na urbanizmus historických sídiel a predovšetkým na výskum a obnovu sakrálnych pamiatok. Sústredil sa na možnosti adaptácie trnavského novo-

vekého univerzitného areálu pre súčasnosť. Priblížil stav historických objektov uzavretého univerzitného komplexu a poukázal na ich výnimočnosť. Na záver navrhol úpravy areálu pre moderné vysokoškolské vzdelávanie.

Napokon priniesli dve témy aj členky Katedry klasických jazykov FF Trnavskej univerzity Katarína Karabová a Erika Juríková. Čitateľom mesačníka Novinky z radnice sú známe ako autorky série článkov Známi i neznámi autori historickej Trnavskej univerzity uverejňovaných od roku 2015. K. Karabová priblížila architektonické pamiatky v básnickom diele Františka Bábaia, ktorý od roku 1773 pôsobil na univerzite v Trnave ako riaditeľ teologickej knižnice a prednášal biblické vedy. E. Juríková poskytla prehľad o stave bádania historických trnavských tlačí (tzv. tyrnavík) za ostatných desať rokov. Pripomenula inštitúcie, v ktorých sú tyrnaviká uchovávané a ktoré sa ich výskumom zaoberajú. Na záver konferencie E. Juríková otvorila výstavu tyrnavík z fondu starých tlačí univerzitnej knižnice. ■

Simona Jurčová

Zabudnuté tradície? Majálesy, juniálesy a Benátska noc v Trnave

Majálesy a juniálesy boli zábavy pod šírým nebom. Konali sa koncom jari, keď už bolo vonku teplo a dalo sa rátať s pekným počasím. Boli tiež spojené so záverom školského roku a mnohé z nich boli naviazané na školskú mládež. Organizátormi bývali väčšinou spolky, ktoré ich pripravovali v spolupráci so školskou mládežou, napr. skautmi, mládežníckymi organizáciami či študentmi meštianskej školy alebo gymnázia.

Význam slova majáles vo výkladovom slovníku je jednoducho májová zábava v prírode. V minulosti sa v Trnave konali často majálesy, ktoré nemuseli byť organizované nutne v máji, občas sa kvôli počasiu posunuli až na začiatok júna. Tradícia týchto jarých zábav je pravdepodobne stará. Kedysi sa majálesy spájali so študentskou zábavou a je pravdepodobné, že boli súčasťou života študentov a občanov v Trnave už skôr ako v 19. storočí.

Pohľad do histórie trnavských letných zábav nám sprostredkovala najmä dostupná dobová tlač. Správy o majálesoch, záhradných slávnostiach či vystúpeniach hasičskej alebo vojenskej kapely v parkoch a záhradných hostincoch sa spomínajú už koncom 19. storočia. Miestom zábavy spojenej s hudbou a tancom boli často strelecká záhrada alebo Kamenný mlyn. Noviny Nagyszombati hetilap uverejnili správu o majálese trnavskej školskej mládeže v pondelok 22. mája 1882 v Kamennom mlyne.¹ Záhradné tanečné zábavy organizovali rôzne trnavské spolky najmä v Mestskej strelnici, ktorá disponovala nielen sálou, ale aj vonkajším záhradným priestranstvom, takže bola vhodná na letné zábavy (Gartenfest) v dobrom i zlom počasí: „Tyrnauer Geselligkeits-Verein organizuje 10. tohto mesiaca v lokalite mestskej strelnice záhradný festival. Tanečná zábava sa koná na špeciálne vybudovanom tanečnom

Vojaci na Malej promenáde, kde bývali letné koncerty vojenskej kapely. Dobová pohľadnica po r. 1918

Kapela spolku vojenských vyslúžilcov v Trnave v roku 1908. Zdroj: zbierkový fond ZsM

pódiu v záhrade.“² Z roku 1883 spolk Dalarda na strelnici svoj vyberáme správu: „Dňa 2. júna má majáles.“³, alebo tiež: „Tyrnauer

1 Nagyszombati Hetilap / Tirnauer Wochenblatt. Roč. 14 (1882). Žigmund Winter : Trnava, 1882, ZsM inv.č.13633 Č. 21, s. 5, 21.5.1882

2 Nagyszombati Hetilap / Tirnauer Wochenblatt. Roč. 14 (1882). Žigmund Winter : Trnava, 1882, ZsM inv.č.13633, Č. 23, s. 2, 4. 6. 1882

Geselligkeits-Verein zorganizoval 16. tento mesiac v lokalite Mestskej strelnice záhradnú slávnosť. Začiatok o 17.00 hod.“

V roku 1885 sa v novinách dočítame o podujatí, ktoré bolo možno v Trnave zaužívané, a síce otvorenie letnej záhrady (v hostincoch): „Otvorenie záhrady. Dnes, ak počasie dovolí, bude záhrada v hostinci „Zelený strom“ otvorená hudobným koncertom.“⁴⁴

Redaktor novín napísal v roku 1885 o záhradnej slávnosti spolku Társaskör (Spoločenský kruh): „Záhradná zábava Társaskör sa konala 21. tento mesiac v záhradách strelnice za silnej účasti verejnosti a dopadla bravúrne. Vojenská hudba 71. pešieho pluku vystupovala s vervou, takže jednotlivé skladby boli nadšene vytlieskané a museli sa opakovať. Dirigent Richter osobne dirigoval. Po koncerte, ktorý nám na konci dňa pokazilo chladné počasie, sa improvizovalo v sále (strelnice), čo trvalo až do neskorej polnoci za čulej účasti mladých dám a pánov.“⁴⁵

V roku 1889 sme zachytili správu o poriadaní majálesu so záhadným dodatkom redaktora: „Majáles. Príslušníci 71. pešieho pluku, ktorý tu sídli, včera organizovali majáles v parku v Kamennom mlyne, ktorý sa ukázal byť správnym aj nesprávnym.“⁴⁶ Obyvateľom mesta spríjemňovali letné podvečery aj koncerty v parku: „Parková hudba. V nedeľu 30. júna o 6. hodine večer bude koncert kapely Dobrovoľného hasičského spolku v parku pri stanici.“⁴⁷

Na letné zábavy v dvadsiatych a tridsiatych rokoch 20. storočia sa náležite pripravovali najmä ženy

3 Nagyszombati Hetilap / Tirnauer Wochenblatt. Roč. 15 (1883). Žigmund Winter : Trnava, 1883, ZsM inv.č.13634, Č. 23, s. 2, 3. 6. 1883

4 Nagyszombati Hetilap / Tirnauer Wochenblatt. Roč. 20 (1888). Žigmund Winter : Trnava, 1888, ZsM inv.č.13636, Č. 19, s. 3, 6. 5. 1888

5 Nagyszombati Hetilap / Tirnauer Wochenblatt. Roč. 20 (1888). Žigmund Winter : Trnava, 1888, ZsM inv.č.13636, Č. 22, s. 3, 28. 5. 1888

6 Nagyszombati Hetilap / Tirnauer Wochenblatt. Roč. 21 (1889). Žigmund Winter : Trnava, 1889, ZsM inv.č.13637, Č. 21, s. 3, 19. 5. 1889

7 Nagyszombati Hetilap / Tirnauer Wochenblatt. Roč. 21 (1889). Žigmund Winter : Trnava, 1889, ZsM inv.č.13637, Č. 27, s. 3, 29. 6. 1889

8 BOČÁNOVÁ, Martina. 2007. Spolkový život v Trnave do roku 1945. Trnava 2007. ISBN 978-80-8094-172-7, s.123 – 124.

Letná záhrada hostinca U Svätého mala kryté pódium pre kapelu. Dobová pohľadnica pred r. 1918. Zdroj: J. Benko

Hostinec Zelený strom (ZOLD FA HÁZ). Dobová pohľadnica pred r. 1918. Zdroj: J. Benko.

a dievčatá, pretože to bola príležitosť ukázať sa, a tomu malo zodpovedať aj ich oblečenie: „Nosili sa lodičky a tenké pančuchy. To sa koľkoráz stalo, že pančuchy neboli. Navarili sme si odvar s orechov a f tom sme si nohi močili. Tí nám zhnedli a čárku sme si aj s cerusku na obočích nakreslili. Ale to potom

bolo smíchu, keď nám sukne veter dvihol. Hnet sa vedzelo, kerá sme ozaj pani a kerá ne. Lebo sme si to robili len po kolená, vác ne.“⁴⁸

V roku 1926 sa v Trnave konal majáles organizovaný miestnym odborom Československého červeného kríža (ČsČK). Finančný výťažok bol venovaný na chod poradne pre matky s deťmi.⁹ „Majáles Čs. Červ. Kríža v Trnave výbor odborom poskytnúť také voľačo, čo ešte v Trnave nebolo...“¹⁰ Očividne sa tradícia ujala, pretože o rok neskôr sa majáles ČsČK konal v nedeľu 22. mája 1927 a bol spojený so zjazdom dorastu: „Sraz detí a dorastu ako aj členstva Červeného kríža

a obecnstva U Zeleného stromu po 1 hod. odpoľudnia. Odtiaľ o pol 2 hodine sprievod ulicou Štefánikovou na Wilsonovo námestie, kde ku dorastu prehovorí riaditeľ meštianskej školy A. Rezanina. Potom pokračovanie sprievodu za doprovodu hasičskej hudby do Promenády na slávnosť, ktorá sľubuje všetkým návštevníkom príjemnú zábavu. Rôzne atrakcie, spevy a tance, bohatá tombola, bufet, reštaurácia, atď. Vstupné ľubovoľné.“¹¹ Redaktor a usporiadatelia zhodnotili podujatie v nasledujúcom čísle novín: „Majáles stretol sa s veľkým morálnym a finančným úspechom. Slávnosť započala pestrým sprievodom, kt. sa zúčastnili deti všetkých ľudových a meštianskych škôl trnavských pod vedením ich učiteľov, jedna četa Dobrovoľ. hasičského sboru, samaritská stanica Červeného kríža a mnoho obecnstva. Četné dievčatá št. meštianskej školy mali pekné slovenské kroje, v rukách detí víali práporečky v národných farbách a čulý život rozprúdil sa ulicami trnavskými, keď po druhej hodine pohol sa od Zeleného stromu sprievod za zvukov hudby hasičského sboru. Na Wilsonovom námestí zastavili sa účastníci sprievodu, aby vypočuli slávnostného rečníka, riaditeľa mešt. školy Aug. Rezaninu, ktorý presvedčivo prehovoril k obecnstvu o cieľoch Červeného kríža menovite medzi našou mládežou. Po reči zaspievaly dievčence mešt. školy hymnu Červ. kríža, potom sa išlo sprievodom na miesto slávnosti – v promenáde... Četné a chvíľami i hrozivé mrákavy na oblohe po celý deň naháňali poriadateľstvu mnoho strachu, zato naša mládež bez obavy a s obrovskou radosťou očakávala Majáles. A právom, veď je to jediná slávnosť do roka a tej musí byť i nebo priaznivé!...“¹² V roku 1928 sa konal 17. mája

9 BOCÁNOVÁ, Martina. Cit. dielo, s.90.

10 Nové Slovensko Roč. III, Č. 21, 23. 5. 1926, s. 4

11 Nové Slovensko Roč. IV, Č. 21, 21. 5. 1927, s. 4

12 Nové Slovensko Roč. IV, Č. 22, 28. 5. 1927, s. 5

13 Nové Slovensko Roč. V, Č. 20, 12. 5. 1928, s. 4

Zelený strom ako bufet okolo r. 1975. Zdroj fotografie: autorka

Strelecká záhrada v dvadsiatych rokoch 20. storočia. Zdroj: zbierkový fond ZsM

v promenáde v poradí III. Majáles: „...za spoluúčinkovania hudby D.H. sboru (hasičov), Samaritov a Dorastu ČSČK. Zisk sa venuje na poradiňu matiek a kojencov a na liečenie detí.“ Program sľuboval mnoho atrakcií, ako: „tombola (2000 čísel, cena lístku 1,- Kčs), kde každé číslo vyhrá, kolotoč, húpäčka, šťastena, strelnica, závody krásavíc trnavských, závody v mechu, jedenie lekvárového koláča, vyfukovanie pokladu, válka korian-dolová a rôzne iné atrakcie. Okrem

toho rôzne žartovné výstupy p. Jar. Svobodu a štyroch šaškov trnavských, akých ešte nebolo. O občerstvenie je postarané dvoma bufetmi a hostincami. Pečená bude zbojnícka pečienka, podávané budú párky, zákusky, rôzne jedlá a chýrna káva Meinlova.“¹³ Vidíme, že medzi ľuďmi boli vtedy obľúbené súťaže a atrakcie, v programe zaujala napríklad správa o tom, že sa na Majálese volila trnavská majálesová kráľovná krásy!

V roku 1929 sa v novinách objavili výzvy na dva majálesy. Tradične organizovaný a v poradí už IV. majáles ČSČK bol posunutý až na začiatok júna (8. 6. 1929), keďže májový termín obsadil majáles

Hasičská kapela pri Štefánikovom parku v r. 1928 (dnes Nám. SNP). Zdroj: archív rodiny Vysudilovej

Slovenskej Ligy č. 64 v Trnave (12. 5. 1929). Slovenská Liga bol spolok orientovaný na povzbudenie národného povedomia, podporovanie národnej výchovy, udržiavanie slovenských škôl v inojazyčnom prostredí, kontakt so slovenskými menšinami v zahraničí, najmä v Amerike.¹⁴ Oba majálesy mali dobročinný zámer. Zbor Slovenskej Ligy č. 64 v Trnave venoval výťažok v prospech slovenskej menšinovej školy v Hedi pri Galante.¹⁵ ČsČK už tradične podporil Poradňu matiek a kojencov v Trnave. Tento majáles bol zameraný viac na program pre školskú mládež, keďže pred zábavou sa konal tradičný sprievod Trnavou s príhovormi na námestí z balkóna Pannonie. V programe sľubovali najskôr detskú slávnosť v promenade, občerstvenie, tombolu, strelnicu, vystúpenie klaunov, súťaž a boxerský zápas (Box-Match Jarka Svobodu).¹⁶ Že to nemuselo s májovým počasím vždy vyjsť, vytušíme aj uvádzaním jedného až dvoch náhradných termínov takýchto open air zábav už pri ich propagácii v tlači. Aj v nasledujúcich rokoch 1930 – 1932 sa v Trnave konali vždy dva majálesy, v máji a v júni ich organizovali už spomínané dva spolky. Tridsiate roky priniesli do zaužívaných tradícií ľudových zábav v Trnave zmeny. Z novinovej správy v roku 1932 sa dozvedáme o problémoch

s efektívnosťou organizovania majálesov na dobročinné účely: „Majáles sa vďaka krásnemu počasiu vo svätodušnú nedeľu dobre vydaril. Finančný efekt nie je, bohužiaľ, taký dobrý ako v minulých rokoch, čo je prirodzený dôsledok dnešných hospodárskych pomerov. Návštevníci majálesu sú zvyčajne ľudia nižších a stredných vrstiev, vrstvy majetnejšie majáles nenavštevujú.“¹⁷ Možno to bolo spojené s dôsledkami krízy, no možnože tento druh zábavy začal vychádzať z módy a ľudia uprednostnili niečo nové.

V tridsiatych rokoch 20. storočia vznikol nový druh jarnej slávnosti – tzv. Stromková slávnosť, ktorú vo viacerých mestách organizovali Okrášľovacie spolky. 14. februára 1932 vznikol i (staro)nový Okrášľovací spolok mesta Trnavy, jeho predsedom sa stal starosta Juraj Vyskočil. Podobný spolok v Trnave existoval už pred svetovou vojnou.¹⁸ Cieľom okrášľovacích spolkov bola starostlivosť o kvetinovú výzdobu, sadenie stromčekov, čistotu mesta a pod. Stromkové slávnosti so zapojením mládeže sa rozšírili po celej krajine, dokonca o ich organizovaní vyšli knižky. Veľkolepá Stromková slávnosť sa v Trnave uskutočnila 29. apríla 1934 so sprievodom s asi štyritisíc deťmi a študentmi. V sprievode išlo sedem alegorických vozov symbolizujúcich príchod jari a deti

Ľudia a udalosti

■ **2. 6. 1852** – V Trnave umrel básnik, historik Slovenského povstania rokov meruôsmych a redaktor Slovenských pohľadov MIKULÁŠ DOHNÁNY, ktorého pamiatku pripomína pamätná tabuľa na cintoríne a ulica nesúca jeho meno (170. výročie).

■ **3. 6. 1922** – Do funkcie prvého trnavského apoštolského administrátora bol slávnostne uvedený neskorší biskup PAVOL JANTAUSCH, ktorý spravoval novozriadenú Trnavskú apoštolskú administratúru zahŕňajúcu slovenskú časť dovtedajšej ostrihomskej diecézy (100. výročie).

■ **3. 6. 1952** – V Trnave bola zriadená štvorročná Vyššia odborná poľnohospodárska škola s odborom chovateľským, ktorú neskôr premenovali na Poľnohospodársku technickú školu (70. výročie).

■ **6. 6. 1967** – V Trnave umrel hudobník a bývalý kapelník vojenskej hudby HERMAN FISCHER, zbormajster 71. pešieho trenčianskeho pluku (55. výročie).

■ **9. 6. 1947** – V Trnave sa narodil novinár, publicista, umelecký fotograf a vydavateľ JOZEF ŠELESTIAK (75. narodeniny).

■ **10. 6. 1902** – V Budapešti sa narodil športovec, rekordér v skoku do výšky a účastník OH 1924 v Paríži MIKULÁŠ KUCSERA, ktorý pôsobil ako bankový úradník v Trnave, kde je aj pochovaný (120. výročie).

■ **14. 6. 2017** – V Trnave umrel geograf, vysokoškolský profesor, autor učebníc

14 BOCÁNOVÁ, Martina. Cit. dielo, s.53.

15 Nové Slovensko Roč. VI, Č. 19, 4. 5. 1929, s. 2

16 Nové Slovensko Roč. VI, Č. 24, 8. 6. 1929, s. 3

17 Nové Slovensko Roč. IX, Č. 21, 21. 5. 1932, s. 3

Posývanie vysokoškolákov na majáles pred trnavskou priemyslovkou v roku 1963. Zdroj: Archív fotografií a negatívov ZsM

niesli transparenty s heslami za ochranu prírody („Netrhaj kvetov, aby si ich odhodil! Strom tiež cíti! Dobří ľudia krmia vtáky! Čisté mesto – naše zdravie!“ ...a pod.) Slávnosť vyvrcholila zhromaždením na Pribinovom námestí (Univerzitetnom), kde po príhovoroch starostu mesta a predstaviteľov spolku zasadili pamätnú lipu.¹⁹ Slovenská Liga č. 64 v Trnave organizovala ešte v ten rok 10. mája 1934 v promenáde majáles a získala venovala v prospech slovenských škôl.²⁰ Však v roku 1935 organizoval už Okrášľovací spolok mesta Trnavy juniáles v Kamennom mlyne.²¹ Nasledujúce roky sa v novinách objavujú majálesy a juniáles, ale Stromkové slávnosti a iné letné zábavy. Napríklad koncerty vojenskej hudby od 7. mája 1936 každý štvrtok od 18. do 19. hodiny v malej mestskej promenáde.²² Okrášľovací spolok mesta Trnavy zorganizoval 26. júna 1937 veľkú letnú zábavu „...v krásne upravených záhradných miestnostiach p. Thalmeineru. Devíza: Benátska noc. Na programe len spevy, balet, komické výstupy, vysielanie rádia a pod. Vynechané z programu budú také čísla ako tombola, pošta atď.,

ktoré dnes znamenajú obťažovanie hostí. Program je skutočne elitný.“²³ Pojem Benátska noc sa používal na označenie letnej večernej zábavy spojenej s hudbou, romantikou (nezriedka aj s člnkovaním na vodnej hladine – ak to miesto dovoľovalo), ale aj s maskami na spôsob benátskeho karnevalu.²⁴ Po druhej svetovej vojne bývali letné zábavy s ľudovou či cigánskou hudbou v trnavských hostincoch alebo s dixielandovou kapelou v lepších podnikoch so záhradou. Večer sa tancovalo v Imperiali, u Thalmeineru, tanečné zábavy bývali v letnom hostinci na konci staničného parku (dnes Prednádražie), ale aj v iných podnikoch – u Forischa, Fišeru, Svatého a pod. Dva pokusy o obnovenie tradície majálesov sme zachytili zo strany školskej mládeže v druhej polovici 20. storočia. V roku 1963 zorganizovali trnavskí vysokoškoláci majáles vo veľkom štýle s odkazom na historickú Trnavskú univerzitu. Pedagogický inštitút v Trnave pôsobil od r. 1959 a v roku 1963 končili svoje štúdium prví poslucháči, ktorí odchádzali do učiteľského povolania. Aj dobová tlač venovala týmto prvým

18 BOCÁNOVÁ, Martina. Cit. dielo, s.57.

19 Nové Slovensko Roč. XI, Č. 18, 5. 5. 1934, s. 4

20 Nové Slovensko Roč. XI, Č. 19, 12. 5. 1934, s. 4

21 Nové Slovensko Roč. XII, Č. 21, 25. 5. 1935, s. 4

22 Nové Slovensko Roč. XIII, Č. 19, 9. 5. 1936, s. 4

23 Nové Slovensko Roč. XIV, Č. 24, 12. 6. 1937, s. 5

24 V 21. storočí bola na mnohých miestach táto tradičná letná zábava obnovená, býva spojená s honosným karnevalom s maskami benátskeho typu, vodným prvkom a pod.

Ľudia a udalosti.....

a odborný publicista VILIAM LAUKO (5. výročie).

■ **19. 6. 1997** – V Trnave umrel ornitológ a odborný publicista FRANTIŠEK MATOUŠEK, spoluzakladateľ a prvý riaditeľ Krajského múzea v Trnave, dnešného Západoslovenského múzea (25. výročie).

■ **20. 6. 1947** – V Trnave sa narodil športovec – atléť MIROSLAV KIRINOVIČ, slovenský rekordér v chôdzi, reprezentant a tréner (75. výročie).

■ **20. 6. 1992** – V Bratislave umrel trnavský rodák, operný spevák a divadelný režisér BEDŘICH KRAMOSIL, umelecký šéf spevohry Novej scény (30. výročie).

■ **21. 6. 1902** – V Trnave umrel národný buditeľ, kňaz, publicista a prekladateľ JOZEF KARELL, člen výboru Spolku sv. Vojtecha a jeho dočasný správca (120. výročie).

■ **21. 6. 2012** – V Trnave otvorili takmer 5 km dlhý severný obchvat mesta, ktorý mal za úlohu vylúčiť tranzitnú dopravu z centra (10. výročie).

■ **22. 6. 1912** – V Paderovciach sa narodil profesor trnavského gymnázia a ľahkoatletický rozhodca CYPRIÁN LUŽÁK, ktorému roku 1997 udelili Cenu mesta Trnavy za jeho pedagogickú činnosť a rozvoj mládežníckeho športu (110. výročie).

■ **22. 6. 1987** – V Trnave umrel štvornásobný majster Slovenska v boxe a reprezentant KAROL BARANOVIČ,

Ľudia a udalosti.....

ktorý boxoval za AC Jánošík Trnava (35. výročie).

■ **23. 6. 2021** – V Trnave umrel vo veku 74 rokov športovec, tréner slovenskej reprezentácie v pretláčaní rukou a seniorský vicemajster Európy JÁN ĎALÁK, nositeľ Uznania za zásluhy o rozvoj a reprezentáciu mesta Trnava za rok 2018 (1. výročie).

■ **24. 6. 1432** – Husiti pod vedením kapitána Blažka z Borotína obsadili počas výročného svätajánskeho jarmoku Trnavu (590. výročie).

■ **24. 6. 1922** – V Kátlovciach sa narodil spisovateľ a prekladateľ TEOFIL UŠÁK, absolvent trnavského gymnázia (100. výročie).

■ **27. 6. 1997** – Parlament schválil zriadenie Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave (25. výročie).

■ **28. 6. 2021** – V Trnave umrel vo veku 74 rokov dlhoročný riaditeľ Divadla Jána Palárika EMIL NEDIELKA (1. výročie).

■ **29. 6. 1947** – V Trnave umrel biskup a prvý apoštolický administrátor trnavský PAVOL JANTAUSCH, rodák z Vrbového, ktorému v roku 2010 bolo udelené Čestné občianstvo TTSK in memoriam a jeho meno nesie vo svojom názve Arcibiskupské gymnázium v Trnave (75. výročie).

■ **29. 6. 1982** – V Bratislave umrel herec a režisér MARTIN GREGOR, rodák z Trnavy, ktorému bolo roku 1998 udelené Čestné občianstvo mesta Trnava in memoriam (40. výročie). ■

P.R.

Ludový rozprávač na zábave v Kamennom mlyne, 50. roky 20. stor. Zdroj foto: Viktor

absolventom svoju pozornosť. Však ešte pred reportážou ČTK o promóciách prvých učiteľov v Trnave sa v archíve objavila reportáž Oživilí starú študentskú tradíciu so správou o majálese: „Vysokoškolský výbor ČSM pri pedagogickom inštitúte v Trnave nadväzujú na staré tradície študentov trnavskej univerzity, usporiadal v utorok 7. mája veľký majálesový sprievod. Sprievod sa zhromaždil na univerzitnom námestí, odkiaľ vyše 1000 študentov v historických talároch a krojoch pochodovalo ulicami mesta. Študenti niesli na čele sprievodu erb mesta Trnavy a inšignie trnavskej univerzity.“²⁵

Takmer o dvadsať rokov neskôr, v školskom roku 1978/79, tradíciu majálesu vzkriesili trnavskí gymnazisti. Celoškolský výbor Socialistického zväzu mládeže (SZM) zorganizoval 26. mája 1979 majáles na školskom dvore Gymnázia Jána Hollého. Profesor Vít Hrmu spolu s vtedajšou predsedníčkou celoškolského výboru Katkou Bundzelovou našli v štátnom archíve v Trnave informácie o jednom z predvojnových majálesov. Tak vlastne historicky podporili zámer nadviazať na tradičné letné zábavy študentov ako oslavu záveru školského roka. Majálesu predchádzal sprievod študentov na uliciach mesta – podobne ako kedysi. Sprievodu – „manifestácie mladosti, nápad-

25 Oživilí starú študentskú tradíciu. Archív TASR.

<https://vtedy.tasr.sk/zoom/646220/view?page=1&p=separate&tool=info>

26 Blesk, ročník V, č. 4, zadná titulka

27 Blesk, ročník VI, č.1, s.16 – 17

Plagát gymnaziálneho juniálesu 1980 v školskom časopise Blesk, škol. rok 1979/80, roč. V, č. 4

nosti a radosti“ sa zúčastnilo osemstoštyridsaťdva študentov. Zábava sa konala na školskom dvore, mala svojich moderátorov, o hudbu sa postarala trnavská skupina Spirituál sextet, tancovali dievčatá s džezgymnastikou. V školskom roku 1979/80 sa konal juniáles, z ktorého sa zachoval plagát na zadnej strane časopisu Blesk.²⁶ Posledný gymnaziálny majáles sa konal 23. mája 1981 na školskom dvore gymnázia. Bol vlastne vyvrcholením trojdňovej Gymnaziády 1981.²⁷ Dvor bol čiastočne vyasfaltovaný, na okraji rástli listnaté stromy, gymnazisti pripravili stoly, výzdobu a pódium na program. ■

Katarína Karabová, Trnavská univerzita, Katedra klasických jazykov

Známi i neznámi autori historickej Trnavskej univerzity LXIX.

Atanáz Kircher a jeho strhujúca cesta vesmírom

Jedným zo základných charakteristík univerzít je okrem výskumu tiež prezentácia najnovších vedeckých zistení a ich komunikovanie navonok nielen smerom k odborníkom v danej oblasti, ale aj ich propagácia medzi laickou verejnosťou. Napredovanie vysokých škôl je rovnako späté so širokospektrálnym vedeckým dialógom medzi partnerskými inštitúciami doma i v zahraničí. Jezuitské univerzity vytvárali už v 17. storočí nemalú komunitu vzdelancov naprieč celou Európou, pričom sme tak aj na našom území mohli už pred viac ako tristo rokmi využívať dnes toľko preferovanú komunikačnú sieť. Jej podstata nespočívala len v možnostiach vzdelávacích mobilit, tzv. peregrinatio academica, ale tiež v percepcii zahraničnej odbornej literatúry. Prostredníctvom nej aj slovenskí vedci a študenti mali možnosť listovať v dielach významných západoeurópskych vedeckých kapacít.

Nie neznáme meno nemeckého jezuitského učenca Atanáza Kirchera (1602 – 1680) sa v roku 1729 zaskvelo na titulnom liste jednej z tlačí, ktorá vyšla v kníhtlačiarňi historickej univerzity v Trnave. Išlo o Kircherovo známe dielo *Itinerarium exstaticum*, teda Vzrušujúca cesta, v ktorom spoznáva povahu, vlastnosti a osobitosti planét a hviezd. Atanáz Kircher sa narodil v nemeckom mestečku Geisa neďaleko známejšieho mesta Fulda, kde v mladosti študoval na jezuitskej škole. Neziriedka sa preto v odbornej literatúre stretne pri jeho mene aj s prívlastkom *Fuldensis*. Je autorom viacerých odborných prác, ktoré odzrkadľovali jeho vedecké zameranie. *Itinerarium exstaticum* je Kircherovým jediným dielom, ktoré sa venuje výlučne astronómii. Prvýkrát vyšlo v Ríme v roku 1656, pričom vyvolalo značnú kritiku za svoj odklon od aristotelovskej kozmológie, ktorej sa katolícka cirkev v podstate držala od procesu s Galileom. Treba uviesť, že Kircher vo svojej

práci podporoval tychoňsky model vesmíru so Zemou v strede a ostatnými planétami, ktoré sa pohybujú okolo Slnka. Proti Aristotelovi však tvrdil, že všetky planéty boli vyrobené z rovnakého materiálu ako Zem.

Dielo *Itinerarium exstaticum* je napísané formou dialógu medzi dvoma protagonistami. Nimi sú Theodidactus a anjel Cosmiele, ktorý má rolu sprievodcu. Formálne sa dielo okrem zvyčajných paratextov (titulný list, venovanie, predhovor) člení na dve hlavné časti. Tie predstavujú dva dialógy. Na začiatku prvého dialógu sa ponúka vysvetlenie, aká bola príčina vzniku tohto diela. Autor uvádza presvedčivý dôvod, že poznanie nevýslovnej Božej múdrosti, prezieravosti a dobrotivosti sa zračí aj v práci skúsených mužov venujúcich sa astronómii, a že by rád spoznal dôvody kráterov na Mesiaci a ohnivých oceánov na Slnku. Následne sa Cosmiele a Theodidactus vydajú na Mesiac. Tu si všímajú predovšetkým tvar mesiaca,

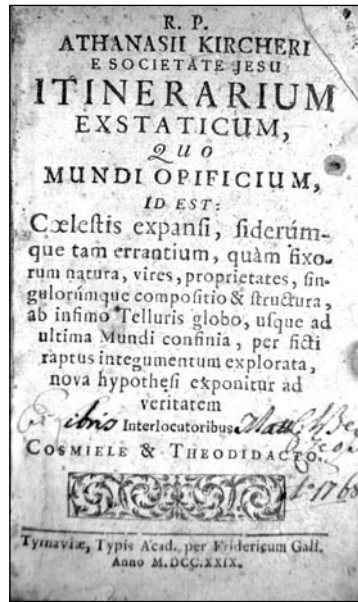

P. ATHANASIVS KIRCHERVS FVLVDENSIS
 è Societ: Iesú Anno ætatis L.III.

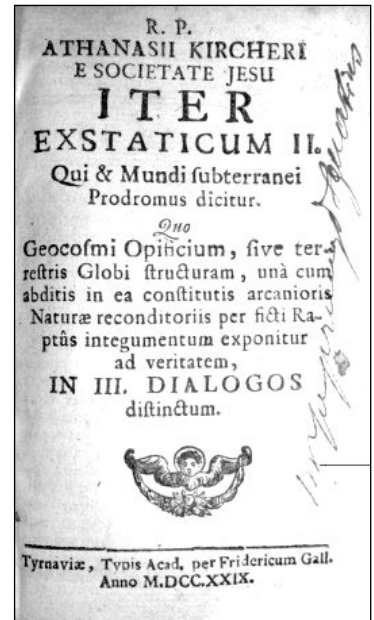
Henrici et obscurantie erigi sculptit et D.D. C. Bloemaert Romæ a. Maij A. 1656.

to, čo sa nachádza na jeho odvrátenej strane, krátery na jeho povrchu, ktoré sa javia ako oceány. Z Mesiaca putujú na Slnko. Zo Slnka vedie cesta protagonistov na Venušu, odtiaľ na Merkúr. Z Merkúru na Mars, Marsu na Jupiter a svoje putovanie po planétach zakončujú na Saturne. Zo Saturnu sa vydávajú doslovne na nebeskú klenbu do oblasti, kde sa nachádzajú hviezdy. A z tejto časti je aj naša ukážka, ktorá sa začína zvedavými, až vyčítavými otázkami Theodidacta voči Cosmielovi: „Kam ma to prudko ženieš, Cosmiel? Kam som unášaný takou nesmiernou rýchlosťou pohybu? Aký je cieľ mojej cesty? Vidím, ako už zmizlo Slnko, ako už zmizla Zem, Mesiac a všetky ostatné planéty. Môže sa azda stať, že za taký krátky čas sme prešli taký obrovský priestor?“ Cosmiel: „Nečuduj sa, neuháňame totiž ľudským

pohybom, ale anjelským, ktorého prirovnanie k akémukoľvek pohybu prirodzených vecí je veľmi obtiažne a ty sám by si ho nedokázal vydržať, ak by si nemal silu z neba.“ Theodidactus: „A kedy teda dosiahneme onú povestnú nebeskú klenbu? Kedy si prezrieme ten nekonečný priestor, kde sa nachádzajú hviezdy? A kedy prenikneme tú veľmi hustú hmotu obrovského vesmíru a okolitého vzduchu? Prosím, ponáhľajme sa, aby sme si mohli prezrieť najväčšie dielo nekonečnej múdrosti Najvyššieho a Najlepšieho Boha. Lebo veľmi túžim vidieť, akým spôsobom boli upevnené do takého priezračného sveta nepochopiteľnej prázdnoty hviezdy, ktoré my nazývame stálicami, aké veľké úsilie bolo vynaložené na ich začlenenie, akým svetlom žiaria, či sa líši vo svojej podstate ich matéria od základnej hmoty. Prosím, aby si mi s odhodlaním toto všetko vysvetlil a zblízka ukázal.“ Cosmiel: „Drahý môj Theodidactus, vidím celkom jasne, že tvoj úsudok je príliš jednoduchý a že až priveľmi lipneš na kde-akej predstave. To priezračné nebo, ktoré hľadáš, sa nenachádza v prirodzenom svete, ani nejestvuje žiaden dôkaz, že tieto hviezdy boli takpovediac pripevnené na nebo podľa týchto tvojich predstáv.“ Druhý dialóg už okrem astronomických tém pertraktuje aj témy teologické. Okrem iného sa tu autor venuje Božej prozreteľnosti pri stvorení sveta, veľkosti vesmíru, usporiadaniu planét, uvažuje

o vzdialenostiach nebeských objektov navzájom medzi sebou aj od Zeme, ďalej rozoberá otázky svetovej harmónie, či charakter vlahy, ktorá sa zdržiava nad oblakmi. V závere po krátkom zhrnutí autor uvádza autorov a spisy, z ktorých vychádzal, pričom uvádza aj podrobnosti týkajúce sa ich názorov. Na záver môžeme konštatovať, že z dnešného pohľadu predstavuje Kircherovo dielo *Itinerarium exstaticum* výnimočné spojenie vedeckých objavov s laickými predstavami, v našom prípade o spojenie vesmírnych konštánt s laickou predstavou kozmického priestoru v 17. storočí. Okrem toho je výborným príkladom toho, že vydavateľský program kníhtlačiarne historickej Trnavskej univerzity reflektoval najnovšie diela západoeurópskych autorov, pričom prezentované dielo nie je zďaleka jediné, ktoré bolo v tomto zmysle v Trnave v minulosti vydané. ■

Literatúra:

Athanasius Kircher: *Itinerarium exstaticum quo mundi opificium, id est: coelestis expansi, siderumque tam errantium, quam fixorum natura, vires, proprietates, singulorumque compositio et structura, ab infimo telluris globo, usque ad ultima mundi confinia, per ficti raptus integumentum explorata, nova hypothesi exponitur ad veritatem interlocutoribus Cosmiel et Theodidacto*. Tyrnaviae: Typis Academicis per Fridericum Gall, 1729. 604 + 106 s.
Zelliger, A.: *Pantheon Tyrnaviense*. Tyrnaviae: Typis Societatis S. Adalberti, 1931.

Súťažná otázka:

Aké planéty navštívia protagonisti v Kircherovom diele počas imaginárnej cesty vesmírom? Správne odpovede zasielajte do 20. júna 2022 na adresu: Katedra klasických jazykov, Trnavská univerzita, Filozofická fakulta, Hornopotočná 23, 918 43 Trnava alebo emailom na klasjaz@truni.sk. Z účastníkov súťaže vyžrebujeme jedného, ktorý získa knižnú cenu.

Mgr. Iveta Šimčíková

Knižnica Juraja Fándlyho zmodernizovala študovňu odbornej literatúry v trende 21. storočia

Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave sa snaží neustále prispôbovať podmienkam dnešnej doby a uspokojovať požiadavky a potreby používateľov. Preto prechádza postupnými interiérovými zmenami, ktorými chce vytvoriť moderné miesto pre čitateľov a návštevníkov. Medzi takéto významné zmeny patrí i rozsiahla rekonštrukcia študovne.

Jednou z možností, ako získať finančné prostriedky na realizovanie rekonštrukčných prác a modernizáciu priestorov, je žiadosť o poskytnutie dotácie z Fondu na podporu umenia. Knižnica úspešne reflektovala na výzvu Komplexná infraštruktúra knižníc s projektom na celkovú modernizáciu študovne odbornej literatúry.

Návrh novej podoby študovne odbornej literatúry vypracovali architekti Ing. arch. Marek Pavlech a Ing. arch. Mária Rakúsová. Vo svojom návrhu prihliadali na historickú hodnotu budovy a jej atypické architektonické riešenie priestorov. Hlavným zámerom projektu bola komplexná rekonštrukcia interiérového vybavenia multimediálnej študovne a vytvorenie jednoliateho interiérového celku medzi multimediálnou študovňou a študovňou odborných periodík zodpovedajúceho trendu 21. storočia. Dizajn je štýlom prispôsobený už zrenovovanej časti Útvary referenčných služieb s výhľadom na postupné zjednotenie celého interiéru. Dôraz bol kladený na estetiku, efektívne využitie priestorov a zvýšenie komfortu návštevníkov študovne. Cieľom bolo skvalitniť interiérové vybavenie študovne odbornej literatúry a zvýšiť pohodlie nielen pre našich používateľov, ale pre širokú čitateľskú verejnosť a inšpirovať ich k častejším návštevám.

Návštevníci majú na jednom mieste zabezpečený bezplatný

prístup k interným aj externým informačným zdrojom s možnosťou využívania širokej palety základných a špecializovaných knižnično-informačných služieb vrátane konzultačných a rešeršných služieb a možnosti získania faktografických a bibliografických informácií. Podujatia pre verejnosť sú organizované napríklad formou informačnej výchovy pre základné a stredné školy, pre staršiu generáciu sú realizované rôzne kurzy zamerané na získavanie digitálnych zručností, prístup k poznatkom, informáciám, celoživotnému vzdelávaniu pomocou rôznych zdrojov a služieb pre všetkých členov komunity. Realizované sú rôzne aktivity pre odbornú knihovnícku verejnosť v rámci krajskej pôsobnosti Knižnice Juraja Fándlyho, či už formou seminárov a školení pre odborných pracovníkov regionálnych a mestských knižníc, alebo formou školení a workshopov pre neprofesionálnych knihovníkov

v rámci metodickej pôsobnosti knižnice.

Knižničný fond v študovni obsahuje základné a najžiadanejšie tituly odbornej literatúry. Celý fond je určený na prezenčné štúdium. Útvary referenčných služieb poskytuje okrem základných knižnično-informačných služieb vo veľkej miere aj špecializované knižnično-informačné služby, ako je poskytovanie faktografických a bibliografických informácií, konzultačné a rešeršné služby a organizovanie rôznych vzdelávacích podujatí pre širokú verejnosť, ale aj odborných podujatí pre pracovníkov knižníc. Knižnica Juraja Fándlyho ako člen konzorcia Knižnice pre Slovensko umožňuje používateľom bezplatný prístup do licencovaných elektronických zdrojov Centra vedecko-technických informácií SR.

Rekonštrukčné práce finančne podporil aj Trnavský samosprávny kraj. ■

Miroslava Kuracinová Valová, foto: Robert Tappert

Finále sveta: Dystopická komédia, alebo predpoveď konca, na ktorý by sme sa mali pripraviť?.....

Divadelná hra Martina Čičváka Finále sveta bola v 48. divadelnej sezóne trnavského divadla 281. uvedenou premiérou, konala sa 13. mája 2022. Text a réžia: Martin Čičvák; dramaturgia: Lucia Mihálová; scéna: Zuzana Havranová; kostýmy: Alžbeta Kutliaková; hudba: Juraj Bielik; pohybová spolupráca: Stanislava Vlčeková. Hrajú: Dana Droppová a. h., Martin Hronský, Mária Jedľovská a. h., Martin Kochan, Daniel Ratimorský a. h., Tomáš Vravník.

Medzinárodne úspešný Martin Čičvák ako hosťujúci režisér v ostatných rokoch (ešte pred „úplným pokašlaním sveta“) v DJP režíroval pôvodne anglickú hru Kompletný Shakespeare zhltnutý za 120 minút. Je to predstavenie, ktoré má dynamiku, spád a vtip, a vyžaduje si diváka, ktorý nemá hlavu len na to, aby mu „nepršalo do krku“. Je to tiež predstavenie plné bláznivých skečov, rýchlych dialógov a hudby... A presne to isté, čo sa dá povedať o Čičvákovi, „Shakespeareovi“, platí aj o divadelnej hre z jeho pera nazvanej Finále sveta. Bonusom je, že je našitá na trnavské reálie, takže sa v nej spomínajú nielen jezuiti a františkáni, ale dokonca aj dobre známy čašníik Roman s príslušnou kaviarňou... Pri troche zjednodušenia by sa dala zhodnotiť slovami „angažovaná komédia“, nakoniec som však svoje uvažovanie zastavila pri slovnom spojení „dystopická komédia“... Aj keď ani komédia nie je celkom to pravé slovo..., lebo to rozhodne nie je žiadna akademicky presná „dramatická kompozícia“ so zápletkou a rozuzlením.

Dej má pomerne jednoduchý, resp. dej takmer nemá... Na začiatku sa skupina troch muzikantov – Ratimor, Kochi a Vravník – a jednej speváčky s prezývku Drobca (vynikajúca Dana Droppová) rozhoduje, akú muziku vlastne budú vo svojej kapele robiť. Potom sa podaktorí z nich (ne)stotožňujú s novými umeleckými menami a novým vizuálom rodinného auta. Medzitým sa speváčka „doriadi“ tabletkami, ktoré v skutočnosti slúžia na podporu pánskej

potencie, väčším problémom však je, že v tom čase má byť aj s tortou na otcových narodeninách, ale tortu niekto zožral a treba zohnať druhú... Prvé dejstvo ide rýchlo ako jazda na kolotoči, aby nadvietilo niektoré problémy ľudstva a pomenovalo všemožné krízy, ktoré dnes hýbu svetom (za všetky spomeňme aspoň ekologickú, krízu individua a identity).

Druhé dejstvo začína takmer 40-minútovým monológom o kríze „relatívne bohatého“ bieleho muža, Drobcovho otca (Martina Hronského), ktorý so záujmom počúva jeho matka (Mária Jedľovská). Divákovi je už po desiatich minútach jasné, že svojho syna skutočne veľmi miluje, keď to tak dlho vydrží... Napriek jeho smrteľnej vážnosti je totiž neuveriteľne smiešny – nielen monológ, ale aj „relatívne bohatý“ biely muž so svojimi problémami. A potom sa to celé oblúkom uzavrie a zhrnie do piesne, ktorá má zakryť určitú neprítomnosť (Pavla Hammela) a zastrieť istú zjavnú skutočnosť (indispozíciu Drobca), ale pritom odhaľuje stav sveta a nedobro-

voľne robí zo sľetovaného Drobca performerku, ktorá svoj zúfalý stav premieta do zúfaleho stavu celej planéty..., aby dielo postupne prešlo najskôr do veľkolepého, a potom trochu rozpačitého finále, FINÁLE SVETA, na ktoré by sme sa už naozaj mali začať pripravovať. A v tom je tá dystopia, na ktorej, žiaľ, nič vtipné nie je, zvlášť, keď je v skutočnosti už tu.

DJP sa v poslednom období snaží osloviť mladých divákov, ktorí majú vďaka všadeprítomnej sieti inak nastavené hranice vnímania príbehov, humoru aj života v neustálej kríze. „Úplné pokašlenie sveta“ v poslednom období len prehýbalo krízu nezájmu o kultúru, ktorá ich nedokáže osloviť, k mladosti však patrí aj citlivosť na presný dotyk „neuralgických bodov“, kríz, na ktorých prekonanie má jedine mladosť dosť energie a odhodlania. A k jej naplneniu môže cielene „zábavnou formou“ prispieť aj Čičvákovo Finále sveta, hoci očakávateľný koniec sveta, ktorý dielo tematizuje, v skutočnosti zrejme vôbec zábavný nebude. ■

Marián Štúň

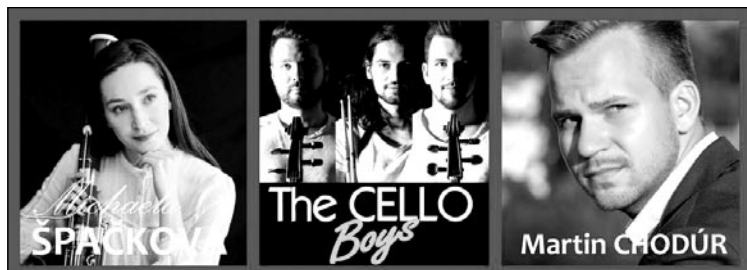
Šiesty ročník festivalu Hudba na radnici v prieniku klasickej a populárnej hudby

Do Trnavy sa s postupným odchodom dlhotrvajúcej pandémie vracia hudobný život. Okrem iných kultúrno-hudobných udalostí sa začiatkom leta naše mesto dočká už šiesteho ročníka festivalu Hudba na radnici. Formát festivalu je tentoraz rozšírený z dvoch na tri koncertné večery od 17. do 19. júna 2022 – azda ako revanš za jeden vynechaný pandemický rok.

Hlavný organizátor festivalu Trnavský komorný orchester je domácim poslucháčom dobre známy. Počas svojej takmer tridsaťročnej histórie sa vyprofiloval na teleso reprezentujúce Trnavu doma, v okolí aj po celom Slovensku. TKO má na konte päť CD albumov, pravidelne spolupracuje so slovenskými zborníkmi a dirigentami. V minulom roku vydal niekoľko promo nahrávok / videí dostupných na oficiálnom YouTubeovom kanáli orchestra. TKO je tiež organizátorom skladateľskej súťaže ARCO.

Vývin orchestra a rozširovanie jeho hudobného záberu v posledných rokoch je dobre badateľné v programe jednotlivých ročníkov Hudby na radnici. Zatiaľ čo prvé roky zahŕňali najmä klasický komorný repertoár, stále viac sa objavujú prieniky s populárnou, modernou hudbou. Najnovší ročník festivalu je dôkazom a v istom zmysle vyvrcholením tohto trendu. Manažérka orchestra Andrea Bendová k tomuto kurzu dodáva, že „nejde iba o snahu jednoducho zaujať širšie publikum, ale skôr nachádzať nové možnosti vyjadrenia, cesty k spolupráci s rôznorodými umelcami, a tiež prezentovať atraktivnosť kombinácie klasiky s populárom.“

Tradičia angažovania uznávaných, známych a medzinárodne etablovaných sólistov pochádzajúcich z česko-slo-

venskej proveniencie ostala zachovaná i v tomto roku, čo je zrejme z letného nahliadnutia do programu koncertov festivalu. Na prvom z nich sa v piatok 17. júna predstaví fagotistka Michaela Špačková, jedna z najvýraznejších interpretačných osobností mladej českej generácie. Víťazka mnohých medzinárodných súťaží, sólová, komorná a orchestrálna hráčka spolupracujúca s orchestrami po celom svete a v súčasnosti sólová fagotistka v Konzerthausorchester Berlin zahrá so sprievodom TKO virtuózný klasicistický Koncert a mol pre fagot a orchester Johanna Wilhelma Hertela. Ďalej zaznejú tiež orchestrálne diela Michaela Haydna a Antonína Dvořáka.

Nasledujúci večer v sobotu 18. júna sa bude niesť v kontrastnejšej, extravagantnejšej nálade: rockové klasiky kapiel Queen, Iron Maiden, AC/DC atď., a tiež filmová hudba budú znieť na nádvorí trnavskej radnice v podaní zoskupenia The Cello Boys. Pod dirigentským vedením Branislava Kostku čelisti spolu s orchestrom „ro-

zozvučia známe skladby v ne-tradičnej farbe, no s typickým, možno povedať ofenzívnym dynamizmom,“ hovorí Andrea Bendová.

Kombinácii klasickej a populárnej hudby, i keď odlišného charakteru, bude patriť aj záverečný koncert festivalu v nedeľu 19. júna. Sólistom bude spevák Martin Chodúr, známy najmä ako víťaz prvej Česko-Slovenskej SuperStar (2009). Okrem vlastnej tvorby (zatiaľ vydal päť autorských albumov) sa Chodúr venuje uvádzaniu českých i svetových speváckych „klasík“, často so sprievodom orchestra. Rovnako na trnavskom koncerte prednesie piesne „zlatej éry veľkých hlasov“, napr. Karla Gotta, Karola Duchoňa, Jiřího Schelingera či Elvise Presleyho a Franka Sinatru.

Je zrejme, že šiesty ročník open-air festivalu Hudba na radnici odštartuje trnavské kultúrne leto živým a pestrým programom. Rozmanitosť klasickeho a moderného repertoáru umožňuje širokej palete poslucháčov zažiť niekoľko vážnych i radostných chvíľ s hudbou. ■

Martin Jurčo, foto autor a archív LB

Hudba sprevádza Laca Bartoša celý život, no začas aj pomáhal banánom dozrievať

Na našich stránkach sme predstavovali viacerých trnavských hudobníkov. Naposledy napríklad Mariána Kramára. Jeho rovesníkom je Ladislav Bartoš (nar. 17. februára 1942 v Seredi). Je až neuveriteľné, že silná hudobná generácia začínajúca na Čajoch o piatej v Kovosmalte, ktorá zažila vlnu Elvisa Presleyho, Beatles i československého bigbitu, dnes vstupuje medzi osemdesiatnikov. Hudobná kariéra Ladislava Bartoša sa vyvíjala od konca 50. rokov. A hoci mal aj svoje civilné povolanie, v aktívnom prežívaní voľného času ho hudba stále sprevádzala.

■ **Ste Trnavčan. Vaši rodičia prišli do Trnavy, keď ste mali dva roky.**

– Vyrastal som v podstate medzi Kopánkou a Rybníkom. Bolo to ako na dedine. Navyše, centrum mesta bolo pre nás blízko. Mali sme preto kontakt s celým mestom a najmä jeho životom. Za päť minút sme boli na Zelenom krčku a na námestí. Neskôr pre nás bolo veľkým lákadlom korzo, chodili sme do kín Apollo, Tatra a Sloboda, ktoré sa prezývalo Kino Rádio.

■ **Zaujímavé je, že vašou sesternicou je speváčka Eva Kostolányiová (Vermešová). Jej kariéra a osud sú Trnavčanom dobre známe. Jej rodinné zázemie až tak nie. Mnohí si však pamätajú, že mnohopočetná rodina bývala v areáli trnavskej konzervárne pri cukrovare v nie veľmi vhodných podmienkach.**

– Eva bola presne môj ročník, teda 1942. Ja som narodený vo februári a ona v novembri. Od detských čias sme sa stretávali. Už vtedy som sledoval jej pohybové nadanie a najmä vzťah k folklóru. Naše mamy boli sestry, takže sme s Evou boli bratranec a sesternica. Keď som mal dvanásť, ona začínala nielen tancovať, ale aj spievať. Pochádzali sme z chudobnejších rodín, nemohli sme si dovoliť hudobné vzdelanie, čo nám v budúcnosti chýbalo. Ale napriek tomu u nich doma o zábavu nebola núdza. Eva a bratranec Ivan boli veľmi nadaní a spievali piesne len tak,

pre radosť. Nepotrebovali ani publikum. Inšpiráciou pre nich boli Kučerovci, čo bola kapela hrajúca havajské melódie, ktorá vtedy letela. Evin brat Ivan, ktorý hral aj na harmoniku, zomrel veľmi skoro, mal srdcovú chorobu a odišiel v roku 1967. Naše kontakty sa trochu prerušili, keď Eva nastúpila do SĽUK-u a napokon do Vojenského umeleckého súboru. No predsa len ešte chodievala do trnavského domu kultúry Kovosmaltu, kde boli tie známe čaje o piatej. Účinkoval tam Dixieland Ruda Koššoviča. Keď bola v Bratislave, už sme sa natoľko nestretávali, najmä keď odišla s Ľubom Belákom do zahraničia. Občas mi odkázala, kedy príde do Trnavy. Vždy sme sa stretli.

■ **Eva vlastne prvýkrát zažiarila v roku 1957 na trnavských Čajoch o piatej. To ju vynieslo zo SĽUK-u až do Vojenského umeleckého súboru, a potom do populárnej hudby. Hovoril o tom napríklad aj tanečník, Trnavčan Viliam Tarkay, ktorý kedysi vo VUS-e aj pôsobil.**

– Každú nedeľu som aj ja chodil na spomínané čaje o piatej, kde ma inšpiroval Dixieland Ruda Koššoviča a ďalší muzikanti: Viliam Hudcovič, Ivan Klescht, bratia Morvaiovci. Inšpiratívny bol pre nás tiež film Synkopy, ktorý vtedy letel, a rovnako aj Armstrong. Postupne prichádzala vlna rokenrolu a celá nová éra hudby, ktorá nás očarila ešte viac. V našich končinách sa dalo počúvať rádio Ö3. Mňa

napríklad vtedy najviac oslovili Little Richard, Elvis Presley, Bill Haley a ich rokenrolové skladby. V tomto období tiež začínala prvá bigbitová instrumentálna skupina The Shadows, ktorá nás veľmi ovplyvnila.

■ **Vo vašej hudobnej kariére zohral úlohu aj muzikant a váš kamarát Ján Ozábal. Pre trnavských hudobných súčasníkov meno, ktoré nám nič nehovorí.**

– Bol odo mňa mladší, hrával na viacero hudobných nástrojov ako kontrabas, trúbka, cornet, pozauna, ale najmä na klávesové nástroje a vedel výborne aranžovať skladby, ktoré sme počúvali z Ö3. Oslovil ma, aby sme spolu hrali, bol pre mňa vzorom, kamarátom a veľmi veľa ma naučil. Zaujal ho môj spev a repertoár, ktorý som spieval od Little Richarda, alebo talianske hity z Ö3. Bolo to v čase, keď boli ešte čaje v Kovosmalte. My sme vymysleli podobný program, ale

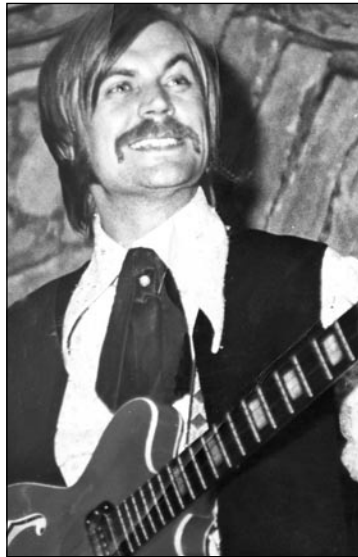
v sále priemyslovky a v nedeľu doobeda o desiatej. Dokonca tam chodil spievať aj vtedajší herec trnavského Krajového divadla Leopold Haverl so svojou kapelou. Všetci, čo chodili na korzo, chodili aj na tieto naše čaje. Z rozhlasovej hitparády Ō3 sme sa snažili vyberať aktuálne hity. Tak vznikla kapela Optimist. Hral som tam až do odchodu na vojenčinu. Členovia prvej zostavy kapely boli okrem Jána Ozábala aj Milan Adamík, Rudo Macko, Jožko Morvai, Pavol Repčík a Šaňo Veronáč. Po čase sa hudobníci začali meniť. Napríklad jedným z perspektívnych hudobníkov bol trubkár Domino Haramia, ktorý inklinoval k jazzu. Hrali sme teda hity, ale občas aj niečo, čo smerovalo k dixielandu. Ten bol pre ľudí taký najbližší. Z hitov sme hrali napríklad vtedy známy Twist Again od Chubby Checkera. To bola skladba, ktorá letela vo svete, ale aj v našej kapele.

■ Všetko sa však skončilo vašim odchodom na vojenčinu. V rokoch 1961 – 63 ste slúžili v žižkovských kasárňach v Táboře.

– Tam to bolo prísne. Boli sme v prvom stupni pohotovosti, pretože spojári museli pri pohotovosti vždy ísť ako prví. Mal som k dispozícii osem áut a musel som sa o ne starať. Mal som tam však banjo, a tak sme s jedným vojakom – klarinetistom z Prahy hrávali. Ale len tak, pre seba. Nevytvorili sme žiadnu kapelu. Medzitým sa začali okrem Beatles objavovať Rolling Stones, takže sme začali čerpať z týchto podkladov.

■ Po návrate z vojenčiny ste teda asi rozbehli naplno.

– Nová zostava sa volala Black Boys. Boli to Ado Lopoš, Ľuboš Novotný, môj brat Fero, Štefan Mikuláš, ja a ďalší. Hrali sme čisto skladby od Beatles, Rolling Stones a Shadows. Kapela mala dvoch spevákov, spievali Ľuboš

Novotný a Laco Bartoš. Do Optimistov som sa už nevrátil, pretože tá kapela mala už stálych členov a mňa to lákalo viac k bigbitu. Medzitým vznikala kapela okolo Bonza Radványiho a Mariána Remenára. A tak som začal pôsobiť v kapele The Breakers.

■ Zlúčili sa teda dve trnavské kapely.

– Okrem spomínaných muzikantov som hral na gitare, Miro Macko na basgitare a Marián Kramár na klávesoch. Boli sme štyria – piati, trochu sme sa opäť menili, veď Bonzov vzor bola kapela Kings. V tejto zostave sme hrali od roku 1963 asi tri – štyri roky. Keďže postupne sa ich štýl menil a ja som hudobne inklinoval k takým umiernenjším kapelám, nastala ďalšia zmena.

■ Ako sa popri hudbe vyvíjala vaša práca? Bolo bežné, že mnohí muzikanti, aj keď hrali takmer poloprofesionálne, mali svoje civilné povolania.

– Robil som v Milexe na pozícii kvalifikovaného mliekarenského pracovníka a postupne som to cez maturitu dotiahol na vedúceho prevádzky. Odtiaľ som potom po rokoch išiel na štátnu inšpekciu akosti mliekarenských výrobkov do Bratislavy. Neskôr som sa ocitol v obchodnom

podniku Zelenina Senica a začasom pôsobil aj v závode Zeleniny v Trnave, kde som sa zo Senice naspäť aj presťahoval. Keďže som sa špecializoval na dozrievanie banánov, tak som po revolúcii v roku 1991 začal podnikáť v tejto oblasti. Otvoril som si prevádzku na Šrobárovej ulici s názvom LB Banaco. Vydržal som takto podnikáť celých desať rokov.

■ Krátky čas ste mali aj profesionálny hudobný angažmán. Bolo to na začiatku 70. rokov.

– Koncom 60. rokov vznikla zostava ďalšej kapely: Muco Koššovič, Jozef Kudri, Palo Repčík, Miro Rybanský, Milan Novák a ďalší. Spreádzali sme vychádzajúcu hviezdu Mariku Škultétyovú. Hrávali sme asi dva roky v Kryme a na ďalších miestach. Bolo to v pohnutých časoch okolo Pražskej jari. Vďaka Janovi Ozábalovi, ktorý fandiľ mojej hre na gitaru, sa ma rozhodla kapela Sedem strieborných angažovať do ich programu Silver Seven Show. Členmi tejto šou boli speváčky Tatiana Hubinská, Edita Sláviková, speváci Miro Ličko, Ľuboš Novotný a z hudobníkov spomeniem Jana Ozábala, Mariána Mruvu a Jána Babiča. Bola to šou, neskôr aj zájazdový program, s ktorým sme sa najprv predstavili po Slovensku a Čechách a napokon nás kvôli veľkému úspechu agentúra Slovenského koncertu odporučila na trojmesačné turné po Sovietskom zväze.

Do tohto súkolia som sa dostal, keď Karol Bodorik náhle vypadol pre pracovné povinnosti a ja som sa musel naučiť za veľmi krátky čas hrať jeho hudobné party. Nebolo jasné, či vôbec budem schopný sa to naučiť, ale napokon to išlo. Na jeden rok som musel prerušiť prácu a bol som evidovaný ako slobodný umelec. Mesiac som sa učil repertoár a najmä choreografiu, urobili sme generálku a išlo sa na zájazd. Premiéru sme mali v Trenčianskych Tepliciach. Vytvoril

som do programu aj tri – štyri vlastné spievané skladby. V Sovietskom zväze sme museli urobiť prehrávku, aby nám povolili s takýmto programom účinkovať. Pridelili nám aj konferencierku, ktorá nás sprevádzala a predstavovala počas celého zájazdu. Hrali sme v Moskve, Kazani, Frunze, Odese, Alma-Ate, Novosibirsku, Kemerove a mnohých ďalších mestách. Viete si zaiste predstaviť, aké vzdialenosti sme museli prekonávať. Po troch mesiacoch sme sa vrátili na Slovensko a chceli sme pokračovať. Speváčky a aj niektorí hudobníci sa však rozprchlí na všetky strany, keďže mali viacero ponúk. A tak sa táto zostava rozpadla.

■ Zostali ste doma. Začali ste opäť pracovať v civilnom povolání, no hudobné príležitosti zostali. V Trnave stále v dome kultúry TAZ hrával TAZ Kvintet, teda akási modernejšia verzia Dixielandu trnavského Kovosmaltu.

– Jano Ozábal hral v TAZ Kvintete, tak ma pozval hrať, ale aj spievať. Pripomeňme, že v tejto zostave boli spomínaní hudobníci E. Kovalčík, P. Orosz, B. Nemeš, I. Klescht, spievali aj sestry Eva a Mária Hanuliakové zvané Papuľky a Milka Babková. Hrávali sa najmä Čaje o piatej, kde sme hrali repertoár českých a slovenských interpretov ako Viktor Sodoma, Václav Neckář, alebo piesne kapely Olympic. Najmä sme čerpali z Rádía Ō3. Pamätám sa, že vtedy sme si nacvičili piesne zoskupenia Les Humphiers Singers – Mexico, kde sme pekne spievali vokály. Dokonca sme mali zaradený aj známy duet dvojice Kostolányiová – Dočolomanský Haló tam. Celé toto obdobie trvalo asi do roku 1976, keď sa začali formovať Pramene. Milka Babková a Marián Mrva spolu s ďalšími dali túto zostavu dohromady, a teda sme nemohli pokračovať v našom repertoári, tak sme povedali, že v tejto zostave končíme. Oslovil

Éra trnavskej SPŠ

ma brat Fero do dixielandovej kapely Jazz Band Prim. Spievali tam napríklad aj sestry Jozefa Bednárika zo Zelenča. Tu sme boli po prvýkrát vybraní do trnavského družobného mesta v NDR – Sangerhausenu spolu s ďalšími kultúrnymi telesami z trnavského regiónu na dvojtyždňové účinkovanie. Takto sme fungovali asi tri roky, zhruba do roku 1979. Potom prišla ďalšia éra so skupinou Alfa – s Tonom Šidlíkom, Lacom Pačáčom, Pavlom Šimončičom, Šaňom Bilajom a speváčkou Beátou Rosinovou. Hrali repertoár, ktorý aj mne vyhovoval, niečo medzi bigbítom, rockom a populárnou hudbou. V tejto zostave sme po celom okrese hrávali päť – šesť rokov. Začas to bolo aj moje pôsobenie s kapelou Veritas, ktoré trvalo až niekedy do revolučných čias. Keďže som mal veľa starostí a podnikal som, moje hudobné aktivity išli na začiatku 90. rokov do úzadia.

■ Dlho to však netrvalo, keďže ste spolu s Bonzom Radványim, Mariánom Remenárom, Františkom Bartošom a Mariánom Kramárom oprášili Breakers.

– V roku 2001 sme sa dali dohromady ako zostava Breakers. Inicioval to aj Peter Horváth, ktorý nás pozval do divadla na Trnavské dni. Tam sme mali veľký úspech. Zhruba v tom čase

sa organizovali aj bigbítové legendy v dnes už neexistujúcom bratislavskom PKO. Organizoval sa tam koncert, pripravovala sa kniha a video dokument. Takže hneď dve aktivity to podmienili. Odvtedy spoločne sporadicky koncertujeme. Myslím, že časť tejto hudobnej histórie je dostatočne známa od Petra Radványiho. The Breakers a možnosť vrátiť sa na hudobnú scénu si veľmi vážim, koncertujeme v tomto zložení už viac rokov a oslávili sme tak spolu všetky naše jubileá. Bolo to najskôr 45. výročie vzniku kapely, keď som na jej počesť napísal a zložil skladbu Spomienky na časy, ktorá má medzi fanúšikmi vždy veľký úspech a vystihuje obdobie vzniku našej kapely. Ďalej v roku 2015 jubilejné 50. výročie skupiny, ktoré sa uskutočnilo v kine Hviezda. V roku 2016 sme dostali Cenu mesta Trnava. Nakoniec sme v roku 2020 v kultúrnom centre Malý Berlín oslávili aj 55. výročie kapely a žijeme v nádeji, že sa v tomto zložení kapely dožijeme aj 60. výročia, ktoré sa nenápadne blíži.

■ Oslávili ste krásne jubileum, rovnako intenzívne žijete hudbou, ktorá vás asi nabíja energiou. A to sme ešte nespomenuli všetky hudobné aktivity.

– Počas posledných desiatich rokov som alternoval v trnavskej

hudobnej skupine Bluesová svokra. Bol som veľmi rád, že som si mohol zahrať a zaspievať v zložení Vlado Machala, Tóno Šidlík, Silvio Tibenský a Laco Bartoš. Vystúpili sme mnohokrát najmä na jarmoku, na každoročnom trnavskom podujatí Leto na korze a tiež na rôznych iných trnavských akciách. Je toho naozaj veľa, čo som v živote s hudbou prežil, ale nakoniec by som chcel spomenúť a poďakovať skupine The Breakers, že mi umožnila zložiť skladbu Spomienky na časy, ktorá je jediná v slovenčine a je to ústredná skladba na záver každého koncertu. Aj všetkých fanúšikov chcem veľmi pozdraviť a poďakovať sa im za ich podporu, priazeň a povzbudenie do ďalšieho života.

■ **Narodili ste sa v Seredi, začas ste bývali v Senici, dnes v Bohdanovciach nad Trnavou. No najdlhšie to bolo práve v Trnave. Vašu manželku poznajú viacerí Trnavčania, aj vďaka tomu, že Anna Barto-**

Sedem strieborných

šová dlhé roky učí v základnej škole na Gorkého ulici. Znie teda u vás doma hudba?

- Môžem povedať, že áno a musím sa najviac poďakovať práve manželke Anne, ktorá ma už štyridsať rokov v hudbe podporuje a teší sa spolu so mnou z úspechov aj celá naša veľká rodina.

Mám štyroch synov. Najstarší Ladislav je môj veľký fanúšik, Andrej absolvoval ZUŠ a v súčasnosti je zvukár. Najmladší synovia Matej a Jakub majú tiež absolvovanú ZUŠ a Matej má aj nahrávacie a hudobné štúdio, kde sa venuje hip-hopu, takže u nás znejú dokonca aj viaceré hudobné žánre. ■

Jaroslav Lieskovský

Semifinále Svetového pohára v atletickej chôdzi na 20 a 50 km v uliciach Trnavy.....

Nezabudnuteľná športová udalosť v našom starobylom meste dostala priestor 18. júna 1983 zásluhou Telovýchovnej jednoty Pozemné stavby

Kronika kráľovnej športov v Trnave ponúka ne jeden pozoruhodný zápis. Významnú kapitolu vložila do histórie tretia júnová sobota 1983. Išlo o semifinálovú konfrontáciu Svetového pohára Lugano Trophy. Usporiadateľský štáb viedol Eduard Meluš, predseda TJ Pozemné stavby Trnava. Dvadsaťkilometrovú trať v uliciach nášho mesta najrýchlejšie absolvovalo československé trio Pribilinec (1:24:04 h), Blažek (1:24:15) a Mrázek (1:24:30). Popoludňajších 50 km režiroval Poliak Duda (4:02:53). Druhý dopychodoval do cieľa maďarský reprezentant Sátor,

tretí skončil jeho krajan Domján (obaja v rovnakom čase 4:11:38). Z borcov hostiteľskej krajiny klasifikovali Mackaniča na štvrtej a Szikoru na šiestej priečke.

„Aj v mene ďalších členov nášho družstva ďakujem početným priaznivcom za mohutné povzbudzovanie. Prvé litery chodeckej abecedy som začal slabikovať v zelenečskej ZDŠ-ke pod trénerským dohľadom pána učiteľa Žambokréthyho. Do tejto atletickej disciplíny som sa naplno zahryzol v trnavskej Lokomotíve. Preto ma veľmi potešilo, že jednu z troch semifinálových skupín tohto-

ročného Svetového pohára zverili práve mojej rodnej Trnave,“ vrel po sobotných pretekoch na 20 km strieborný Pavol Blažek, nositeľ čestného titulu Zaslúžilý majster športu.

Do septembrového finále v nórskom Bergene postúpili z Trnavy dve najúspešnejšie krajiny, ČSSR (55 bodov) a Poľsko (48). Pod čiarou zostalo Maďarsko (43) a Rakúsko (6). Ďalšie semifinálové skupiny SP sa stretli v Anglicku a vo Francúzsku. Po vydarenej kvalifikácii som oslovil aj trénera čs. reprezentácie Juraja Benčíka. Povedal: „V Trnave som začínal so športovou chôdzou počas stredoškolského

štúdia v tamojšej strojníckej priemyslovke. Prirodzene, v tomto meste sa cítim ako doma. Preto mám radosť, že moji zverenci sa odvdáčili nadšeným organizátorom z Telovýchovnej jednoty Pozemné stavby popustovú pozíciu do finále Svetového pohára. Priblíne s Blažekom mohli dosiahnuť ešte lepšie časy, no v tomto prípade dostal prednosť zisk bodov na konto reprezentačného kolektívu. Taktický zámer splnili chlapi do bodky.“

O deň neskôr, v nedeľu 19. júna 1983, mal zelenú 15. ročník Trnavskej dvadsiatky. Víťazný pohár získal poľský chodec Bulakowski (1:29:14 h). „Po tímovej dvadsiatke som si trúfol aj na rovnakú disciplínu v individuálnych pretekoch. Vyšlo oboje. Domov, do Varšavy, si odnášam tie najkrajšie dojmy,“ prezradil olympionik od našich

Luboš Mackanič v cieľi chodeckých pretekov na 50 km, súčasti semifinále Svetového pohára 1983 v Trnave. Foto: Viera Baďurová

severných susedov. Na ženy čakalo 5 km a prvenstvo patrilo Hrubanovej (LIAZ Jablonec, 25:05 min).

Ako moderátor chodeckého víkendku na trnavskom okruhu sa v spomienkach vždy veľmi

rád vrátim k tejto nezabudnuteľnej atletickej paráde. Akiste nielen ja. Veď pozdĺž rovinatej mestskej trati sa vtedy, v druhej polovici júna osemdesiateho tretieho roku, zhromaždili tisícky úžasných divákov. ■

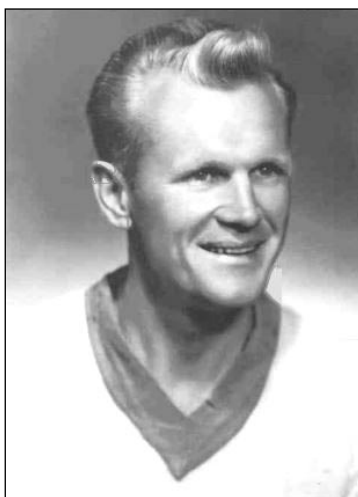
Jaroslav Ljeskovský, foto: archív Jána Šturdíka ml.

Ján Šturdík, jeden z piatich vlčkovských rodákov v trnavských ligových farbách

Najvyššiu futbalovú súťaž hral v zostavách Sokola Kovosmalt a Spartaka od jari 1950 do jari 1964, v stosedemdesiatich dvoch dueloch skóroval 48-krát

Do májových Noviniek z radnice sme zaradili spomienkový profil vlčkovského rodáka Jozefa Štibrányho, autora pamätného gólu v zámojskej dráme majstrovstiev sveta pred šesťdesiatimi rokmi medzi ČSSR a Španielskom (1:0). Z Vlčkoviec, dediny neďaleko Trnavy, pochádzali ešte štyria futbalisti, ktorí obliekali v okresnom meste prvotný dres. Okrem strieborného útočníka z MS v Čile vyrástla na vlčkovskom trávniku aj štvorica Ján Šturdík, Ján Horváth, jeho menovec František Horváth a Konštantín Šimo.

Životnú cestu Jána Šturdíka ohraničili dátumy 22. apríl

Futbalista Ján Šturdík, vlčkovský rodák s prezývkou Smejo, odohral za Trnavu 172 majstrovských stretnutí medzi elitou v rámci ČSR a neskôr ČSSR.

1930 – 9. september 1990. Na prvotný scénu prišiel začiatkom r. 1950. Do majstrovskej sezóny, majúcej podobu jar – jeseň, vstúpil v troch úvodných kolách. V tom druhom, na štadióne pražského ATK, si otvoril svoj strelecký účet medzi celoštátnou elitou. Mladému vidiečanovi Šturdíkovi podobne dožičil tréner A. Malatinský okúsiť hráčku atmosféru v októbrovom pražskom vyvrcholení Československého pohára 1951 na letenskom štadióne, kde dominujúci Sokol Kovosmalt Trnava oskalpoval v semifinále MEZ Židenice Brno 4:0 a vo finále Armatunku Ústí nad Labem

1:0. Záverečný súboj sledovalo 15-tisíc divákov. Základnú vojenskú službu si odkrútil v mužstve Okruhového domu armády Trenčín. Najvyššia celoštátna súťaž, spočiatku s názvom majstrovstvá republiky, zaknihovala Šturdíkovi v trnavských farbách 172 zápasov. Do siete súperov trafil 48-krát. Išla o ňom charakteristika nebezpečného hlavičkára s výborným výskokom. Korunu najlepšieho prvoligového zakončovateľa Trnavy získal tento futbalový srdciar dva razy. Rok 1952 vyšperkoval 12 gólmi, pri bilancovaní spartakovskej sezóny 1959/60 mal na konte 10 gólov. Výstížnú prezývku Smejo mu vymyslel spoluhráč Stano Jarábek. Šturdík sa s prvoligovým futbalom rozlúčil ako 34-ročný. Po skončení profesionálnej kariéry ešte hrával za internacionálov Spartaka. Tiež nastúpil 5. novembra 1968 v trnavskom benefičnom stretnutí Imricha „Capana“ Stachu s viedenskou Admirou (0:0). Do 22-členného kádra si odchádzajúca brankárska legenda vybrala okrem dlhoročných kamarátov v zostavách Trnavy aj viaceré reprezentačné ikony z iných slovenských a českých oddielov, vrátane siedmich členov strieborného mužstva Českoslo-

Rok 1959: Spartak Trnava pri nástupe na bagdadský duel s reprezentáciou Iraku (1:1). Šturdík je na fotografii štvrtý sprava.

Šturdíkovi (prvý zľava) bolo dožičené zažiť v Trnave na ligovom futbale veľké divácke nadvštevy.

venska vo svetovom šampionáte 1962.

S manželkou Jarmilou mal J.

Šturdík dvoch synov, Jána (fut-

bal hral v Hlohovci, Modranke a vo Vlčkovciach) a Igora (aj on obliekal futbalový dres rodných Vlčkoviec). ■

Jaroslav Lieskovský

Pestrý júnový program v areáli TC Empire

Na svoje si prídu registrovaní či rekreační tenisti, divákov akiste zaujmú aj hráči na vozíkoch

Trnavská storočnica organizovaného tenisu je vzácna udalosť v športovej histórii nášho mesta. Centrálnu oslavu jubilujúcej etapy 1922 – 2022 pripraví vedenie TC Empire v októbri. Dovtedy však ponúkne najkrajší a najrozsiahlejší tenisový areál na Slovensku, pýcha Trnavy, pestrú nádielku telovýchovných

a spoločenských aktivít. Výnimkou nie je ani tento mesiac. Čitateľom Noviniek z radnice dávame do pozornosti aktuálne turnajové pozvánky.

■ 4. júna, majstrovstvá Trnavy a okolia, otvorený turnaj amatérskej TTL (dvojhra veteránov)

■ 6. – 10. júna, majstrovstvá SR mladšieho dorastu, chlapci

a dievčatá do 16 rokov

■ 9. – 12. júna, medzinárodný turnaj vozičkárov

■ 18. júna, majstrovstvá Trnavy a okolia, otvorený turnaj amatérskej TTL (štvorhra)

■ 24. – 27. júna, Memoriál Ivana Čierneho, celoslovenský turnaj mladšieho žiactva 2. najvyššej kategórie

Do júnového programu na otvorených antukových dvorcoch TC Empire Trnava sa teda radí aj medzinárodné podujatie ITF Slovakia Open 2022 v tenise na vozíku. Do nášho mesta prvý raz zavítalo galapredstavenie obdivuhodných športovcov v rámci Wheelchair Tennis Tour pred desiatimi rokmi. Predtým bola dejiskom týchto mužských a ženských turnajov iba Bratislava. Trnavských priaznivcov doteraz najviac upútal francúzsky hosť Frédéric Cattanéo, podľa renkingu patriaci v tom čase do absolútnej svetovej elity vozičkárov. Hoci po ťažkej havárii na motocykli mu museli amputovať obe nohy až nad kolenami, krutému osudu sa nepoddal. Úspešný paralympijský reprezentant z krajiny galského kohúta vyhral singlový turnaj v lokalite Na rybníku tri razy (2012, 2013, 2014). A prítomnosť? Diváci v našom meste môžu bezplatne sledovať atraktívne súboje vozičkárov z rôznych častí sveta v prvej polovici júna. Dodajme, že tenis na vozíku bol ako ukážkový šport premiérovho zaradený do rozpisu PH v Soule 1988. O štyri roky neskôr, v barcelonskej paralympiáde, sa už súťažilo o medaily naostro. ■

Jaroslav Lieskovský

Mozaika z telesnej kultúry

■ **MODRANČIANSKE NÁZVY**
– Vyše sto rokov telesnej kultúry v Modranke ponúka rôzne názvy pohybových subjektov. Robotnícky športový klub zastrešoval obecný futbal v období 1920 – 1948. Koncom štyridsiatych rokov pribudla Dobrovoľná športová organizácia Sokol Modranka. V obci naštartovali éru ďalších aktivít. Od štyridsiateho ôsmeho roku, popri futbale, si postupne pri-

Slávny štvorlístok trnavskej tenisovej histórie, zľava: Štefan Cepko, Zoltán Domonkoš, Imrich Vido a Ivan Špirík. Všetky štyri osobnosti už žijú iba v našich spomienkach. Foto: archív autora

Beznohý francúzsky tenista Frédéric Cattanéo (nar. 3. 12. 1978) sa stal trojnásobným víťazom dvojhry v trnavskom turnaji vozičkárov ITF Slovakia Open. Na snímke je spolu s Rakúšanom Martinom Legnerom. Foto: Marta Országhová

chádzali na svoje aj záujemcovia o cyklistiku, hádzanú, ľahkú atletiku, stolný tenis, šach a volejbal. Rodný list Telovýchovnej jednoty Družstevník Modranka vypísali jej zakladatelia v sezóne 1958. Takže športovcom sa odvtedy dostávalo od jednotného roľníckeho družstva všestrannej podpory. Štvrtý významný medzník prišiel v lete 1972, keď po fúzii dovtedajšej telovýchovnej jednoty s trnav-

ským Okresným stavebným podnikom začala slúžiť širokej členskej základni agilná TJ Stavbár OSP Trnava-Modranka. Novotou dýchajúci Areál zdravia pozýval do pohostinného prostredia v tejto mestskej časti ďalších výkonnostných a rekreačných záujemcov. Napokon uveďme magický rok 2000, ten sa snúbil s miestnou oslavou 80. narodenín organizovanej telovýchovy. ŠK Modranka veno-

val jubileu druhý septembrový víkend, na ktorý prichystal pre návštevníkov pestrý trojdňový program.

■ SPOMIENKA NA ESO

Z RINGU – Pred tridsiatimi piatimi rokmi, 22. júna 1987, zomrel v Trnave legendárny pästiari Karol Baranovič. Rodák zo susedných Špačiniec (* 22. 9. 1913) mal jedenásť súrodencov. Najskôr chcel byť zápasníkom, no postupne to uňho vyhral box. V mužnom športe medzi dvanástimi povrazmi sa K. Baranovič vypracoval na najlepšieho borca celej histórie trnavského boxu. Uspel v mnohých súbojoch na zahraničnej pôde. Z národných majstrovstiev v období 1933 – 36 si naše eso prinieslo štyri zlaté medaily. Excelentného člena AC Jánošík Trnava zaradili ako jediného pästiara zo Slovenska do reprezentačného družstva ČSR. Pred Baranovičom sa vtedy otvorila reálna šanca vyslúžiť si nomináciu na berlínske OH 1936. Lenže po skončení jeho kvalifikačného duelu v Prahe s domácim Hrubešom, v ktorom mal Trnavčan očividne navrch, prisúdili rozhodcovia škandalózne víťazstvo pražskému súperovi. Tak napovedajú historické pramene. Cez 2. svetovú vojnu bol Karol Baranovič aktívnym účastníkom Slovenského národného povstania.

■ ČÁSLAVSKÁ V TRNAVE

– Návraty športového redaktora k výnimočným podujatiam bývajú neraz podfarbené príjemnou ozvenou. Takýto zážitok ponúkol Trnavčanom prvý júnový víkend 2012. To keď svojou prítomnosťou poctila slávisťický gymfestival v mestskej hale na Rybníkovej sedemnásobná olympijská víťazka Věra Čáslavská, klenot federálnej

telesnej kultúry. Vo vrcholných súťažiach pod piatimi kruhmi sa svetoznáma reprezentantka ČSSR z Prahy predstavila trikrát (1960, 1964, 1968). Okrem siedmich zlatých medailí obsadila v OH ešte štyri strieborné pozície. Tiež bola štvornásobná majsterka sveta a jedenásťnásobná majsterka Európy. Pred desiatimi rokmi, počas júrovej oslavy športovej gymnastiky v Trnave, dekorovala hviezdna Čáslavská aj ženské a juniorské medailistky medzinárodných majstrovstiev SR. Pani Věra si na oplátku odniesla z trnavskej haly zaslúžené vyznamenanie vrcholného kalibru, Trofej Slovenského olympijského výboru.

■ JUBILEUM OLYMPIJSKEJ

ULICE – Jún 1992 vošiel do histórie telesnej kultúry v Trnave slávnostným pomenovaním Olympijskej ulice na sídlisku Zátvor. Názov v znamení piatich kruhov bol prvý z pohľadu česko-slovenskej federácie. Odhalenia plechovej tabuľky na krajnom činžiaku sa ochotne zhostili dve športové osobnosti: čestný člen Medzinárodného olympijského výboru, predseda SOV Vladimír Černušák, spolu s Jankom Zacharom, olympijským víťazom v boxe z Helsínk 1952 a štvrtfinalistom OH 1956 v Melbourne. Sviatočný júnový deň spreď tridsiatich rokov patril v slovenskom Ríme aj pomenovaniu Námestia Jozefa Herdu, na počesť trnavského rodáka, držiteľa striebornej medaily z OH 1936 v zápase. Oba moje písomné návrhy schválilo mestské zastupiteľstvo bez akýchkoľvek pripomienok. V najbližších vydaniach Noviniek z radnice zmapujeme Olympiádu na Olympijskej a ďalšie sídliskové akcie tohto druhu z poslednej dekády 20. storočia.

■ TENISOVÁ EXTRALIGA

ŽIEN – Vrcholná celoštátna súťaž družstiev 2022 sa hrala 2., 4. a 6. mája vylučovacím systémom. V prvom kole vyradili ženy TC Empire rovnako kvalitnú zostavu MŠK Poprad-Tatry (4:3). Kapitán Trnavčaniek Róbert Gašparetz mal na extraligovej súťaži jedenásť aktérov. Šancu dostalo šesť z nich. Jednotkou bola 22-ročná Ukrajinka Katarina Zavatska, 205. singlistka v aktuálnom svetovom rebríčku. Už jej úvodný duel proti dlhoročnej reprezentantke SR Kristíne Kučovej, podľa renkingu WTA sedemdesiatej šiestej hráčke, priniesol na trnavskej antuke skvelý tenis a dvojsetový výsledok 6:3, 6:4 v prospech Zavatskej. Zahraničná posila TC Empire sa podpísala – po boku skúsenej deblistky Chantal Škamlovej – aj o rozhodujúci bod favorizovaného družstva. Tiež mimoriadne talentované dievčatá Radka Zelničková a Natália Kročková potvrdili v tohtoročnej extralige žien výkonnosť napredovanie. A výsledky TC Empire v ďalších dvoch kolách? Štvrtý májový deň patril nitrianskemu meraniu síl. Trnavčanky získali cenný skalp domácej Slávie SPU (4:3), takže si otvorili cestu do piatkového finále. V ňom podľahli na domácich kurtoch bratislavskému TK Slovan 3:4. Rozhodol dramatický priebeh štvorhrieh, keď Zavatska s Jamrichovou nevyužili v poslednom zápase dva mečbaly. Extraligové medaily odovzdal obom družstvám nový prezident Slovenského tenisového zväzu Miloslav Mečtř, olympijský víťaz zo Soulu 1988.

■ BEŽECKÉ HNUTIE OŽÍVA

– Trnavčan Michal Puškár triumfoval tejto jari v hlavnej

kategórii Behu oslobodenia Čhtelnice, založenom ešte v apríli 1974. Jeho starší brat Ondrej už tamojšie preteky vyhral, no Michalovi doteraz patrilo v chtelnickom sviatku ľudového džogingu iba niekoľko pódiových umiestení. Po dvojročnej odmlke kvôli pandemickým opatreniam sa teda vrátil pelotón aj do strediskovej obce pod horami Malých Karpát. Okruh o dĺžke 10,3 km, majúci za dedinou kopcovitý terénny úsek, absolvoval víťaz M. Puškár, člen Občianskeho združenia bernohy.sk Trnava, v čase 39:26 min, s náskokom 1:26 min pred druhým v cieli, F. Moravcom z TJ Spartak Myjava. V celkovom poradí žien bez rozdielu veku, na rovnakej chtelnickej trati s kombináciou uličného asfaltu a lesného kro-

Po nedobrovoľnej prestávke, zapríčinennej pandemickou plagiou, už chytá džogingové dianie tie správne obrátky. Ilustračné foto: Marián Bartoš

su, obsadila Nikola Vajglóvá (Bernohy Trnava) bronzový stupienok, s odstupom 2:28 min od zlatej medailistky K. Kremlovej (AK Baník Prievidza). „Teším sa, že masové bežecké hnutie

opäť ožíva. V tejto sezóne mám v pláne viacero štartov, vrátane jesenného Medzinárodného maratónu mieru v Košiciach,“ prezradil Michal Puškár pre Novinky z radnice. ■

Gorazd Kollárik

Hrajte kráľovskú hru s Novinkami z radnice

Otvorenie a stredná hra v šachovej partii: Lanč – Daels, Open Tatry 2021, postavenie po ťahu 24.Jd4

K šachovým podujatiam, ktoré majú už svoju bohatú históriu, patrí aj medzinárodný turnaj o Tatranský pohár, ktorého história sa začala písať v r. 1952. Zásľuhou Maximiliána Ujtelkyho bol zaradený do kalendára FIDE, čím získal štatút medzinárodného turnaja. Z trnavských šachistov r. 1979 (XXVII. ročník) v Starom Smokovci (Hotel Grand) vo veľmajstrovskom turnaji dvanástich dominoval Ján Plachetka. Po jubilejnom 40. ročníku sa dlhoročná riaditeľka Helena Majchráková vzdala aktívnej činnosti a štafetový kolík po nej prevzali nadšenci zo ŠK Slovan Bratislava na čele s Gustávom Šturcom. Okrem bleskových turnajov boli jeho súčasťou aj súťaže v riešení šachových skladiel. Ten istý klub v spolupráci s mestom Vysoké Tatry začiatkom októbra (2.

– 9. 10.) zorganizoval v Tatranskej Lomnici už jeho 67. ročník – OPEN TATRY 2021 s priemerným ratingom 1 801 bodov. Tradične výborne organizované podujatie v spojení s atraktívnym vysokohorským prostredím prilákalo v tomto roku 134 (94 domácich a 40 zahraničných) hráčov z ôsmich štátov sveta [Česko (32), Fínsko (2), Poľsko (1), Veľká Británia (1), Belgicko (1), Rakúsko (1), Malta (1), Švajčiarsko (1)] medzi ktorými bolo aj 14 žien. Potešiteľná bola účasť mládeže (42) do 18 rokov (28 chlapcov a 14 dievčat), s ktorou už treba počítať v každej slovenskej súťaži. Riaditeľom turnaja bol Peter Petrán, hlavným rozhodcom Rastislav Diviak, jeho zástupcom medzinárodná rozhodkyňa Marta Motúzová a ďalším rozhodcom Gustáv Šturc. Stravovanie bolo zabezpečené formou švédskych stolov, ktoré však obsluhoval čašník z hygienických dôvodov. Turnaj sa hral bez prítomnosti divákov. Na slávnostnom otvorení turnaja v kongresovej sále Hotela Sorea Titris sa zúčastnil prezident Slovenského šachového zväzu Milan Roman. Primátor mesta Vysoké Tatry Ján Mokoš zaželel účastníkom príjemný pobyt vo veľhorách a najmä vhodné počasie na turistiku. Turnaj sa hral švajčiarskym systémom na 9 kôl (tempo 90 min/40 ťahov + 15 min do konca partie s bonifikáciou 30 sekúnd/ťah), ale kvôli nebezpečne sa šíriacemu vírusu COVID-19 a následne vyhlásenými zdravotníckymi opatreniami bola umožnená účasť len majiteľom COVID-pasu. Z pôvodne prihlásených 150 šachistov ich preto 16 odrieklo svoju účasť. Trnavu v Tatrách zastupovali len dvaja šachisti na čele s medzinárodným majstrom Aloisom Lančom a Antonom Klanicom.

V záverečnom poradí po deviatich kolách sa z nich najlepší umiestnil A. Lanč [6 b. (+4 - 1 = 4)] na 9. priečke (v súťaži seniorov obsadil 2. priečku) a A. Klanica [4 b. (+2 - 3 = 4)] na 85. priečke. Po deviatich kolách 1. priečku obsadil S. Berezjuk (7 b.) a na 2. priečke skončila Z. Hagarová (7 b.), ktorá bola súčasne aj najúspešnejšou ženou v súťaži. V bleskovom turnaji bez účasti trnavských šachistov zvíťazil po jedenástich kolách M. Maník (9,5 b.) z 32 účastníkov a tempom hry 5 min. na partiu pre každého hráča. Ďalší ročník populárneho turnaja sa uskutoční pravdepodobne už na Podbanskom.

Z tatranského openu prinášame dva víťazné duely trnavského medzinárodného majstra:

Alois Lanč – Marc Daels (3. kolo - 3. 10. 2021) B01
 1.e4 d5 2.e:d5 Jf6 3.d4 (3.c4 c6 4.d:c6 J:c6 5.Jc3 e5 6.d3 Sf5 7.Jf3 Sc5 8.Se3 De7 9.a3 Vd8 10.Dc2 0-0 11.h3 S:e3 12.f:e3 e4 13.d:e4 J:e4 14.J:e4 S:e4 15.Df2 Vfe8 Išmochamedov vs. Pčola, Menorca - Cala Galdana 1996) 3. - Sg4 4.Se2 (4.f3 Sd7 5.c4 e6 6.Jc3 e:d5 7.c:d5 c6 8.De2+ De7 9.Sg5 D:e2+ 10.Jg:e2 J:d5 11.0-0 Sb4 12.J:d5 c:d5 13.Jf4 Se6 14.Sb5+ Jc6 15.Jd3 Sa5 16.Jc5 0-0 17.J:b7 Sb6 18.S:c6 Vac8 19.Jc5 V:c6 20.b4 Sc7 21.b5 Vb6 22.a4 Sf5 23.g4 Sc8 24.Vde1 f5 25.Se7 +/-) 4. - S:e2 5.D:e2 (5.J:e2 D:d5 6.0-0 Jc6 7.Jbc3 Df5 8.Jg3 Dd7 9.Se3 0-0 10.a4 h5 11.Jge2 h4 12.h3 Df5 13.Db1 e6 14.Jb5 a6 15.Ja3 Dh5 =>) 5. - D:d5 6.Jf3 e6 (6. - Jc6 7.Jc3 Dh5 8.Sg5 J:d4 9.J:d4 D:g5 10.h4 Dh5 11.f3 0-0-0 12.0-0-0 e6 13.g4 Da5 14.Jb3 V:d1+ 15.V:d1 Da6 16.D:a6 b:a6 17.Vd4 Jd7 18.Va4 Je5 19.Jd2 Kb7 20.Kd1 Se7 Svidler vs. Širov, Tilburg 1996) 7.0-0 Jc6 8.Jc3 Df5 9.Se3 (9.Db5 D:b5 10.J:b5 Sd6 11.Ve1

0-0 12.Sg5 Je8 13.d5 e:d5 14.Vad1 h6 15.Sc1 Sb4 16.c3 a6 17.Jbd4 Sc5 18.Jb3 Sb6 19.V:d5 Jf6 20.Vdd1 Vfe8 =>) 9. - 0-0-0 10.a3 Se7?! 11.b4 Je4 12.J:e4 D:e4 13.c3 Sf6 14.Vfe1 e5 15.Da2 (15.b5 e:d4 16.b:c6 d:e3 17.c:b7+ K:b7 18.Db5+ Ka8 19.V:e3 Dd5 20.Da4 Vd6 21.c4 Dc6 22.D:c6+ V:c6 23.Vc1 Vd8 24.h3 Vc5 25.Kf1 Kb7 =>) 15. - e:d4 16.S:d4 Dg6 17.S:f6 D:f6 18.Dc4 Vhe8 19.h3 (19.Vac1 g6 20.a4 Je5 21.J:e5 V:e5 22.V:e5 D:e5 23.D:f7 D:c3 24.Df4 Ve8 25.g3 Ve1+ 26.V:e1 D:e1+ 27.Kg2 De6 28.Df8+ Kd7 =>) 19. - Kb8 20.V:e8 V:e8 21.Vd1 a6 22.a4 Jd8?! (22. - Vd8! 23.V:d8+ J:d8 24.Dd4 D:d4 25.J:d4 b6 26.f4 c5 27.b:c5 b:c5 28.Jb3 Jb7 29.Kf2 Kc7 30.Ke3 Kc6 31.Kd3 f5 32.g4 f:g4 33.h:g4 Jd6 34.Jd2 g6 35.c4 Kd7 36.Je4 J:e4 37.K:e4 Ke6 38.a5 h5 39.Kf3 h:g4+ 40.K:g4 Kf6 =>) 23.b5 a5 24.Jd4 Dg6?? (Pozri diagram!) 25.Dd5 De4 26.Dd7 g6 (26. - De5 27.b6 c:b6 28.Jb5 Jc6 29.Jd6 De7 30.J:e8 g6 31.D:e7 J:e7 32.Vd7 + -) 27.b6 c:b6 28.Jb5 (28. - Dc6 29.D:d8+ V:d8 30.V:d8+ Dc8 31.V:c8+ K:c8 32.Jd4 Kd7 33.Kf1 Kd6 34.Ke2 Kc5 35.Kd3 Kd5 36.g4 + -) 1:0
 Škandinávsku obranu mali vo svojom repertoári aj šachisti svetovej extratriedy. Do šachovej histórie vošiel duel Karpov vs. Larsen, Montreal 1979: 1.e4 d5 2.e:d5 D:d5 3.Jc3 Da5 4.d4 Jf6 5.Sd2 (5.Jf3 Sf5 6.Sd2 Jbd7 7.Sc4 c6 8.De2 e6? Spasskij vs. Larsen, Montreal 1979) 5. - Sg4 6.Se2 S:e2 7.J:e2 Db6 8.Jf3 Jbd7 9.0-0 e6 10.c4 Se7, keď po 55. ťahu sa exmajster sveta vzdal. Súčasný majster sveta Škandinávec Carlsen prekvapil touto obranou Američana Caruanu na turnaji v nórskom Tromsø 2014: 1.e4 d5 2.e:d5 D:d5 3.Jc3 Dd8 4.d4 Jf6 5.Jf3 Sg4 6.h3 S:f3 7.D:f3 c6 8.De2 e6 9.g4 Dd5

10.Sg2 Jbd7, keď po 50. ťahu sa Caruana vzdal. Po 2.e:d5 môže čierny hrať 2. - D:d5 alebo 2. - Jf6. Druhú možnosť si vybral Marc z Belgicka. Po 3. - Sg4 ide aj 4.f3 s ústupom čierneho strelca (4. - Sd7, 4. - Sf5), keď biely udržiava svoju výhodu. V našej komentovanej partii svojím 10. ťahom biely naznačil prípravu pešiakového útoku na dámskom krídle, a preto mal Belgičan pripraviť protiofenzívu na kráľovskom krídle: 10. - Jd5! 11.J:d5 e:d5 12.b4 Ve8 13.b5 Jd8 14.a4 g5 15.a5 Sd6 16.b6 a6 17.Dd3 D:d3 18.c:d3 g4 19.b:c7 Jc6 20.Je5 J:e5 21.d:e5 S:e5 22.Vac1 d4 23.Sg5 f6 24.Sh4 Ve7 25.f4g:f3 26.V:f3 V:c7 27.Vcf1 Vc5 28.S:f6 S:f6 29.V:f6 V:a5 30.Vf8+ V:f8 31.V:f8+ Kc7 32.Vf7+ Kc6 33.V:h7 Va3 34.Vh3 a5 35.g4 b5 s remízou. Za jeho prehrávajúci ťah možno označiť 24. - Dg6, po ktorom sa už partia nedala zachrániť. Ako mal správne hrať v pozícii zobrazenej na diagrame? Otázkou kladieme našim čitateľom – riešiteľom. Odpoveď sa dozvedia v ďalšom čísle NZR.

Alois Lanč – František Tepper

(1. kolo - 2. 10. 2021) B03
1.e4 Jf6 2.e5 Jd5 3.d4 d6 4.c4 Jb6 5.e:d6 c:d6 (5. - e:d6 6.Jc3 g6 7.h3 Sg7 8.Jf3 0-0 9.Se2 Jc6 10.Sg5 Sf6 11.Sf4 Ve8 12.0-0 Sf5 13.Vc1 Se4 14.J:e4 V:e4 15.Se3 d5 Solodovničenko vs. Sergejev, Košice 1997; 6.Sd3 Jc6 7.Se3 Jb4 8.Jc3 J:d3+ 9.D:d3 Se7 10.Jge2 0-0 11.Jg3 Ve8 12.0-0 Sf8 13.Vfe1 d5 14.c:d5 J:d5 15.J:d5 D:d5 Zobel vs. Grunfeld, Tr. Teplice 1928) 6.Jf3 [6.Jc3 g6 7.h3 (7.Sd3 Sg7 8.Jge2 0-0 9.b3 Jc6 10.Se3 d5 11.c5 Jd7 12.Sb5 e5 13.0-0 J:c5 14.d:e5 d4 15.J:d4 J:e5 Minič vs. Fischer, Palma de Mallorca 1970) 7. - Sg7 8.Jf3 0-0 9.Se3 Jc6 10.Vc1 Sf5 11.d5 Je5 12.J:e5 S:e5 13.Se2 Sg7 14.0-0 Vc8 15.b3 Sale vs.

Viskič, Poreč 1998] 6. - g6 7.Se3 Sg7 8.Dd2 Sg4 9.Sh6?! Sf6 (9. - S:h6 10.D:h6 S:f3 11.Dg7 Kd7 12.g:f3 Df8 13.D:f8 V:f8 14.Jc3 Vc8 15.b3 e6 16.0-0-0 d5 17.c5 Ke7 18.Ve1 Kf8 19.h4 J6d7 20.h5 g:h5 =) 10.Ja3 (10.Sg5 S: f3 11.S:f6 e:f6 12.De3+ De7 13.g: f3 Jc6 14.Jc3 J:d4 15.0-0-0 D: e3+ 16.f:e3 J:f3 17.Jb5 Ke7 18.J: d6 Vab8 19.Se2 Je5 20.Vd2 Ja4 =/+) 10. - Jc6 (10. - S:f3! ? 11.g: f3 Jc6 12.Jc2 d5 13.c5 Jc4 14.S: c4 d:c4 15.0-0-0 Dd5 16.Df4 c3 17.b3 0-0-0 18.Je3 Dh5 19.d5 Jd4 20.Dg4+ Kb8 s obojstrannými možnosťami.) 11.Jc2 Dc7 12.b3 0-0-0?! (12. - S:f3! 13.g: f3 d5 14.c5 Jd7 15.Sf4 Da5 16.D: a5 J:a5 17.b4 Jc6 18.0-0-0 a6 19.h4 0-0 20.h5 Vfd8 21.h:g6 h:g6 22.a3 e6 23.Se2 J:d4 24.J: d4 e5 25.Se3 e:d4 26.S:d4 Vac8 27.f4 b6 28.S:a6 Vc7 29.S:f6 J: f6 30.f5 Va8 =/+) 13.Se2 e5 14.d5 Je7?! (14. - e4! 15.Jfd4 S: e2 16.d:c6 Sd3 17.Jb5 De7 18.J: a7+ Kb8 19.Se3 K:a7 20.Da5+ Kb8 21.S:b6 b:c6 22.S:d8 D: d8 23.D:d8+ V:d8 24.Vc1 Sb2 25.Kd2 S:c1+ 26.V:c1 =) 15.Sg5 Sg7 16.Jfd4 S:e2 (16. - e:d4 17.S: g4+ f5 18.Se2 d3 19.D:d3 S:a1 20.J:a1 Vhe8 21.0-0 Kb8 22.Jc2 Jd7 23.Jd4 Jb5 24.Dc2 Dd7 25.a4 +/=) 17.Jb5 Dd7 18.J:a7+?! (18.D:e2! Kb8 19.0-0 f5 20.a4 Jbc8 21.b4 h6 22.Sc1 h5 23.a5 a6 24.Jc3 h4 25.b5 h3 26.g3 e4 27.Sd2 a:b5 28.Vfb1 b:c4 29.a6 b6 30.D:c4 +/-) 18. - Kb8 19.S:e7 D:e7 20.K:e2 J:d5 21.c: d5?! (21.D:d5! K:a7 22.Vad1 Vd7 23.Ja3 Kb8 24.Jb5 Vhd8 25.Dd2 b6 26.De3 Vb7 27.Vd5 Sf8 28.Vhd1 Dh4 29.h3 Df6 30.Kf1 +/-) 21. - K:a7 22.Ja3 b6 (22. - Va8 23.Jb5+ Kb8 24.Vac1 Dd7 25.a4 Dg4+ 26.Kf1 Va6 27.h3 Df5 28.Jc7 Va7 29.Db4 Vd8 30.Kg1 e4 31.Jb5 Va6 32.g4 De5 33.Dc4 De7 34.Kg2 f5 35.Vc2 +/-) 23.Db4 Db7 (23. - Sh6 24.Vhd1 Dd7 25.Kf1 f5

26.Jb5+ Kb8 27.a4 Sg5 28.a5 + -) 24.Vhc1 (24.Vac1! Da6+ 25.Jb5+ Kb8 26.a4 Vd7 27.Vc6 Vhd8 28.Vhc1 Sf8 29.V1c4 Da5 30.D:a5 b:a5 31.b4 f5 32.b:a5 + -) 24. - Vc8 (24. - e4 25.Vab1 Da6+ 26.Ke1 Se5 27.Vc7+ Kb8 28.Vc6 Ka7 29.Jb5+ Kb7 30.Dc4 f5 +/-) 25.Jb5+ (25. - Kb8 26.D: d6+ Ka8 27.Jc7+ Ka7 28.Vc4 b5 29.Vc6 Sf8 30.Dd7 Sb4 31.a3 Sa5 32.J:b5+ Ka8 33.D:b7+ K:b7 34.Jd6+ Kb8 35.J:c8 V:c8 36.b4 + -) 1:0

Začať partiu za čierneho v prvom ťahu jazdcom po 1.e4 skúšali šachisti už v XIX. storočí. Na turnaji v Zürichu 1921 vyskúšal takýto spôsob otvorenia partie A. Aljechin a neskôr vytvoril aj jeho teoretické základy, a preto bolo po ňom pomenované ako Aljechinova obrana. Bola preverená tiež v súbojoch o majstra sveta r. 1935 (Aljechin vs. Euwe) a r. 1972 v Reykjavíku (Spasskij vs. Fischer). V 5. ťahu okrem 5. - c: d6 mohol šachista zo Slovana Bratislava brať bieleho pešiaka aj ťahom 5. - e:d6. Prvých šesť ťahov tzv. výmenného systému z našej komentovanej partie nájdeme v šachových príručkách; potom odporúčajú: 7.Se2 Sg7 8.0-0 0-0 9.h3 Jc6 10.Jc3 Sf5 11.Se3 d5 12.c5 Jc4 13.S: c4 d:c4 14.Da4 Sd3 15.Vfd1 f5 16.d5 Je5 17.Jd4 f4 18.S:f4 V:f4 19.Je6 Db8 20.d6 Vf7 21.d7 Jc6 22.Ve1 Sd4 23.d8D+ D:d8 24.J: d8 S:f2+ 25.Kh1 V:d8 26.Ved1 g5 s nejasnou pozíciou podľa duelu Paoli vs. Ginda, Timisoara 1972. Získanie výhody v otvorení s prechodom do strednej hry (miesto 9.Sh6) mohol biely dosiahnuť po: 9.Jg5! ? h6 10.Je4 d5 11.c:d5 J:d5 (11.Jc5? J:c4 12.S: c4 d:c4 13.0-0 b6 14.Je4 Jc6 15.f3 Sc8 16.Vc1 J:d4 17.V:c4 Jf5 18.Jbc3 0-0 19.Vd1 D:d2 20.S: d2 Vd8 -/+) 12.Sc4 Jc6 13.Jbc3

Se6 14.Se2 b6 15.0-0 Dd7
16.Vfc1 Vd8 17.J:d5 S:d5 18.Jc3
Jb8 19.J:d5 D:d5 20.Vc7 +/- .
F. Tepper hrozil v 12. ťahu brať
bieleho jazdca na f3, a preto
mohlo nasledovať: 11.Se2!?: S:f3
12.S:f3 J:d4 13.S:b7 Vb8 14.Se4
Dc8 15.Sg5 Sg7 16.Sh6 S:h6
17.D:h6 Dc5 18.Dd2 J:c4 19.J:
c4 D:c4 20.Vc1 Da4 21.0-0 0-
0 22.Vfe1 Db4 23.D:b4 V:b4
24.b3 Jb5 25.Sd3 e6 26.Vc6 d5

27.Va6 Vb8 28.S:b5 V4:b5 29.V:
a7 Vc5 30.f3 Vc2 s ešte nejas-
nou vežovou koncovkou. Chy-
bami čierneho v 12. (12. - 0-0-
0) a 14. ťahu (14. - Je7) sa už
rozhodovalo o výsledku duelu,
čo znie možno neveriteľne, ale
v šachu sa to stáva.

**Riešenie skladby č. 38 (Jan-
čík):** Zvodnosť 1.Da4? tempo,
1. - Jb5 ľub.,Jd7 ľub.,Kc6 2.Jf4,
V:c5,V:d6, 1. - V:e6!, rieši:

1.e8D! tempo, 1. - Jb5 ľub.,Jd7
ľub.,Kc6 2.V:d6,Jf4,V:c5 mat
(1. - Vd6 ľub.,V:e6 2.Jf4,D:e6
mat). „Cyklická zámena matov
po zvodníku v prvotíne – taká-
to udalosť bola, je a vždy bude
senzáciou. V oblasti cyklických
zámen matov je Slovensko stále
prvou veľmocou,“ napísal
pri riešení vtedajší redaktor
šachovej rubriky v Pravde B.
Formánek. ■

Malý Berlín

■ 3. júna o 20.00 h KARM + RANJEVŠ & ÓBASZ

Pozývame na dvojkonzert
neobľomných
experimentátorov: vystúpia
česko-slovenskí Ranjevš
& Óbasz a česko-nemeckí
Karm. Za projektom Ranjevš
& Óbasz sa ukrývajú gitarista
Štefan Szabó a bubeník
Jakub Švejnar. Český
publicista Jan Hocek o nich
napísal, že sa „...navzájom
inšpirujú, ich improvizácia je
nepredvídateľná, raz vás ohúri
noise, inde seversky rozjímavá
ambientná zvukomalba,
rocková intenzita či klokotavé
blues.“ Duo Karm tvoria
hráč na plátkovom nástroji
Michal Wróblewski (Praha)
a berlínsky gitarista Torsten
Papenheim. V čisto akustickej
podobe vytvára Karm zvukové
priestory ďaleko za hranicami
bežných zvukov. V estónčine
znamená „karm“ drsný či
prísny, a k ich hudbe obe
označenia určite patria.
Vstupné v predpredaj 5
€, v deň podujatia: 8 €
a študenti, seniori, ZŤP
4 €. Online predaj na
www.malyberlin.sk.

■ 8. júna o 19.00 h Prešovské národné divadlo: MORAL INSANITY

Chcete vedieť, kto je
zodpovedný za to, že sa vám
nedarí? Hľadáte toho, kto môže
za to, čo sa tu deje? Príďte
a určite si niekoho vyberiete.
Prešovské národné divadlo
prichádza s monodrámmou
Moral insanity, ktorá vznikla
na motívy románu Pražský
cintorín od historika, filozofa
a estetika Umberta Eca. Skúma
konšpiračné teórie, antisemitské
a rasistické predstavy
vychádzajúce z nepriaznivej
ekonomickej a spoločenskej
situácie a ich odraz v médiách
a politike.

Vstupné v predpredaji 7
€, v deň podujatia 10 €
a zľavnené pre seniorov, ZŤP,
študentov 4 €. Online predaj na
www.malyberlin.sk.

■ 17. júna o 19.00 h PechaKucha Night Trnava vol. 37 | TDD EDITION

Večer umenia a kultúry
bude tentoraz zameraný na
dizajn každého druhu a bude
súčasťou podujatia Trnavské
dni dizajnu. Predstavia sa
napríklad keramikár Štefan
Sekáč, odevné dizajnérky
Juliana Brnáková, Nina
Retzer, ilustrátorka a textilná
dizajnérka Antónia Antalová,
ilustrátor Dávid Soboň,
produktové dizajnérky
Annamaria Mikulík a Michala
Lipková, typografka
a grafická dizajnérka Terézia

Denková.

PechaKucha Night je platforma,
ktorá vznikla v Tokiu a za pár
rokov sa rozšírila po celom
svete. Myšlienkou podujatia
je priniesť divákovi zaujímavé
myšlienky prostredníctvom
projekcií obrázkov, a pritom
prinútiť účinkujúcich rozprávať
stručne a k veci.

Vstupné je 3 €. Predpredaj na
www.malyberlin.sk.

■ do 3. júla v Čepan Gallery na Nádvorí

Ludmila Hrachovinová: 30 STUPŇOV

Názov výstavy odkazuje na
dynamické rozpätie, ktoré
naše telo štandardne opisuje
pri sedení na stoličke. Môže
byť rozhodujúcim faktorom
pri dotváraní a vyjadrovaní
toho, ako sa cítíme a čo všetko
(ne)vnímame. No 30 stupňov
je aj odkazom na prácu
s rozvíjaním priestorových
vzťahov ľudmiliných obrazov
prostredníctvom prepletených,
abstraktných farebných hmôt.
Autorka je absolventkou VŠVU
v Bratislave. Neskôr študovala
na Royal Institute of Art
v Štokholme a na Städelsschule
vo Frankfurtu. V roku 2012 sa
stala finalistkou súťaže Mal'ba
– Cena Nadácie VÚB, v roku
2020 bola finalistkou Ceny
Oskára Čepana a Ceny Nadácie
NOVUM. Pohybuje sa medzi
Frankfurtom a Bratislavou.

Galéria Jána Koniarka

■ **NEEDLE & BALLOON**

Vystavujúci autori: APART collective, Radek Brousil, András Cséfalvay, Andrej Dúbravský, Ádám Horváth, Šimon Chovan, Yein Lee, Kristián Németh, Céline Struger, Adam Vačkář
Kurátor: Michal Stolárik
Do 31. júla v Synagóge – Centre súčasného umenia

Úvahy o krehkosti sa pri pohľade na aktuálnu ekologickú a politickú situáciu či stav spoločnosti poznačenej súvislosťami ostatných, minimálne dvoch rokov zdajú byť aktuálnejšie než kedykoľvek predtým. Heslá ako stabilita, hodnota či záruka stratili svoj význam a zdá sa, že nemožné a nepredstaviteľné je predsa len možným a skutočným.

Medzinárodná výstava Needle & Balloon reaguje na tému krehkosti a s ňou súvisiaci pocit hraničného napätia. Ústredné motívy sleduje v kontexte súčasného vizuálneho umenia, ktoré vzniká na pozadí úvah o ekonomických systémoch, alarmujúcej ekologickej situácie, aktuálneho stavu našej planéty alebo vplyvu dnešných rozhodnutí na potenciálnu budúcnosť. Výstavu sprevádzajú pocity napätia, melanchólie, smútku, ale aj podmanivé prvky fikcie, mysticizmu, pohnutej reality alebo dystopickej a post apokalyptickej atmosféry.

■ **SKŪTER V**

Kvet Nguyen, Natália Šimónová, Malte Zander, Veronika Suschnig, Rastislav Podhorský, Mišo Ormoš / Prezident Lourajder, Mara Novak, Michal Mráz, Lucie Michnová, Michal Machciník, Paul Leitner, Alex Selmecí, Tomáš Jusko Kocka,

Jakub Choma, Barbara Hainz, Václav Buchtelík, Markéta Bábková

Kurátor: Vladimír Beskid
do 24. júna v Koppelovej vile SKŪTER/SCOOTER V – akcia mladého umenia Trnava 2022 je periodické medzinárodné podujatie postavené ako reprezentatívna stredoeurópska prehliadka nastupujúcej generácie, tentokrát českých, slovenských a rakúskych umelcov a umelkyň vo veku do 35 rokov. Osobitým spôsobom reflektujú súčasný svet a prinášajú pritom celej spektrum prístupov a médií od klasickej maľby cez fotografiu, objekt, inštaláciu až po digitálny pohyblivý obraz. Osobitný akcent je kladený na aktuálnu tematiku: intimita, rezistencia, vyčerpanosť, vybyvanosť, prázdnota a hybridnosť súčasnej situácie, krízenia materiálov a D.I.Y „digi / dege“ estetiky (digitálny / degeneračný). Hlavným zámerom usporiadateľov je vytvoriť periodickú platformu na prezentáciu súčasného výtvarného jazyka, stimulovať aktuálnu tvorbu mladých a priniesť aj rodovú korektnosť výberu autorov a autoriek. Súčasťou tejto akcie je udeľovanie osobitnej Ceny CYPRIAÏN-a (venovanej Cypriánovi Majerníkovi) aj s finančným ohodnotením a prijatím vybraného diela do zbierky.

Západoslovenské múzeum

Múzejné nám. 3, tel. 033/5512913, 033/5512 911, e-mail: zsmuzeum@zupa-tt.sk, info: www.zsmuzeum.sk
Otváracie hodiny:
Ut – pia 8.30 – 17.00
Víkend 11.00 – 17.00
V pondelok zatvorené

EXPOZÍCIE
Príroda Malých Karpát, Sakrálné pamiatky, Kampanologická expozícia, Oratórium, Štefan Cyril Parrák – Pocta kráľovi zberateľov, Osobnosti športu TTSK, Klarisky v Trnave, Krása zašlých čias, Archeologická expozícia, Ľudový textil trnavského regiónu

VÝSTAVY■ **KALCIT**– **MAJSTER TVAROV**

Dokumentárna výstava prevzatá zo Slovenského múzea ochrany prírody a jaskyniarstva v Liptovskom Mikuláši, doplnená o vzorky kalcitu zo ZSM od 1. júna do 31. augusta 2022

■ **PETER ŠOLTO:****RETROSPEKTÍVA**

Autorská výstava člena ZVUZS Vernisáž v piatok 10. júna o 16.00 h

Výstava do 18. 9. 2022

■ **MAROKO OČAMI GEOLÓGA**

Geologická výstava Výstava sprístupnená od 10. 5. 2022 do 30. 4. 2023

■ **RODINA V TRADIČNEJ ĽUDOVEJ KULTÚRE ZÁHORIA**

Výstava prevzatá zo Záhorského múzea v Skalici Vernisáž v sobotu 14. 5. 2022 o 19.30 h v rámci podujatia Noc múzeí a galérií 2022 do 30. 10. 2022

■ **KREHKÉ SVETY**

Maľba na skle zo zbierok múzea do 30. júna 2022

■ **DETSKÝ SVET**

Výstava pre malých i veľkých do 31. 12. 2024

ZBIERKOVÝ PREDMET MESIACA

Knihy z historickej knižnice

PODUJATIA

■ **11. júna 14.00 h**
ŠKOLA LUDOVÝCH
REMESIEL

Kurz maľby na skle pod vedením Evy Švorcovej, na objednávku 033/ 5512913, vstupné 5 eur

DOM HUDBY
M. SCHNEIDERA
TRNAVSKÉHO

Ul. M. Schneidera Trnavského 5, Trnava

OTVÁRACIE HODINY:

Ut – pia 8.30 – 12.30
na objednanie

13.00 – 14.30 prítomný lektor
v budove

V pondelok zatvorené

Víkend 11.00 – 17.00 – pre vopred objednané skupiny nad 10 návštevníkov. Víkendovú návštevu prosíme ohlasovať v pondelok – štvrtok na tel. č. 033/ 5512 913

EXPOZÍCIE
ŽIVOT A DIELO MIKULÁŠA
SCHNEIDERA TRNAVSKÉHO
DOBRO – DVORANA SLÁVY

■ **S LÁSKOU ZA PRAVDU**
Unikátny nábytkový súbor z pozostalosti Mons. ThDr. Pavla Jantauscha, prvého apoštolského administrátora Apoštolskej administratúry v Trnave

MÚZEUM KNIŽNEJ
KULTÚRY

Námestie sv. Mikuláša 10, tel. č. 033/5514421

OTVÁRACIE HODINY:

Ut – pia 8.30 – 12.30 prítomný lektor v budove

13.00 – 15.00 na objednanie

V pondelok zatvorené

Víkend 11.00 – 17.00 pre vopred objednané skupiny nad 10 návštevníkov. Víkendovú návštevu prosíme ohlasovať v pondelok – štvrtok na tel. č. 033/ 5512 913

EXPOZÍCIE

WILLIAM SCHIFFER

život a dielo sochára a medailéra

VÝSTAVY

SEDEMŇÁSTE STOROČIE

SLOVOM A OBRAZOM

Historické tlače z fondov Západoslávskéhó múzea

do 31. 3. 2023

SLOVÁCI, PÍŠTE

PO SLOVENSKY!

do 31. 12. 2022

Knižnica J. Fándlyho

■ **14. júna vo výpožičnom oddelení a pobočkách**
BEZPLATNÁ REGISTRÁCIA
DO KNIŽNICE

pre všetkých záujemcov pri príležitosti otvorenia Verejnej knižnice mesta Trnava (95. výročie)

■ **3. júna o 18.00 h**
na nádvorí Domu hudby
FORTISSIMO

Prezentácia knihy speváka a gitaristu Petra Radványiho, moderuje Pavol Tomašovič

■ **15. júna o 17.00 h v čítárni**
TRNAVSKÁ POETIKA

Hostka: poetka, publicistka a redaktorka Oľga Gluščíková, moderujú Pavol Tomašovič a Štefan Kuzma, hudba Duo Live Guitars

■ **16. júna o 16.30 h**
v hudobnom oddelení
KLAVÍRNY KONCERT

Predstavia sa žiaci hudobného odboru Súkromnej ZUŠ pri Štúdiu baletu Dušana Nebylu

■ **17. júna o 16.30 h v hudobnom oddelení**
KLAVÍRNY KONCERT

Predstavia sa žiaci klavírnej triedy Františky Bašovskej

■ **22. júna o 13.00 h**
v hudobnom oddelení
KRESLÍME SI HUDOBNÉ
OBRAZKY

Vernisáž výstavy najkrajších výtvarných prác študentov na tému Karel Gott v spolupráci

s Gymnázium Jána Hollého v Trnave

■ **22. júna o 17.00 h v čítárni**
ZABÍJAL SOM ŠTÁT PO 29
ROKoch

Prezentácia knihy spisovateľa, dramatika a novinára Petra Vala, moderuje Martin Jurčo

■ **23. júna o 10.00 h v učebni**
KINO PRE NEVIDIACICH
A SLABOZRÁKÝCH

Premietanie filmu s audio komentárom a obrazom

■ **24. júna o 10.00 v hudobnom oddelení**
KONCERT ŽIAKOV ZUŠ M.
SCHNEIDERA TRNAVSKÉHO

venovaný mentálne postihnutým ľuďom

■ **27. júna o 17.00 h v čítárni**
O KNIHE PRI KÁVE

čitateľský klub

■ **28. – 30. júna od 8.00 do 18.00 h v suteréne**
JÚNOVÁ BURZA KNÍH

■ **Každú stredu o 14.00 h**
v učebni

SCRABBLE V KNIŽNICI

Pravidelné stretnutia seniorov pri slovnej hre Scrabble

ŠKOLENIE

■ **7., 14., 21. a 28. júna**
o 10.00 h v multimediálnej
študovni

TVORLAB

Vzdelávanie pre seniorov v digitálnej zručnosti, počet účastníkov obmedzený, kontakt: bio@kniznicatrnava.sk, 033/ 5511782, kl.14

PONUKA PRE STREDNÉ
ŠKOLY

■ **PREZENTÁCIE**

Informačná príprava pre študentov stredných škôl 95 rokov Knižnice Juraja Fándlyho v Trnave

Juraj Fándly, obyčajný farár z Naháča

Michal Milan Harminc (1869 – 1954), architekt dvoch storočí

Vyhľadávajúce v elektronických informačných zdrojoch
Termín a tému podujatia je potrebné vopred dohodnúť,
kontakt: bio@kniznicatrnava.sk,
033/5511782, kl.14

PRE DETI A MLÁDEŽ

■ 1. júna o 10.00 h v pobočke Tulipán

TULIPÁN DEŤOM

Vedomostná súťaž pre deti pri príležitosti Medzinárodného dňa detí

■ 1. júna o 11.00 h v čítárni DOBRÝ DEŇ, PÁN GRIMM!

Bábková inscenácia Divadla SpozVoza pre deti aj dospelých

■ 7. júna o 10.30 h v herni MAMA KLUB

Klubové stretnutie s mamičkami a ich deťmi na tému zábavného poznávania zvieratiek s pomocou hravých knižiek

■ 7. júna o 15.00 h v oddelení pre deti SKÚS TO S NAMI

Komiksový workshop pre deti vo veku 7 – 15 rokov s dizajnérom Filipom Horníkom

■ 8. júna o 15.00 h v herni ČAROVNÝ SVET S UKRAJINSKÝMI ROZPRÁVKAMI

Čítanie pre deti v ukrajinskom jazyku s dobrovoľníčkou Anas-tasiou Kýrychenko

■ 13. júna o 9.00 h v pobočke Prednádražie

11.00 h v pobočke Tulipán DOBRODRUŽSTVÁ ČERVENÉHO ČIPA alebo KOLOTOČ S DOBŠINSKÝM

Prezentácia knihy za účasti autora Igora Válka a vydavateľky Danuše Dragulovej-Faktorovej

■ 16. júna o 14.00 h v oddelení pre deti

TVORIVÉ ŠTVRTKY

Deň otcov – tvoríme pre našich oteckov

■ 21. júna o 10.30 h v herni MAMA KLUB

Klubové stretnutie s mamičkami

a ich deťmi, téma: dojčenské masáže s lektorkou Stankou Bachratou

■ 30. júna o 10.00 h

v pobočke Tulipán ŠKOLSKÁ BODKA

Vedomostná súťaž pre deti pri príležitosti ukončenia školského roka

Jún – september

■ POTULKY PO HRADOCH

Súťaž o skvelé ceny, otázky na www.kniznicatrnava.sk alebo priamo v oddelení pre deti a v pobočkách Prednádražie a Tulipán

PRE TÍNEDŽEROV

■ 10. júna o 15.00 h v multi-mediálnej študovni

TÍNEDŽERSKÉ STRETKO

TvorLab – 3D modelovanie

■ 13. júna o 10.00 h v čítárni ECO TOUR

Thomas Puskaier a jeho interaktívny program zameraný na ekológiu

■ 17. júna o 15.00 h v herni TÍNEDŽERSKÉ STRETKO

Téma: debata o knihe Zlodej blesku

VÝSTAVY

■ Od 20. júna do 4. júla v oddelení beletrie

DANA HLAVATÁ A JEJ KNIHY

Výstava kníh autorky z fondu knižnice

ODBORNÉ PODUJATIE

■ 7. júna od 9.00 do 14.00 h v Trnavskej univerzite, aula Pazmaneum, Univerzité nám. 1

KNIŽNICE PRE SENIOROV

Vzdelávanie pre knihovníkov v spolupráci s Krajskou pobočkou Spolku slovenských knihovníkov a knižnic

SLEDUJTE NÁS

<https://www.kniznicatrnava.sk/>

<https://www.facebook.com/>

kniznicatrnava/
<https://www.youtube.com/kniznicatrnava/>

Divadlo Jána Palárika

Veľká sála

■ 1. streda / 11.00, 14.00 TRAJA TUČNIACI

Rozprávka s pesničkami o sile priateľstva, ktoré prekoná všetky prekážky.

■ 2. štvrtok / 10.00 MALÝ PRINC

Rozprávka o vesmírnom putovaní Malého princa si získa srdcia malých i veľkých

■ 3. piatok / 10.00 MALÝ PRINC

Rozprávka o vesmírnom putovaní Malého princa si získa srdcia malých i veľkých

■ 3. piatok / 19.00 MIZANTROP

Nové spracovanie známej komédie odhaľuje pokrytectvo v súčasnom šoubiznise. A nie len v ňom.

■ 6. pondelok / 18.00 Zrkadlová sála

PRO MUSICA NOSTRA TYRNAVIENSI

Obľúbený medzinárodný festival klasickej hudby zavíta po prvýkrát do Trnavského kraja.

■ 6. pondelok / 19.00 DOKONALÉ DIEŤA

Komédia Dokonalé dieťa je o našich deťoch, ale nie pre naše deti. Je to terapia pre všetkých unavených rodičov, ktorí potrebujú aspoň chvíľu oddychu. Bez kriku, plaču či prebaľovania.

■ 10. piatok / 19.00 TEMPERAMENTY (ako sa očesať vo vetre a nezhodiť srdce)

Unikátne spojenie živej hudby, tanca, divadla a výtvarného umenia prináša vzrušujúci umelecký zážitok pre všetkých, ktorí majú chuť objavovať.

■ 11. sobota / 19.00 na divadelnom dvore

FINÁLE SVETA

Nahliadnite do skúšobne práve

sa rodiacej kapely. Pripravte sa na divokú hudobnú šou, ktorá búra všetky tabu.

■ 12. nedeľa / 17.00 DOKONALÉ DIEŤA

Komédia Dokonalé dieťa je o našich deťoch, ale nie pre naše deti. Je to terapia pre všetkých unavených rodičov, ktorí potrebujú aspoň chvíľu oddychu. Bez kriku, plaču či prebalovania.

■ 13. pondelok / 19.00 PAVUČINA

Čo by ste robili, ak by ste jedného dňa u seba v knižnici našli mŕtvolu? Napínava detektívna komédia z pera Agathy Christie, najpredávanejšej autorky na svete.

■ 14. utorok / 19.00 PAVUČINA

■ 15. streda / 10.00 ZLOMATKA
Hra plná talianskeho temperamentu. Matka vie, čo je pre jej syna dobré. Lepšie, ako on sám.

■ 15. streda / 19.00 SLUHA DVOCH PÁNOV

Majstrovská renesančná veselohra o prefíkanom sluhovi Truffaldinovi.

■ 16. štvrtok / 19.00 na divadelnom dvore
FINÁLE SVETA

Nahliadnite do skúšobne práve sa rodiacej kapely. Pripravte sa na divokú hudobnú šou, ktorá búra všetky tabu.

■ 17. piatok / 10.00 VEĽRYBA GRÉTA

Rozprávka o podmozskej speváčke Gréte a jej kamarátoch muzikantoch nám ukáže, že každý z nás môže spraviť zo sveta krajšie miesto na život.

■ 21. utorok / 10.00 VEĽRYBA GRÉTA

Rozprávka o podmozskej speváčke Gréte a jej kamarátoch muzikantoch nám ukáže, že každý z nás môže spraviť zo sveta krajšie miesto na život.

■ 21. utorok / 19.00 DRAHÝ ŠPÁS

Čo robiť, ak ste dlhodobo ne-

zamestnaný a v banke nemáte ani cent? Pošlite na seba daňovú kontrolu! Výdatná komédia s príchutou francúzskeho prepychu.

■ 22. streda / 18.00 FUTBAL ALEBO BÍLY ANDEL V PEKLE
Dokumentárny kabaret o vášni k športu a zápase, ktorý zmenil históriu trnavského futbalu.

Štúdio

■ 1. streda / 19.00
POMALÝ SVET ROBERTA CASTLEA

Príbeh o mužovi s dušou dieťaťa nám pripomína, aby sme nikdy neprestali veriť v dobrých ľudí.

■ 6. pondelok / 10.00 KOPANEK

Gesine Schmidt, Andres Veiel
Hra podľa skutočnej udalosti. Štyria chalani a brutálna žúrka, ktorá sa stala pre jedného z nich osudnou.

■ 16. štvrtok / 9.30, 11.00 AKO SA HUS VYPARÁDILA

Rozprávka o husi, ktorá sa až príliš zamerala na svoj vzhľad, nás učí nachádzať krásu v každom človeku a poukazuje na to, že porovnávať sa s ostatnými sa nikdy nevypláca.

■ 18. sobota / 14.00, 16.00 AKO SA HUS VYPARÁDILA

■ TA CASTLEA
Príbeh o mužovi s dušou dieťaťa nám pripomína, aby sme nikdy neprestali veriť v dobrých ľudí.

■ 26. nedeľa / 10.00 AKO SA HUS VYPARÁDILA

Kino Hviezda

■ 2. 6. / 16.00 Zakliata jaskyňa

18.00 Pánsky klub

20.00 Premlčané

■ 3. 6. / FESTIVAL LUMEN

■ 4. 6. / FESTIVAL LUMEN

■ 5. 6. / 19.00 HEREČKY (divadlo)

■ 6. 6. / 16.00 Pánsky klub

18.00 Zakliata jaskyňa

20.00 Premlčané

■ 7. 6. / 16.00 Pánsky klub

18.00 Kde je Anna Franková (FK NAOKO)

20.00 Post Mortem (FK NAOKO)

■ 8. 6. / 16.00 Zakliata jaskyňa

18.00 Premlčané

20.00 Pánsky klub

■ 9. 6. / 16.00 Jurský svet.

Nadvláda (SD)

18.30 Úsmev, prosím!

20.15 Jurský svet. Nadvláda (ČT)

■ 10. 6. / 16.00 Jurský svet.

Nadvláda (SD)

18.30 Pánsky klub

20.00 Premlčané

■ 11. 6. / 14.00 Haftaňan a traja mušteriéri

16.00 Jurský svet. Nadvláda (SD)

18.30 Úsmev, prosím!

20.15 Premlčané

■ 12. 6. / 14.00 Haftaňan a traja mušteriéri

16.00 Zakliata jaskyňa

18.00 Pánsky klub

20.00 Jurský svet. Nadvláda (ČT)

■ 13. 6. / 16.00 Úsmev, prosím!

18.00 Pánsky klub

20.00 Jurský svet. Nadvláda (ČT)

■ 14. 6. / 16.00 Úsmev, prosím!

18.00 Fragile memory (FK NAOKO)

20.00 Amélie z Montmartru (FK NAOKO)

■ 15. 6. / 16.00 Jurský svet.

Nadvláda (SD)

18.30 Premlčané

20.15 Jurský svet. Nadvláda (ČT)

■ 16. 6. / 16.00 Buzz Lightyear

18.00 Keby radšej horelo

20.00 Tralala

■ 17. 6. / 16.00 Haftaňan a traja mušteriéri

18.00 Buzz Lightyear

20.00 Keby radšej horelo

■ 18. 6. / Nepremietame

- 19. 6. / 14.00 Haftaňan a traja mušteriéri
- 16.00 Buzz Lightyear
- 18.00 Keby radšej horelo
- 20.00 Tralala
- 20. 6. / 16.00 Keby radšej horelo
- 18.00 Tralala
- 20.10 Úsmev, prosím!
- 21. 6. / 16.00 Keby radšej horelo
- 18.00 Anarchisti (FK NAOKO)
- 20.00 Tralala (FK NAOKO)
- 22. 6. / 16.00 Keby radšej horelo
- 18.00 Buzz Lightyear
- 20.00 Úsmev, prosím!
- 23. 6. / 16.00 Buzz Lightyear
- 18.00 Stand up
- 19.30 Elvis
- 24. 6. / 16.00 Buzz Lightyear
- 18.00 Stand up
- 19.30 Elvis
- 25. 6. / 14.00 Buzz Lightyear
- 16.00 Buzz Lightyear
- 18.00 Elvis
- 20.45 Stand up
- 26. 6. / 14.00 Buzz Lightyear
- 16.00 Buzz Lightyear
- 18.00 Stand up
- 19.30 Elvis
- 27. 6. / 16.00 Stand up
- 18.00 Elvis
- 28. 6. / 16.00 Keby radšej horelo
- 18.00 Snežiť už nikdy nebude (FK NAOKO)
- 20.00 Nenávisť (FK NAOKO)
- 29. 6. / 19.00 Suprhírous (divadlo)
- 30. 6. / 16.00 Mimoni 2. Zloduch prichádza (SD)
- 18.00 Mimoni 2. Zloduch prichádza (SD)
- 20.00 Prezidentka
- 1. 7. / 16.00 Mimoni 2. Zloduch prichádza (SD)
- 18.00 Dežo Hoffmann – fotograf

- Beatles
- 20.00 Prezidentka
- 2. 7. / 14.00 Mimoni 2. Zloduch prichádza (SD)
- 16.00 Mimoni 2. Zloduch prichádza (SD)
- 18.00 Mimoni 2. Zloduch prichádza (SD)
- 20.00 Dežo Hoffmann – fotograf
- Beatles
- 3. 7. / 14.00 Mimoni 2. Zloduch prichádza (SD)
- 16.00 Mimoni 2. Zloduch prichádza (SD)
- 18.00 Mimoni 2. Zloduch prichádza (SD)
- 20.00 Prezidentka
- 4. 7. / 16.00 Mimoni 2. Zloduch prichádza (SD)
- 18.00 Dežo Hoffmann – fotograf
- Beatles
- 20.00 Prezidentka
- 5. 7. / 16.00 Prezidentka
- 18.00 (FK NAOKO)
- 20.00 (FK NAOKO)
- 6. 7. / 16.00 Mimoni 2. Zloduch prichádza (SD)
- 18.00 Prezidentka
- 20.00 Dežo Hoffmann – fotograf
- Beatles

Trnavské osvetové stredisko

- **Jozef Šoltés: VÝBER Z TVORBY**
- Autorská výstava výtvarných diel – súčasť projektu KreaTivi-Ta 2022.
- do 30. 9. 2022 v sídle TTSK
- **1. júna o 9.00 h MEDZINÁRODNÝ DEŇ DETÍ**
- Detské tvorivé dielne s ilustrátorom Bystríkom Vančom a pedagogičkami Michaelou a Dušanou Vančovou
- **2. júna o 17.00 h KreaTiviTa 2022: HRA FARIEB A SVETLA**
- Vernisáž výstavy výtvarnej a textilnej tvorby Aleny Čaklovičovej a Emílie Hodasovej

- **KreaTiviTa 2022: MILAN MARÔNEK – výber z tvorby**
- Výstava fotografií trnavského autora Milana Marôňka do 30. 11. v sídle TTSK
- **2. júna o 9.00 h v Cinemax Aréne CINEAMA 2022**
- Krajská súťaž amatérskej filmovej tvorby**
- **11. júna od 10.00 do 18.00 h v exteriéri domu hudby SVETOVÝ DEŇ PLETENIA A HÁČKOVANIA**
- Neformálne stretnutie nadšencov pletenia a háčkovania, ukážky vlastnoručne vyrobených diel
- **17. júna o 10.00 h v exteriéri domu hudby DEŇ ZDRAVIA A PREVENČIE**
- Prezentácia výživových doplnkov, prednášky zamerané na fyzické a psychické zdravie, pohybové aktivity, merania krvného tlaku a hladiny cukru, kultúrny program
- **22. júna v Bratislave EXKURZIA DO AUDIOVIZUÁLNYCH MÉDIÍ**

Radničné hry

Letný divadelný festival pod holým nebom

- **18. júna o 20.30 h v amfiteátri SPEV KOHÚTA**
- Radošinské naivné divadlo
- Text: Stanislav Štepka
- Réžia: Ondrej Spišák
- Vstupné: 20 €
- **20. júna o 20.00 h na nádvorí radnice ÚČET**
- Réžia: Jakub Nvota
- Účinkujú: Ady Hajdu, Lukáš Latinák, Róbert Jakab
- Vstupné: 15 €
- **23. júna o 20.00 h na nádvorí radnice ZUZANKA, NEPLAČ**
- Túlavé divadlo

Autori: Jakub Nvota, Kamil Žiška

Réžia: Jakub Nvota

Vstupné: 10 €

■ **24. júna o 21.00 h**

na nádvorí radnice

3T alebo aj Tri Tvorivé Tvory

Improvizácie

Vstupné: 10 €

■ **25. júna o 17.00 h**

na nádvorí radnice

DLHÝ, OKATÝ, BRUCHATÝ

Bratislavské bábkové divadlo

Vstupné: 3 €

Pre deti od 3 rokov

■ **26. júna o 17.00 h**

na nádvorí radnice

KOZLIATKA A VLK

Nové divadlo Nitra

na motívy pôvodnej ľudovej rozprávky Pavla Dobšinského

Réžia: Šimon Spišák

Vstupné: 3 €

Pre deti od 3 rokov

■ **27. júna o 20.00 h**

na nádvorí radnice

SHIRLEY VALENTINE

Autor: Willy Russell

Účinkuje: Zdena Studenková

Réžia: Michal Vajdička

Vstupné: 18 €

■ **28. júna o 21.00 h**

na nádvorí radnice

LEPETIT MALÝ PRINC

Tanečné divadlo Credance company & Maca a živá kapela

Réžia a choreografia: Ladislav

Cmorej

Autori hudby: Marcela Cmorejová, Martin Geišberg, Stanislav

Palúch

Vstupné: 10 €

PREDPREDAJ VSTUPENIEK

V sieti Ticketportál a Trnava to-

urism alebo pred predstavením

na radnici

Divadlo Disk

■ **24. júna o 20.00 h v Diva-**

delnom štúdiu DISK

Blaho Uhlár a kolektív DISK:

NOVÝ PRIESTOR

Hrajú: Monika Babicová, Daniel

Duban, Zuzana Jankovská, Bra-

ňo Mosný, Veronika Ostatníková,

Jano Rampák a Peter Tilajčík

Výtvarná koncepcia: Miriam

Struhárová

Hudba: Lucia Piussi (Amore

mio) s použitím skladieb iných

autorov

Réžia: Blaho Uhlár.

/ Já... s niektorými situáciami sa

nestotožňujem. Napriek tomu,

že väčšina s nimi súhlasí. /

Chcela by som vám niečo povedať.

Ale nepoviem. Nie preto, že

by som nechcela, ale preto, že

nemám čo. / Po calle s Dianou

nie je teraz necessary, aby náš

team zostal na home office. Je

possible pokračovať v doteraj-

šom setupe Office/HO. / Tvoje

prstíky smrdia hneďinou, si pre

mňa jedinou, ktorá kvitne v mo-

jom malom ružekvete... / Ty si

neumývaš frndu? S čistou vo-

dou. Lebo mi to povedal doktor.

/ Tie poľená ste zasa nenarúbali,

veď zamrzne. Ach, ach, ach.

// Vo svojej 66. sezóne sa súbor

DISK Trnava pustil do tvorby

ďalšej inscenácie, ktorá v tomto

prípade trvala „vďaka“ pandémie

skoro dva roky. Nový priestor

je inscenácia plná nezmyslov a

nechutností a asi preto je veno-

vaná islandskému karikaturistovi

s menom Hugleikur Dagsson.

Projekt finančne podporilo

Mesto Trnava, Trnavský samo-

správny kraj a PwC Nadačný

fond v Nadácii Pontis

Vstupné 5 eur, 3 eurá seniori,

študenti a ZŤP

Predaj vstupeniek: TIC mestská

veža, tel. 033/3323 6440

GoOut <https://goout.net/sk/>

listky/novy-priestor/mvan/

Rezervácie tel. 0905 930 923

www.divadlodisk.sk

Baterkáreň

■ **1. júna / 11.00 – 12.00,**

15.00 – 16.00 h

VYROBTE SI PLASTELÍNU

SO SVOJIMI DEŤMI

Pri príležitosti Medzinárodného

dňa detí sme pripravili pre deti

a rodičov Kurz výroby netoxic-

kej plastelíny. Prídte stráviť prí-

jemný hravý čas v novootvore-

nej komunitnej Zdieľanej dielni

a naučte sa vyrábať plastelínu

z kuchynských ingrediencií.

Prvých 5 prihlásených dostane

malé prekvapenie.

Cena kurzu pre 1 dieťa + spre-

vádzajúcu osobu: 9 eur vrátane

občerstvenia a materiálu.

■ **7. – 11. júna / TÝŽDEŇ**

DETSKÉHO OBLEČENIA

Rozšírená ponuka oblečenia

a rôznych doplnkov pre deti

z druhej ruky, ktoré si budete

môcť osvojiť za symbolické

príspevky putujúce na podpo-

ru týchto a iných aktivít nášho

občianskeho združenia. Detské

oblečenie môžete aj priniesť

(max. 1 bežnú tašku).

■ **8. júna / 11.00 – 17.00 h**

SWAP KNÍH

Ste milovníkmi kníh? Na našom

celodennom SWAP-e si môžete

povymieňať knihy, ktoré už nečítate,

za knihy od iných návštevníkov.

Vstup zdarma, platíte za

to, čo si odnesiete, 1ks/1 – 2 €.

■ **11. júna / 10.00 – 12.00 h**

SWAP DETSKÉHO

OBLEČENIA

Veľmi sa tešíme, že ste si ob-

ľúbili naše výmenné podujatia,

z ktorých si môžete odniesť

vecičky v skvelom stave a dať

im druhú šancu. Takto šetríme

nielen naše peňaženky, ale aj

planétu. Vstup zdarma, hradia

sa odnesené veci, 1ks / 1 – 2 €.

Môžete priniesť aj čisté, funkč-

né a kompletne veci na výmenu,

max. 1 bežnú tašku.

■ **14.–18. júna TÝŽDEŇ**

HRAČIEK A HIER

Ponuka hračiek pre drobcov, z kto-

rej si môžete odniesť rôzne hračky

alebo spoločenské hry za symbo-

lické príspevky. Nepotrebné, ale

stále funkčné a čisté hračky a hry

môžete i prinášať, max. 15 ks.

■ **15. júna / 16.30 – 18.00 h**

UŠI SI NÁKUPNÚ TAŠKU

Šitie nie je veľká veda a my vám to na Kurze šitia ukážeme. Lektorka Miška vás oboznámi zo základmi šitia na stroji a v závere kurzu si spoločne ušijete vlastnú nákupnú tašku. Prídte stráviť popoludnie do komunitnej Zdieľanej dielne, naučiť sa niečo nové a vyrobte si praktickú a udržateľnú pomôcku na každý deň. Cena kurzu: 25 € vrátane občerstvenia, materiálu a dobrej nálady.

Kapacita kurzu je obmedzená! Prihlásiť sa môžete na webovej stránke Baterkárne.

■ **18. júna / 10.00 – 12.00 h**

SWAP HRAČIEK A HIER

Hračky a hry od iných návštevníkov si môžete odniesť za symbolické príspevky. Ak sa u vás doma nájdú funkčné a kompletne hračky a hry, s ktorými sa už nehráte, ale spravili by radosť niekomu inému, môžete ich priniesť, v max. počte 10 ks. Vstup zdarma, hradia sa odnesené veci, 1 ks / 1 – 3 €.

■ **21. – 25. júna TÝŽDEŇ OBLEČENIA**

PRE DOSPELÝCH

Rozšírená ponuka oblečenia a doplnkov pre dospelých. Nepotrebné, ale funkčné a čisté oblečenie môžete i prinášať, max. 1 bežnú tašku.

■ **25. júna / 10.00 – 12.00**

SWAP OBLEČENIA

PRE DOSPELÝCH

Prídte si vybrať oblečenie a dať druhú šancu kúskom, ktorými si obnovíte šatník bez zbytočného nakupovania. Môžete priniesť aj vy čisté, funkčné, kompletne oblečenie, max. 1 bežnú tašku. Vstup zdarma, hradia sa odnesené veci – 1 ks / 1 – 3 €.

■ **25. júna / 10.00 – 11.30 h**
KURZ VÝROBY VOŇAVÉHO MYDLA

Pre všetkých, ktorí sa chcú naučiť, ako si vyrobiť voňavé mydielko pre seba či pre blízkých. Výroba mydla z mydlovej hmoty je jednoduchá a kreatívna, ako sa vám páči. Darované vlastnoručne vyrobené mydielko je úžasným darčekom pre akúkoľvek ľúbenú osobku. Mydielka si vyrobíte pomocou silíc, bylínok, prírodných farbív a všeličoho voňavého. Na kurze sa spolu zabavíme, povieme si, aké účinky majú jednotlivé bylinky a silice a ako ich vhodne kombinovať.

Cena kurzu: 10 € vrátane občerstvenia a materiálu na výrobu dvoch mydiel.

■ **28.– 2. júla TÝŽDEŇ LETNÉHO OBLEČENIA**

Pripravte sa na tie najteplejšie dni v roku super kúskami z nášho sekáča. U nás nájdete širokú ponuku letného oblečenia (kraťasy, tielka, tričká, šaty, letná obuv). Letné oblečenie môžete aj priniesť, nepoškodené, čisté, bez veľkých známok opotrebovania – max. 2 bežné tašky.

■ **29. júna / 11.00 – 17.00 h**
SWAP RASTLINIEK

A PESTOVATEĽSKÝCH POTRIEB

Ak máte doma rastlinky, sadeničky, klíčky nazvyš a radi by ste ich niekomu podarovali, prineste ich na náš SWAP. Čakať na vás budú nielen rastlinky, ale aj rôzne pestovateľské potreby od iných návštevníkov, ktoré si za symbolické príspevky budete môcť osvojiť. Môžete priniesť aj nepotrebné črepníky či rôzne iné pestovateľské potreby, ktoré si nájdú nových majiteľov.

■ **2. júla / SWAP**

LETNÝCH ŠIAT

Prídte si zadovážiť letné kúsky z druhej ruky za symbolické príspevky. Šaty k nám môžete na SWAP aj priniesť. Oblečenie musí byť čisté, nepoškodené, kompletne, max. 2 bežné tašky.

Vstup zdarma, hradia sa odnesené veci – 1 ks / 1 – 3 €.

Konferencia

230 ROKOV SLOVENSKEHO UČENÉHO TOVARIŠSTVA

■ **4. júna o 17.00**

v Katedrále J. Krstiteľa
OMŠA

■ **18.00 v aule Pázmanea**

Trnavskej univerzity
PREDNÁŠKY O SUT
Prednášajú: H. Hrehová, E. Fordinášová a ďalší

Trnavská hudobná jar

■ **piatok, 10. júna o 20.00 h**

Bazilika sv. Mikuláša

MUSICA TIRNAVIENSIS

Solamente naturali etc.

Hilda Gulyas, soprán
Helga Varga Bach, soprán
Matúš Šimko, tenor
Matúš Trávníček, bas
Martina Bernášková, flauto traverso

Hudba na radnici

■ **17. júna o 20.00 h**

TRNAVSKÝ KOMORNÝ ORCHESTER

Umelecká vedúca Alžbeta Ševčíková
MICHAELA ŠPAČKOVÁ: fagot
Johann Wilhelm Hertel, Michael Haydn, Antonín Dvořák

■ **18. júna o 20.00 h**

THE CELLO BOYS

dirigent Branislav Kostka
Filmová hudba, rockové klasičky kapiel Queen, Iron Maiden, AC/DC...

■ **19. júna o 20.00 h**

MARTIN CHODÚR

Piesne „zlatej éry veľkých hlasov“ – Karel Gott, Karol Duchoň, Jiří Schelinger, Elvis Presley, Frank Sinatra ■

Radničné hry 2022

Zaži!
Trnava
MESTSKÉ KULTÚRNE
STREDISKO

18. 6. o 20.30 h, amfiteáter
SPEV KOHÚTA
Radošinské naivné divadlo

Text: Stanislav Šteпка
Réžia: Ondrej Spišák
Vstupné: 20 €

20. 6. o 20.00 h
ÚČET

Réžia: Jakub Nvota
Účinkujú: Ady Hajdu, Lukáš Latinák, Róbert Jakab
Vstupné: 15 €

23. 6. o 20.00 h
ZUZANKA, NEPLAČ
Túlavé divadlo

Autori: Jakub Nvota, Kamil Žiška
Réžia: Jakub Nvota
Vstupné: 10 €

24. 6. o 21.00 h
3T alebo aj Tri Tvorivé Tvory

Improvizácie
Vstupné: 10 €

25. 6. o 17.00 h
DLHÝ, OKATÝ, BRUCHATÝ
Bratislavské bábkové divadlo

Vstupné: 3 €
Pre deti od 3 rokov.

26. 6. o 17.00 h
KOZLIATKA A VLK
Nové divadlo Nitra
na motívy pôvodnej ľudovej rozprávky Pavla
Dobšinského

Réžia: Šimon Spišák
Vstupné: 3 €
Pre deti od 3 rokov.

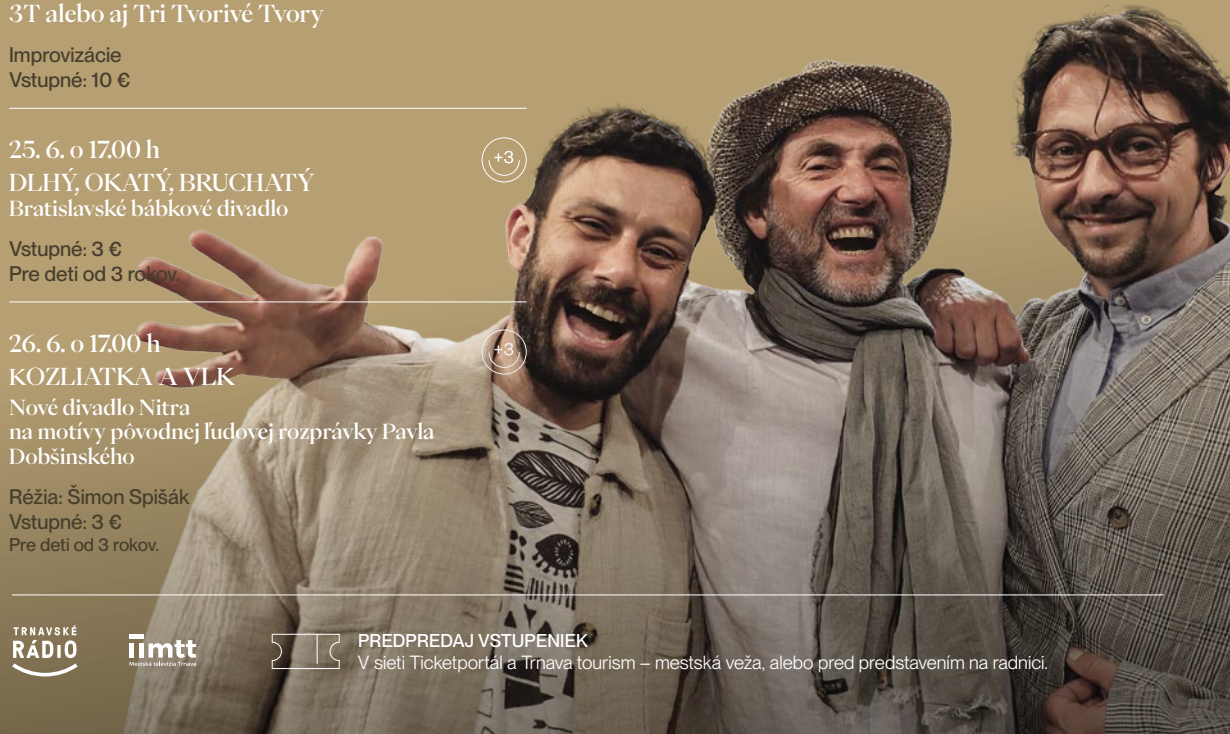
Radnica — nádvorie
18. — 28. 6. 2022

27. 6. o 20.00 h
SHIRLEY VALENTINE

Autor: Willy Russell
Účinkuje: Zdena Studenková
Réžia: Michal Vajdička
Vstupné: 18 €

28. 6. o 21.00 h
LEPETIT MALÝ PRINC
tanečné divadlo Credance company & Maca a živá kapela

Réžia a choreografia: Ladislav Cmorej
Autor hudby: Marcela Cmorejová, Martin Geišberg,
Stanislav Palúch
Vstupné: 10 €

TRNAVSKÉ
RÁDIO

imtt
Mestské infocentrum Trnava

PREDPREDAJ VSTUPENIEK

V sieti Ticketportál a Trnava tourism – mestská veža, alebo pred predstavením na radnici.